

Länsförsäkringar Södermanland

Årsredovisning

2019

Vår affärsidé:

Vi har ett brett utbud av tjänster och produkter inom bank, försäkring och fastighetsförmedling. Våra kunder är våra ägare och vi agerar alltid för deras bästa.

Innehåll

Verksamheten

- 3 Utmärkelser
- 4 VD-kommentar
- 6 Ordförandekommentar
- 8 Kundaktiviteter
- 10 Reflexvästar till alla förskolor
- 11 Besiktning av lantbruksbyggnader
- 12 Länsförsäkringar Fastighetsförmedling
- 13 Mätning av kundnöjdhet
- 14 Medarbetarna
- 16 Samhällsengagemang
- 20 Ägarstyrning
- 22 Samverkan
- 24 Hållbarhetsrapport

Finansiella rapporter

- 30 Förvaltningsberättelse
- 34 Femårsöversikt
- 35 Rapport över koncernens resultat och övrigt totalresultat

- 36 Rapport över finansiell ställning för koncernen
- 38 Resultaträkning moderbolaget
- 39 Balansräkning moderbolaget
- 41 Rapport över förändringar i eget kapital
- 42 Kassaflödesanalys
- 43 Resultatanalys
- 44 Noter till finansiella rapporter

Övrig information

- 79 Årsredovisningens undertecknande
- 80 Revisionsberättelse
- 84 Ord och uttryck
- 86 Styrelse och revisorer
- 87 Företagsledning

Vi har de mest **nöjda** kunderna

2019 låg Länsförsäkringar i topp i Svenskt Kvalitetsindex (SKI) årliga mätningar av kundnöjdhet i sju kategorier – bank privat, bank företag, försäkring privat, försäkring företag, bilförsäkring, privat pension och fastighetsmäklare.

Vi tror att resultatet bland annat beror på vårt arbete med att förstå vad våra kunder behöver och i vilka kanaler de behöver det. Vi tror också att kunderna uppskattar att vi är ett

lokalt bolag och finns nära kunderna. Vi kommer fortsätta att satsa på våra kunders behov och önskemål och utveckla våra digitala tjänster.

Bästa fondbolag

Vårt fondbolag Länsförsäkringar Fondförvaltning utsågs 2019 till Sveriges bästa fondbolag i Morningstar Fund Awards.

Motiveringen till utmärkelsen "Best Overall Fund House 2019": "Ett stort sortiment fonder med medelvärden som varje år de senaste tio åren varit bättre än respektive kategorisnitt, plus att förvaltarna generellt hållit igen på risktagandet, gör att Morningstar utser Länsförsäkringar till Sveriges bästa fondbolag."

En av de faktorer som utmärker Länsförsäkringar Fondförvaltning är att bolaget ägs av sina kunder. Det innebär att företagskulturen fokuserar på att skapa nytta och värde för kunden, snarare än att uppfylla interna mål. Det faktum att bolaget är kundägt gör att det kan ha fullt fokus på att leverera en riktigt bra avkastning för sina kunder.

Bästa mobilappen

Länsförsäkringars mobilapp vann 2019 första pris i kategorin Mobilt i Web Service Award, som i 20 år har korat årets bästa webbplatser med hjälp av Sveriges internetanvändare. Juryns motivering löd: "Mobilanvändarna blir allt mer kräsna och det gäller att hålla sig i framkant för att lyckas. Årets vinnare låter sig mätas och ständigt utmanas av kunderna. Att ge nytta på ett funktionellt och lättanvänt sätt är några av honnörsorden för vinnaren." Länsförsäkringars mobilapp har vunnit första pris flera år tidigare: 2017, 2016, 2015, 2013 och 2012.

VD-kommentar

2019 blev resultatmässigt ett toppenår – 700 miljoner kronor i resultat innan avsättning för återbäring och skatt. Det högsta resultatet någonsin i Länsförsäkringar Södermanlands 174-åriga historia, nästan ofattbart stora siffror.

Det försäkringstekniska resultatet är positivt, 77 miljoner kronor före återbäring. Eftersom vi under flera år arbetat med att åstadkomma en försäkringsrörelse i balans så är det förstås mer än tillfredsställande att vi nu nått detta mål. Vår privatmotoraffär har under en tid varit felaktigt prissatt och vi tror nu att den riskanpassning vi genomfört har fått avsedd verkan.

Särskilt bra har vår utveckling inom företags- och lantbruksverksamheten varit. Både lönsamhet och tillväxt har haft en positiv utveckling, mycket glädjande. Våra kunder har haft färre och mindre skador än beräknat och vårt skadeförebyggande arbete framförallt på el-installationsområdet verkar ha gett effekt. Under året har vi besiktigat runt 2 000 lantbruksfastigheter för att se över försäkringsskyddet och anpassa det till våra kunders behov. Detta arbete fortsätter under 2020.

Bankverksamheten har haft ett tufft år 2019. Under året har marginalerna inom bolån sjunkit och vår tillväxt inom detta område har trots ett mycket bra samarbete med våra fastighetsmäklare blivit lägre än förväntat. Glädjande har utvecklingen inom sparaområdet varit desto bättre, både nysparande och värdeökningar har inneburit en god tillväxt för våra kunders samlade sparande hos oss.

Även vår rådgivning inom tjänstepensionsområdet har varit framgångsrik under året. Våra kunders samlade pensionskapital har ökat till hela 4,9 miljarder kronor.

En stor anledning till det mycket goda totalresultatet är utfallet av kapitalförvaltningen. Utvecklingen på de finansiella marknaderna har inneburit stora värdeökningar på förvaltad kapital. Våra räntetillgångar har haft en låg avkastning (0,8 procent) medan övriga placeringstillgångar har avkastat betydligt mer än förväntat. Styrelsen har under året beslutat om nya riktlinjer för kapitalförvaltningen, vilket innebär att andelen tillgångar bestående av bostadsfastigheter och skog ökar något.

Länsförsäkringsgruppen fortsätter att ha de mest nöjda kunderna, vi fick högsta betyget i den externa SKI-mätningen i kategorierna privat bank, privat försäkring, privat pension, bilförsäkring, företag bank, företag försäkring och fastighetsförmedling.

Själva fortsätter vi att mäta kundnöjdhet på vår telefonservice och våra bokade möten och får varje månad återkoppling från många hundra kunder, mest positiv sådan men också ett och annat förbättringsförslag. Vårt NPS-värde för 2019 slutade på 47 och det är vi mycket nöjda med. Under året har vi infört kvälls- och helgservice till våra försäkringskunder genom ett samarbete med Länsförsäkringar Bergslagen. Det har slagit väl ut och kunderna är nöjda med den högre tillgängligheten.

Mot bakgrund av det goda preliminära bokslutet har styrelsen beslutat om att avsätta 75 miljoner kronor till återbäring. Återbäringen betalas ut under jubileumsåret 2021 då Länsförsäkringar Södermanland fyller 175 år. Härligt att kunna lämna återbäring ännu en gång och på nytt visa kunderna en av flera fördelar med att försäkra sig hos ett lokalt, kundägt försäkringsbolag.

Inför 2020

Vi är inte nöjda med tillväxten på privatmarknaden och genomför under 2020 flera åtgärder för att förbättra denna. Bland annat kommer vi att ägna mer resurser åt att uppmärksamma kunderna på bredden i vårt erbjudande och att få fler kunder att bli helkunder.

Under 2020 kommer vi att genomföra ett pilotprojekt för att förebygga vattenskador genom att installera vattenvarnare hos utvalda kunder. Om piloten fungerar bra kommer projektet att skalas upp och omfatta samtliga husägare i länet och pågå i flera år.

Vårt samhällsengagemang fortsätter med bland annat utdelningar av Jubileumsfonden och en förnyad möjlighet för förskolor att få gratis reflexvästar till barn och personal. Vi har också ambitionen att bidra till minskad psykisk ohälsa hos unga genom att engagera oss i skolornas arbete för att stärka ungdomars självkänsla.

Utmaningarna i kapitalförvaltningen får vi dagligen kunskap om genom media. Det är allt från Coronaviruset, Brexit, krig i Mellanöstern, splittring mellan USA/Kina till nollränta och fastighetsrally. Lågräntemiljön innebär särskilda problem och akronymen TINA (there is no alternative) har blivit känd som det som eldar på världens börser. Vi arbetar med en hållbar placeringsstrategi både när det gäller långsiktig allokering och att göra våra placeringar mer "gröna" och klimatkloka.

Vårt nya sakförsäkringssystem har blivit försenat i omgångar, men vi hoppas nu på att vi får det i full gång under 2020. Hittills använder vi det i begränsad omfattning för nya försäkringar inom boende och räknar med att under året påbörja införandet för befintliga försäkringar, genom att föra över dessa till det nya systemet. Det låter enkelt men är mer omfattande än man kan tro!

Den övergripande utmaningen för oss på lite längre sikt är densamma som för alla banker och försäkringsbolag - att åstadkomma nödvändiga effektiviseringar genom ökad digitalisering. För oss som lokala och kundägda ska detta vägas mot kundernas behov och önskemål om personlig och nära service. Det innebär en balansgång i vardagen med ett ständigt testande av vår servicenivå som svarstider på

telefon och mejl, öppettider på kontor och per telefon. En förändringsresa som ställer stora krav på våra medarbetares självledarskap och förändringsförmåga, krav som man hittills lever upp till på ett föredömligt sätt.

Avslutningsvis vill jag tacka alla medarbetare för ett fantastiskt arbete under 2019 och för det stora engagemanget i bolaget och våra kunder. Det är ni som är Länsförsäkringar Södermanland!

Anna-Greta Lundh

VD i Länsförsäkringar Södermanland
2020-02-18

Ordförandekommentar - Gammalt känns **väldigt modernt**

Det är helt fantastiskt att Länsförsäkringars affärsmodell, som är över 200 år gammal, i grund och botten är lika relevant och modern idag som när den först började användas.

Ursprunget till dagens länsförsäkringsbolag är de gamla brandstodsbolagen, där delägarna delade på risken för de bränder som uppstod i byggnader. Nu förfinar vi affärsmodellen och istället för att "bara" dela risk läggs stora resurser på att undvika skador genom förebyggande verksamhet. Det är ju så klart bättre för alla, för kunden, för samhället, för miljön och för länsförsäkringsbolagen, om det inte blir någon skada. Vi vill "skapa förutsättningar för ett tryggt och skadefritt liv".

Nuförtiden är Länsförsäkringar så mycket mer än ett försäkringsbolag. Vi erbjuder en helhetslösning för att alla ska kunna känna en ekonomisk trygghet i vardagen. Förutom försäkringar erbjuder vi tjänster och produkter inom områdena bank, pension och fastighetsförmedling. Våra erbjudanden präglas av konkurrenskraftiga priser, lokal närvaro och personlig service. Att Länsförsäkringar har Sveriges mest nöjda kunder bekräftar att vi är uppskattade och relevanta i tiden.

Länsförsäkringar Södermanland lämnar förra decenniet med det starkaste årsresultatet någonsin. Vi är självklart väldigt stolta över resultatet, även om det i ett kundägt bolag inte är ett självändamål att tjäna mycket pengar. Över tid ska allt överskott på ett eller annat sätt gå tillbaka till kunderna, som ju också är ägarna. 2019 gav ett rekordresultat för försäkringsverksamheten efter flera år med svag lönsamhet beroende på för många och för dyra skador i förhållande till premierna. Årets överskott gör att vi reserverar 75 miljoner för återbäring till ägarna kommande år. Avkastningen från kapitalförvaltningen var också rekordhög förra året. Men vi som varit med under många år vet ju att det snabbt kan förändras och att det är mer relevant att se kapitalavkastning i snitt över tiden. Det sammanlagda resultatet ger oss stora möjligheter att investera för framtiden och se till att våra system och produkter blir fortsatt relevanta i den snabba omställning som nu pågår i branschen.

Den stora förändringen för 2020 blir att vår nuvarande vd, Anna-Greta Lundh, går i pension efter att ha lett bolaget under 20 år. Anna-Greta har med energi, entusiasm och framförallt på ett professionellt sätt styrt och tillsammans med alla medarbetare utvecklat bolaget under en period där vi och branschen genomgått stora förändringar.

I juni tar Lena Högfeldt över stafettpinnen för att leda bolaget in i framtiden. Lena har lång erfarenhet från försäkringsbranschen och god kompetens inom affärsutveckling och IT, vilket kommer att vara värdefullt för vår fortsatta utveckling. Vi hälsar Lena varmt välkommen!

Länsförsäkringar Södermanland går in i det nya decenniet med stor tillförsikt. Vi har förmånen att ha många mycket kompetenta och dedikerade medarbetare, en tydlig och långsiktig affärsmodell, ett av Sveriges starkaste varumärken och en stark balansräkning.

Caesar Åfors

Styrelseordförande i Länsförsäkringar Södermanland

Ett axplock av kundaktiviteter 2019

SKI-FIKA bank på alla kontor

Länsförsäkringar hade 2019 återigen Sveriges mest nöjda bankkunder enligt Svenskt Kvalitetsindex (SKI). Det firade vi genom att bjuda kunderna på kakor och tårta på samtliga kontor under en hel vecka.

Bomässor i Eskilstuna, Nyköping och Strängnäs

Vi hade representanter från bank, försäkring, skadeavdelningen och fastighetsförmedlingen på plats. Vi demonstrerade och sålde vattenlarm, utmanade besökare i bordshockey och anordnade tävlingar som "gissa slutlikviden" på objekt som mäklarna sålt under året.

EN19 – näringslivsdag i Eskilstuna

En inspirerande dag med Eskilstunas företagare på Stiga Sports Arena. Våra rådgivare från bank, sak och liv varvade nätverkande med föreläsningar och efterföljande galamiddag. Priser delades ut till exempelvis "årets företag".

Kundträff med Ingers däck

I september var vi som en av flera leverantörer med på en kundträff anordnad av Ingers däck i Nyköping, ett event vi varit med på under flera år. Vi berättade om vårt breda tjänsteutbud för företagare – ett viktigt tillfälle att träffa befintliga och nya kunder.

Öppet hus för företagskunder

På nya kontoret i Eskilstuna anordnade vi i augusti ett öppet hus, i form av en minimässa, för ett 60-tal av våra företagskunder och samarbetspartners. Kunderna bjöds på en enklare måltid och guidades sedan genom kontoret för att stanna till vid de olika stationerna där rådgivare inom bank, liv, sak samt representanter från Länsförsäkringar Fondliv och Länsförsäkringar Hälsa informerade om vårt produktutbud.

Hussäljarskola i Strängnäs tillsammans med Länsförsäkringar Fastighetsförmedling

Kunder över 60 år med vår villahemförsäkring i Strängnäs kommun bjöds på fika och föreläsning på kontoret i Strängnäs. Länsförsäkringar Fastighetsförmedling berättade hur en säljprocess ser ut och berättade om tjänsten Försprång; ett bra sätt att förbereda sig inför försäljningen av sin bostad. Våra bankrådgivare pratade om lån och sparande och våra försäkringsrådgivare informerade om bedrägerier och hur man kan skydda sig mot dem.

Informationsträffar om försäkringar för nyanlända

Gymnasieungdomar från SFI bjöds in till kontoret i Eskilstuna och fick information om försäkringar. Vi gick igenom varför man ska teckna en försäkring och fokuserade framförallt på våra motor- och hemförsäkringar. Ungdomarna ställde många bra frågor som vi diskuterade i grupp.

Grannsamverkan runt om i länet

I samarbete med polisen, räddningstjänsten och kommunerna har vi, som representanter från försäkringsbranschen, medverkat vid flera grannsamverkansmöten i länet. Vi har till exempel informerat om hur man på bästa sätt kan skydda sin bostad mot vattenskador genom exempelvis att installera vattenlarm. Vi har även informerat om DNA-märkning som ett sätt att skydda sitt lösöre samt hur man undviker att bli utsatt för ID-stöld och bankbedrägerier. Träffarna är uppskattade och engagemanget stort från mötesdeltagarna.

Nätverksträffar

Vi är med i flera nätverk för företagare runt om i länet. Våra rådgivare inom bank, liv och försäkring deltar och pratar om våra tjänster för företagare. Nätverken är en viktig kanal för att träffa länets företagare och berätta om hur vi kan skapa trygghet och möjligheter för ett sunt och framgångsrikt företagande.

Ett av nätverken är Last Tuesday som drivs av Nyföretagarcentrum, Östra Sörmland. Vi har varit med på träffar i Nyköping då vi bjudit på frukost och berättat om vårt erbjudande inom tjänste- och produktutbud för företagare.

Ett annat nätverk är Affärskvinnans nätverk i Oxelösund, ett nätverk för kvinnliga företagare i Nyköping/Oxelösund. Även på dessa träffar har våra rådgivare bjudit på frukost och pratat om våra tjänster för företagare.

Poddprat

2019 startade Nyföretagarcentrum Östra Sörmland, en viktig samarbetspartner för oss, Nyföretagarpodden, en podcast om företagande och företagare. Vi var med i ett avsnitt och pratade om försäkringar och pensionslösningar.

Reflexvästar till **alla förskolor** i Södermanland

Vi vill att alla barn ska synas i trafiken – att bära reflexväst kan vara skillnaden mellan att synas och inte synas.

Under jubileumsåret 2016 delade vi ut reflexvästar gratis till förskolorna i länet. Reflexvästarna används flitigt i förskolorna, men då reflexförmågan försämras med tiden behöver de bytas ut då och då. Därför erbjöd vi 2019 alla länets förskolor att återigen beställa reflexvästar till barnen och personalen.

Förskolechefer i Södermanlands län fick e-brev med erbjudande om att kostnadsfritt beställa västar via en beställningsportal på vår webbplats.

Reflexvästarna fanns i två storlekar och i fyra färger. Västarna kunde beställas med förskolans namn och telefonnummer tryckt på framsidan.

Vi fick ett bra gensvar; cirka 13 000 reflexvästar levererades till 170 förskolor runt om i Södermanland.

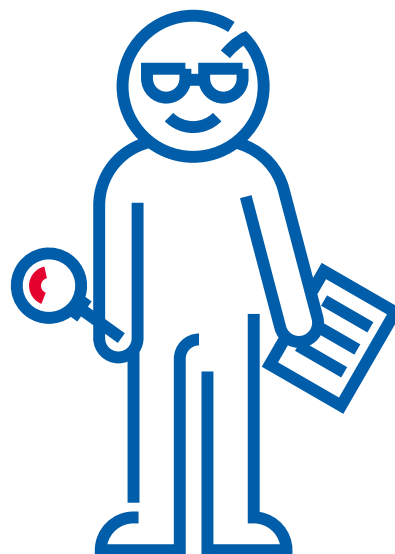

Besiktning av lantbruksbyggnader

Vi vill att våra kunder ska vara rätt försäkrade, så de får rätt ersättning vid en eventuell skada.

Att våra kunder har rätt försäkring är en trygghet både för kunderna som fastighetsägare, för oss som försäkringsbolag och för kollektivet av kunder som ska betala skadan. Det är därför lika viktigt att vi har rätt uppgifter oavsett om det beror på en om- eller tillbyggnad eller om det beror på att byggnaden inte har underhållits, så vi kan ändra i försäkringen om det behövs. Det är vårt sätt att hjälpa våra lantbrukskunder så de pengar de betalat in på sin försäkring används på rätt sätt vid skada.

Under 2018 och 2019 har vi besiktat ett stort antal lantbruksbyggnader i syfte att säkerställa att våra kunder är rätt försäkrade. Vi gjorde okulära, utvändiga besiktningar, en del själva, en del i samarbete med Anticimex. Under 2019 genomförde vi ungefär 2 000 besiktningar. Vi kommer att fortsätta med detta arbete hela 2020 och planerar att vara klara med alla besiktningar 2021.

Länsförsäkringar Fastighetsförmedling

För fjärde året i rad har Länsförsäkringar Fastighetsförmedling Sveriges nöjdate kunder. Det visar Svenskt Kvalitetsindex ranking av kundnöjdhet inom mäklarbranschen 2019.

Detta, tillsammans med att Länsförsäkringar Banks topplacering i kategorin mest nöjda bolånekunderna, gör att vi har ett starkt helhetserbjudande på bostadsmarknaden. Länsförsäkringar Fastighetsförmedling i Södermanland har i jämförelse med övriga län i landet de högsta siffrorna när kunderna får säga sitt.

Länsförsäkringars helhetskoncept med bank, försäkring och fastighetsförmedling ger möjlighet till en djupare relation med kunderna och vårt nära samarbete får kunderna att känna sig trygga inför fortsatta framtida kontakter. Vi sitter tillsammans på alla fyra orter där vi har kontor, Nyköping, Eskilstuna, Katrineholm och Strängnäs.

Under året har det skett en del förändringar hos Länsförsäkringar Fastighetsförmedling i Södermanland. Fastighetsmäklarna i Eskilstuna flyttade tillsammans med Länsförsäkringar Södermanland i slutet av 2018 in i helt nya lokaler i en annan del av staden. Det har varit en utmaning att verka på en ny plats, men genom hårt arbete och träffsäker marknadsföring har våra fastighetsmäklare haft en god utveckling på marknaden.

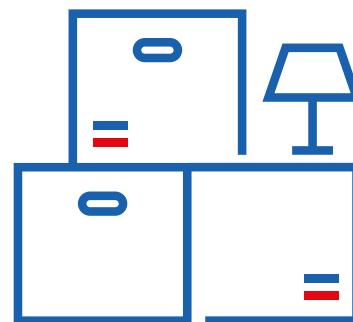
Eskilstunakontoret

Invigning av Eskilstunakontoret

Fastighetsmäklarna i Nyköping påbörjade under året en planering för ombyggnation och flytt. Under våren 2020 flyttar nyköpingsmäklarna in i nyrenoverade lokaler, alldeles intill Länsförsäkringar Södermanland.

- Vi står inför en spännande vår med flytt till nya lokaler som kommer att ge oss skjuts i jakten på marknadsandelar lokalt på orten. Året har börjat bra och det känns som att marknaden är väldigt positiv, säger Michael Lundholm, kontorschef och franchisetagare för Länsförsäkringar Fastighetsförmedling i Nyköping.

Mätning av kundnöjdhet

Att veta vad våra kunder tycker om oss är viktigt - att få våra kunder att tycka bra om oss är viktigare. Sedan 2016 mäter vi och följer kontinuerligt upp våra kunders upplevelser i kontakten med oss.

När det mesta är lika blir kundupplevelsen avgörande. Hur vi bemöter våra kunder är affärskritiskt och det är därför vi ökar vårt fokus på kundmötet och kundnöjdhet. Vi har valt att definiera kundnöjdhet utifrån den kvalitet kunden kan förvänta sig av våra produkter och tjänster. Våra kunder kan vid varje kontakt med oss förvänta sig:

- engagerat bemötande och effektiv hantering av ärendet
- tydlig och enkel kommunikation, oavsett kanal
- återkoppling enligt överenskommelse
- hög kompetens och kunskap

Sedan 2016 genomför vi tillsammans med leverantören Brilliant dagliga telefonenkäter till de kunder som är i kontakt med oss. Genom enkäterna får vi ta del av vad kunderna faktiskt tycker om oss, hur nöjda och lojala de är. Materialet ger oss insikter som gör att vi lättare kan anpassa oss efter kundernas förväntningar. Det ger oss också möjlighet att säkerställa en jämn kvalitet, effektivitet och kompetens i kundmötet. Vi vill öka antalet lojala kunder och identifiera förbättringsområden för bolaget och den enskilde individen.

Våra kundundersökningar hjälper oss att:

- se och förstå hur vi skapar lojala kunder
- hitta och åtgärda brister i vårt kundbemötande

Våra medarbetare får löpande återkoppling på sina kundmöte, vilket skapar lärande och förståelse för vilka beteenden som skapar enastående kundrelationer. Därutöver får vi sammanlagd data, som ger oss underlag och insikter för att kunna göra förbättringar. Vi följer kontinuerligt upp resultaten och diskuterar kring dem på avdelnings- och ledningsmöten och i individuell coaching av medarbetare. Resultaten av kundundersökningarna ger chefer och framförallt rådgivare möjlighet att utvecklas både professionellt och som personer. Vi kan även vara mer proaktiva när vi utvecklar kontakterna med våra kunder.

Under 2019 började vi mäta det personliga mötet, det vill säga när en kund besöker oss i ett bokade möte - en kanal som vi tidigare inte haft med i mätningarna av kundnöjdhet. Personliga bokade möten är ett viktigt sätt att möta kunden för bland andra våra bankrådgivare.

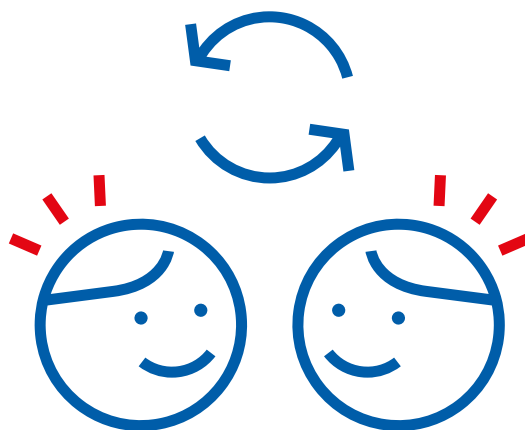
Hur använder bankrådgivarna kundmätningarna och vad tycker de om dem?

Pernilla Ceder, som arbetar som bankrådgivare för privatpersoner på kontoret i Nyköping, berättar:

"Kunden får en enkät via e-post efter mötet med rådgivaren. Jag avslutar alltid mitt möte med att berätta att det kommer en enkät och att jag uppskattar att få feedback på hur mötet varit. Jag läser svaren från kundmätningarna ungefär varannan vecka. Svaren visas i grafer, en graf för svaren från mina kundmöten, en graf för hela min grupps kundmöten. Det gör att jag kan jämföra mig med mina kollegor i gruppen. Om man är ny i rollen är det bra att kunna se hur man står sig jämfört med andra. Svaren hjälper mig att lägga upp mina kundmöten på ett bra sätt, att förbättra mitt sätt att jobba. Jag ser vad som är bra med mina möten, det blir ett kvitto på mitt jobb."

Maria Kolmodin arbetar som bankrådgivare för privatpersoner på kontoret i Katrineholm och hon berättar:

"Jag läser enkätsvaren från kunderna regelbundet, man blir glad när man läser och tänker: kunderna gillar mig! Jag tittar på graferna men läser mest kommentarerna, för att se om det är något särskilt jag gör bra eller något jag behöver förbättra. Jag blir stärkt i mig själv om det är bra siffror och då blir jag en bättre rådgivare. Jag känner att jag bidrar, att jag räcker till. Ibland tittar vi tillsammans på gruppens sammanlagda resultat och vi brukar få se kollegors kommentarer som är positiva. Det bästa med Brilliant är alla bra kommentarer från kunderna - de blir en boost för mig!"

Medarbetarna - Bolagets **viktigaste** resurs

Det är bolagets 152 medarbetare och deras engagemang som gör Länsförsäkringar Södermanland till en attraktiv arbetsgivare och ett starkt varumärke.

Länsförsäkringar Södermanlands medarbetarvision är:

"Att vara länets bästa arbetsplats med kompetenta, engagerade och hälsomedvetna medarbetare. Medarbetarna trivs på arbetsplatsen, får möjlighet att växa och utvecklas i olika yrkesroller samt tar aktivt initiativ till förändring och förbättring för sig själva och företaget. En god och hälsosam arbetsmiljö, en sund personalpolitik, ett gott ledarskap och kamratskap bidrar till ett hållbart arbetsliv som gör att våra medarbetare mår bra och är stolta över företaget. Alla medarbetare rekommenderar oss därför som arbetsgivare i alla kontakter."

Länsförsäkringar Södermanlands konkurrenskraft är beroende av hur väl medarbetaren lyckas i mötet med kund. Bemötande och kompetens är två avgörande framgångsfaktorer. För att trygga bolagets behov av kompetent personal måste vi vara en attraktiv arbetsgivare, som ger förutsättningar för prestation, kompetensutveckling och ett gott arbetsklimat.

FISK - Förhållningssätt Internt Samt mot Kund

Länsförsäkringar Södermanland har gemensamma förhållningssätt gentemot oss själva, våra arbetskamrater och våra kunder. De kan sammanfattas i:

- Välj inställning
- Ha kul
- Uppmärksamma varandra
- Lys upp deras dag - dela med dig av din arbetsglädje
- Fokus på kunden

Vår strävan är att organisationskulturen ska genomsyras av FISK och att ge kunderna det "lilla extra" i varje kundmöte.

Medarbetar- och ledarskap är varandras förutsättningar

Ett gott medarbetar- och ledarskap är varandras förutsättningar för en bra och effektiv verksamhet. Oavsett uppdrag, roll och funktion är våra gemensamma uppgifter att:

- vara väl förtrogna med bolagets vision, affärsidé och mål
- vara professionella och affärsmässiga i möte med kund
- underlätta förändringsarbete
- ta tillvara på varandras kompetenser och samverka över avdelningarna
- vara tydliga och ärliga mot varandra och verka för att alla ska känna arbetsglädje, engagemang och yrkesstolthet
- bidra till ett gott arbetsklimat
- vara goda föredömen

Vi strävar efter att medarbetare och chefer ska ha de bästa

förutsättningarna för att kunna prestera och må bra på jobbet.

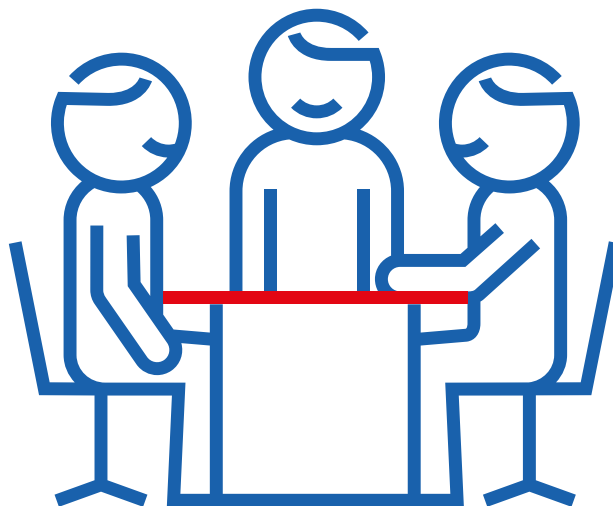
En god arbetsmiljö är säker och hälsofrämjande

Att arbeta hälsofrämjande är en del i arbetet med att försöka nå visionen att bli länets bästa arbetsplats. Det hälsofrämjande arbetet syftar till att vara en attraktiv arbetsgivare samtidigt som det skapar möjligheter och förutsättningar för att medarbetarna ska kunna prestera väl.

Länsförsäkringar Södermanland har arbetat aktivt med att främja sina medarbetares hälsa i många år. Ett strategiskt hälsoarbete är en del av vår organisation och verksamhet.

Bolaget subventionerar friskvård såsom gymkort, kostprogram och rök- och snusavvänjning. Våra hälsoinspiratörer har rollen att inspirera, sprida information, ta emot och komma med idéer till friskvårdsaktiviteter och att därigenom öka delaktigheten i vårt hälsofrämjande arbete. Vi är också en rökfri arbetsplats, det vill säga rökning är inte tillåten under arbetstid.

Under 2019 hade vi en bolagsövergripande friskvårdsaktivitet, på våren, LF-klassikern. Under hösten hade vi föreläsningar för alla medarbetare, Hälsa på arbetet, om bland annat vikten av att stå upp och jobba.

Kompetensförsörjning

Omvärlden förändras ständigt och det ställer stora krav på anpassning av verksamhet och arbetsuppgifter. Den digitala utvecklingen kräver att medarbetare blir mer självledande i sitt arbete och av sig själva. Kompetensutveckling är en viktig förutsättning för att vi ska klara vårt uppdrag och vara konkurrenskraftiga.

Länsförsäkringar Södermanland investerar löpande i medarbetarnas kompetens genom intern utbildning, fortbildning och andra kompetenshöjande insatser. För nyanställda genomför vi ett introduktionsprogram som sträcker sig över de första månaderna hos oss.

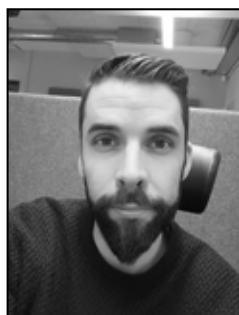
Vi arbetar med att förtydliga de interna karriärvägarna och rekryterar i första hand internt. Alla våra medarbetare har en kompetensutvecklingsplan på kort och på lång sikt och minst ett utvecklingssamtal per år som löpande följs upp.

Åldersfördelning	Andel	Antal
20 - 29 år	2 %	3
30 - 39 år	25 %	38
40 - 49 år	27 %	41
50 - 59 år	39 %	59
60 - 69 år	7 %	11
Totalt	100 %	152

Medelålder	År
Totalt	46,40
Kvinnor	47,04
Män	45,39

Könsfördelning	Antal
Kvinnor	93
Män	59
Kvinnliga chefer	9
Manliga chefer	8

Nyanställda 2019

1:a raden: Billy Skånbeck, Daniel Frisäter, Eric Blomberg, Johan Dahlin, Rickard Eriksson
2:a raden: Johan Isaksson, Lovisa Bjelkefelt, Nina Isoz, Michael Sundquist, Pia Thörnqvist

Samhällsengagemang

Länsförsäkringar Södermanland är starkt engagerat i det lokala samhällets utveckling och tillväxt. Vi ger människor och företag förutsättningar att leva i ekonomisk trygghet genom att erbjuda allt från sakförsäkringar till pensionssparande och banktjänster – vår kärnverksamhet. Men vi arbetar också med insatser för att skapa trygghet där människor lever, arbetar och är aktiva – insatser som gynnar inte bara våra egna kunder utan hela det lokala samhället.

Omtanke Sörmland

Vi vill att våra sörmländska barn och ungdomar ska ha en aktiv och trygg fritid. Därför ger vi ekonomiskt stöd till lokal idrott, kultur och andra initiativ, ett arbete vi kallar Omtanke Sörmland. Under 2019 kunde ideella, politiskt obundna föreningar söka sponsring vid fyra tillfällen.

Jubileumsfonden

2016 startade Länsförsäkringar Södermanland Jubileumsfonden. Varje år i fem år delar vi ut projektstöd på 200 000 kronor. Pengarna går till projekt som skapar trygghet och säkerhet för människor i Södermanland, till exempel föreningar som erbjuder trygga och säkra fritidsaktiviteter för barn och ungdomar eller jobbar med integration. 2019 fick fem föreningar ta emot bidrag från Jubileumsfonden.

Hjälp oss, hjälpa dig, hjälpa andra.

Under fem år delar vi ut en miljon kronor till aktiviteter som stöttar barn och ungdomar, främjar integration och minskar risken för olyckor och skador. Läs mer om Jubileumsfonden och [ansök på lfs.se](http://lfs.se)

Ansök senast 14 mars!

Länsförsäkringar Södermanland

Insamling av lantbruksskrot

I vår lantbruksförsäkring ingår möjligheten att bli av lantbruksskrot, miljöfarligt avfall, plast och däck. I samarbete med återvinningsföretaget ReAgro hämtade vi 2019 lantbrukskundernas skrot och tog även kostnadsfritt hand om miljöfarligt avfall.

ÅTERVINNINGSERBJUDANDE

Anmäl hämtning före 31 mars!
reagro.se/lf

Bli av med farligt avfall och skrot

Länsförsäkringar Södermanland

Ung växtkraft

Lantbruket förändras och utvidgas med nya verksamheter, inte minst tack vare yngre förmågor. Med priset Ung växtkraft vill vi stödja och uppmuntra dessa unga, duktiga och drivna entreprenörer som med sina företag håller landsbygden levande. För att vara med i tävlingen ska företagaren vara verksam på landsbygden och kännetecknas av entreprenörskap, utveckling och nyskapande. Kandidaten ska också vara medlem i LRF och vara högst 36 år. Bakom priset står Länsförsäkringar och LRF Ungdomen.

Länsförsäkringsgruppen väljer ut en pristagare på nationell nivå som får ta emot 50 000 kronor, pengar som kan användas till vidareutveckling av företaget, till exempel för en studieresa eller annan kompetensutveckling. 2019 fick Amanda Alskog och Magnus Jakobsson, som driver ett andelsjordbruk på Gårdstjärns gård i Kovland utanför Sundsvall, ta emot priset på nationell nivå. Amanda och Magnus odlar ekologiska grönsaker och vill inspirera folk till att äta mer hållbart. Ur juryns motivering: "Magnus och Amandas varma förmåga att möta konsumenten och sprida kunskap om branschens frågor gör paret till en värdig vinnare av Ung Växtkraft 2019." Vi hade inte någon lokal pristagare i Södermanland 2019.

Skolans säkerhetsdagar

Det är viktigt för oss att vara med och ta ansvar i samhället samt att arbeta för att förebygga skador. Vi har ett samarbete med polis, räddningstjänst, ambulans, Nobina och socialtjänst i östra Södermanland. Vi deltar på Skolans säkerhetsdagar, där vi bidrar med vår kunskap för att öka medvetenheten om säkerhet i trafiken för våra sörmländska barn och ungdomar. På våren deltar vi på säkerhetsdagen för 6-åringar. Vi lär barnen hur de ska synas i trafiken när de cyklar. På hösten deltar

vi på säkerhetsdagen för årskurs 7. På vår station berättar vi om vikten av att använda säkerhetsbälte i bilen. Eleverna får även möjlighet att uppleva hur det känns att volta med voltbilen – något som brukar vara mycket uppskattat.

Genom vårt deltagande på Skolans säkerhetsdagar bidrar vi till öka säkerheten och minska skador, något vi är mycket glada, tacksamma och stolta över.

Sveriges största brandövning

Sista veckan i november arrangerade vi, tillsammans med övriga 22 länsförsäkringsbolag i länsförsäkringsgruppen, Sveriges största brandövning. Kampanjens budskap var att uppmana människor att se över sitt brandskydd i hemmet och göra en brandövning hemma.

Trots att de allra flesta bränder där människor skadas sker i hemmen har få brandövat med nära och kära. Med Sveriges största brandövning ville vi ändra på det och sprida information om hur man på ett enkelt sätt kan göra en brandövning hemma, vilken utrusning som man bör ha och hur man förebygger bränder.

Under kampanjen la vi upp filmer och gjorde inlägg i sociala medier och styrde besökare till vår webbplats, där vi bland annat talade om hur man kan brandöva hemma. Vi hade en tävling på Instagram, i syfte att utmana så många som möjligt att göra en egen brandövning. Vinnarna fick ta emot ett brandpaket. Vi genomförde också brandövningar med vår egen personal på våra fyra kontor i samband med kampanjen.

Julgåvan

Vi delar varje år ut en julgåva, en summa pengar, till en organisation som bedriver välgörenhetsarbete i Södermanland. Vi väljer ut tre organisationer och låter våra besökare på Facebook rösta fram vilken organisation som ska få årets julgåva. 2019 blev det stiftelsen Min Stora Dag som fick ekonomiskt stöd av oss för sitt arbete med uppfylla önskningar och skapa viktiga pauser för barn och unga med allvarliga sjukdomar och diagnoser, genom att låta dem vara med om en Stor Dag som ger extra kraft och glädje i en tuff vardag.

Länsförsäkringars Forskningsfond

Länsförsäkringars Forskningsfond är en forskningsstiftelse som ägs av länsförsäkringsgruppen. Stiftelsen är en del av vårt samhällsengagemang. Genom forskningsfonden stödjer vi forskning som ligger nära människors vardagliga trygghet. Forskningsanslag ges till projekt på en kvalificerad vetenskaplig nivå med relevans för Länsförsäkringar och våra kunder. Alla resultat görs allmänt tillgängliga och på så vis bidrar Länsförsäkringar till en kunskapsbaserad trygghetsutveckling av hela samhället.

Sveriges största Brandövning

Vet du och din familj vad ni ska göra om det börjar brinna?

8 av 10 som dör eller skadas i bränder gör det där de känner sig som tryggast. Hemma.

Gör en jätteenkel brandövning hemma och öka tryggheten för alla i huset.

sverigesstorstabrandovning.se

Länsförsäkringar Södermanland

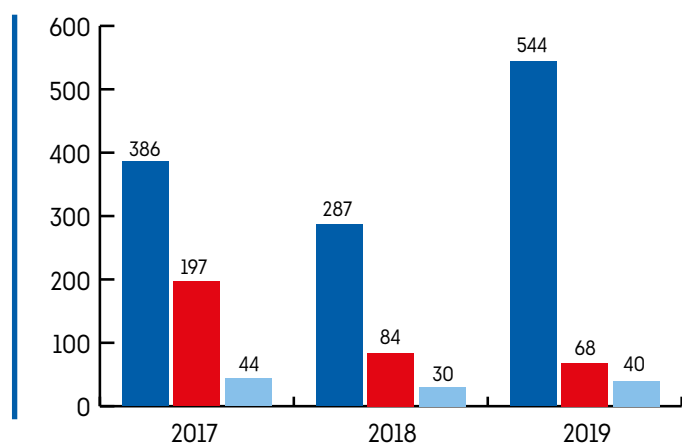
Korta fakta:

28 föreningar fick sponsring genom Omtanke Sörmland 2019

Mottagare av bidrag från Jubileumsfonden 2019:

- Ung företagsamhet Södermanland
- Buff Södermanland
- Stjärnhovs IK
- Triangelföreningen KFUM
- Syrianska Eskilstuna IF

Insamling av lantbruksskrot, plast och farligt avfall 2017-2019

Bufff hjälper utsatta barn att skapa glada minnen

Bufff Södermanland var en av fem sörmländska föreningar som fick bidrag från Jubileumsfonden 2019. Bufff ger stöd till barn och ungdomar som har en förälder eller annan familjemedlem i fängelse.

- Jag brukar säga att vi jobbar med de bortglömda barnen, säger Carina Söderberg Sollerborn, som ansvarar för Bufffs verksamhet i Södermanland.

160 000 barn i Sverige har en familjemedlem i fängelse eller frivård, enligt Kriminalvården. I Södermanland är siffran cirka 4 700 barn. Dessa barn behöver stöd och någon som lyssnar på dem för att kunna hantera sin situation. Även den förälder som är kvar "på utsidan", och på egen hand måste ta hand om barn och samtidigt hantera krisen för egen del, kan behöva stöd. Därför finns Bufff. Förkortningen står för Barn och ungdom med förälder/familjemedlem i fängelse. Bufff är en riksorganisation med ett antal lokalföreningar runt om i landet. De som jobbar på Bufff är vana vid att prata med barn och ungdomar som har det jobbigt. En del har själva vuxit upp med en familjemedlem i fängelse.

Carina Söderberg Sollerborn har arbetat i Bufff Södermanland sedan hösten 2009, samma år som lokalföreningen startade sin verksamhet. Carina och hennes man Ola Sollerborn driver tillsammans med styrelsen verksamheten i hela länet. Varje vecka är det öppet hus för barn, ungdomar och föräldrar. Åldern på barnen kan variera från 0 till 20 år, berättar Carina. Ibland gör de större aktiviteter, då tar de in volontärer.

I juli 2019, på en av sommarens varmaste dagar, gjorde föreningen en utflykt till Kolmårdens djurpark med runt 30 barn, ungdomar och föräldrar. Hela aktiviteten finansierades med hjälp av bidraget från Jubileumsfonden.

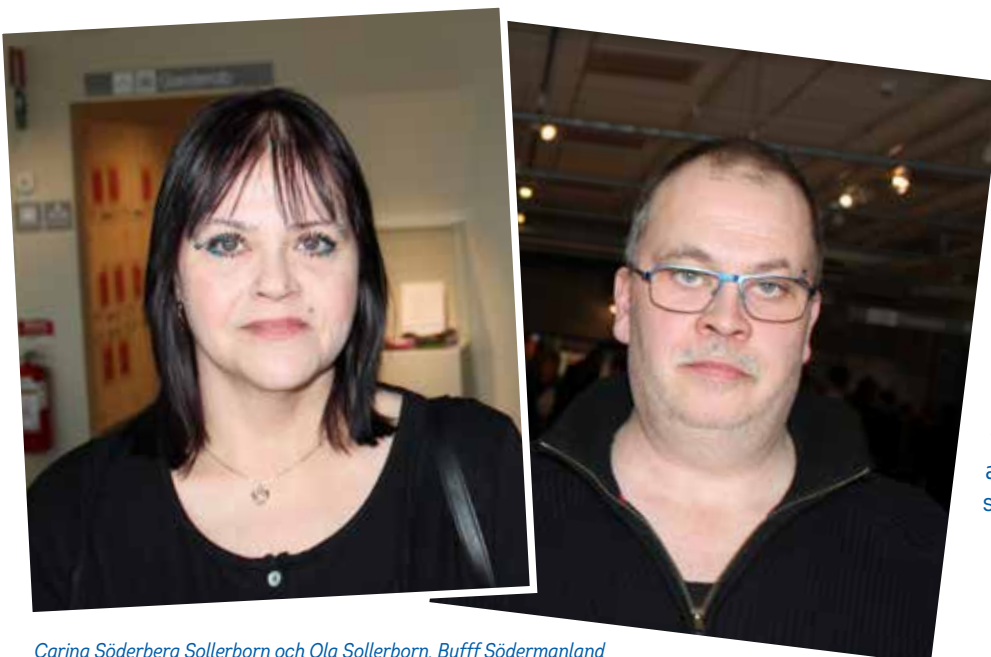
- Jag minns när du berättade för styrelsen att vi fått ansökan beviljad, då blev det jubel i busken, säger Ola och ler mot Carina.

Carina fyller i:

- Och när vi berättade för barnen sen! Att vi skulle stå för allt på utflykten.

Det blev en härlig och minnesvärd dag, då barn och ungdomar från olika familjer blandade sig och tillsammans upplevde Bamses värld och hisnande berg- och dalbaneturer. En dag som barnen kunde berätta om när de skulle berätta för klassen vad de gjort på sommarlov.

- Vi försöker ge barnen något de kan berätta om när de kommer tillbaka till skolan, säger Carina.

Carina Söderberg Sollerborn och Ola Sollerborn, Bufff Södermanland

En viktig del av verksamheten är stödgrupperna på anstalterna i länet. Carina besöker häkten och anstalter regelbundet, ensam eller tillsammans med Ola eller styrelseordföranden. På anstalterna leder de stödgrupper för föräldrar, då de pratar om hur man på bästa sätt kan stödja sitt barn från insidan. Carina berättar att det kan vara riktigt tunga samtal i föräldragrupperna. Det gäller att själv vara trygg så man klarar att ta del av de livshistorier man möter som samtalsledare.

- De intagna läser av en fort, de märker om man läst sig till kunskap eller om man har egen erfarenhet, säger Carina.

En av anstalterna som Carina och Ola besöker regelbundet är Hällby utanför Eskilstuna. Hällby är en anstalt med säkerhetsklass I; säkerhetskontrollen för att komma in på anstalten är rigorös.

- En gång hade jag byxor med dragkedja på mig, dem fick jag inte ha på mig in på anstalten. Det hade jag inte alls tänkt på, säger Carina.

Besökare får inte ta med sig någonting in på anstalten. Bufff har skänkt leksaker till anstalten. Föräldrar som sitter på anstalten kan välja en leksak till sitt barn när det besöker föräldern.

- Jag minns speciellt en pappa som valde en nalle till sin son som var på besök. Den blev pojkens älsklingsnalle, han sov med den jämt. Det blir inte samma sak om föräldern på utsidan köper en present till barnet och säger att den är från föräldern på insidan, säger Carina.

Carina berättar att ibland går samtalen lätt, ibland blir det tyst, ingen kommer på något att säga. För att hjälpa till att få igång ett samtal har Carina hittat på något hon kallar "burken". Föräldrarna får skriva lappar med frågor och lägga i en burk. Det kan vara både lätta och riktigt tunga frågor, berättar Carina. Sedan drar de en lapp och alla som vill får säga något om ämnet på lappen. Exempel på frågor kan vara: vad tycker ditt barn om att du sitter i fängelse? Hade du någon att anförtro dig till som barn? Minns du din första leksak?

- En fråga som kan komma upp är: Vad skulle du göra om ditt barn går ut på nätet och söker på ditt namn? Många föräldrar vill inte berätta för sina barn att de sitter i fängelse utan försöker hålla det hemligt. Idag är det så lätt att få en massa information på nätet, barn kan få reda på en hel del den vägen, berättar Carina.

Bufff Södermanland har sina lokaler på Oppeby torg i Nyköping. På utsidan ser lokalen ut som en nedstängd butik; alla fönster och ytterdörren har fördragna gardiner, man har svårt att tro att det en eftermiddag i veckan pågår full aktivitet med ett gäng barn och ungdomar. Det finns förstås en anledning till att lokalen inte har någon insyn: den som kommer till Bufff ska känna sig trygg och inte riskera att synas utifrån.

Väl innanför dörren är det en helt annan bild som möter besökaren: en stor, mysig soffa full med färggranna kuddar, en tv, hyllor med spel och leksaker, en ombonad lekhörna för de minsta. Lite längre in möts man av ett stort matbord med plats för många, ett rejält kök och en vägg full med teckningar med namn på.

Varje år ordnar Carina och Ola ett speciellt julfirande för de barn, ungdomar och föräldrar som deltar i Bufffs verksamhet. Carina lagar all mat och slår in personliga julklappar till alla barnen.

- Glädjen när barnen öppnar sina julklappar, den lever man på ett helt år, säger Carina.

På frågan om vad den största utmaningen med arbetet är svarar Carina:

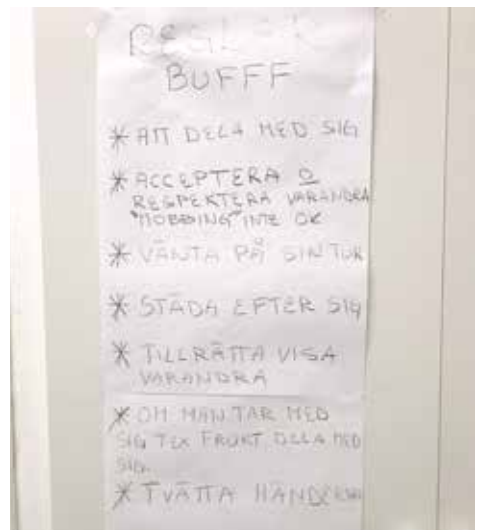
- Arbetet är svårt eftersom alla är så olika. Utmaningen är att kunna ta alla människor för dem de är. Det är inte så många man kan rädda men man kan så frön. Det är roligt, men väldigt tungt. Barnen och ungdomarna gör att man orkar. Och när man ser någon som lämnat kriminaliteten bakom sig.

Ola fyller i:

- Det är helt fantastiskt att jobba med det här! Ungarna kommer raka vägen in och kramas: "hej Ola, hej Carina!" Det är så meningsfullt, det vi gör här.

Carina tar emot bidraget från Jubileumsfonden från Anna-Greta Lundh

Ordningsregler i Bufffs lokaler

Ägarstyrning

Bolagsstyrningen i Länsförsäkringar Södermanland utgår från svensk lagstiftning och föreskrifter och riktlinjer utfärdade av tillsynsmyndigheten Finansinspektionen.

Länsförsäkringar Södermanland ägs av sina kunder. Samtliga 91 359 sakförsäkringskunder i Länsförsäkringar Södermanland är delägare i bolaget.

Fullmäktige utses på hösten året innan bolagsstämman via digitala val som är öppna för samtliga kunder. Mandatperioden för fullmäktige är tre år och valen sker var tredje år i varje kommun.

Kunderna utser fullmäktige kommunvis, en fullmäktige per 1 500:e kund men minst fyra per kommun, att representera sig på den årliga bolagsstämman.

Följande personer är valda som fullmäktige för Länsförsäkringar Södermanland:

Eskilstuna 2020 - 2022	Gnesta 2018 - 2020	Oxelösund 2018 - 2020
Amir Stephan Abdul-Ahad	Per Dellrud	Håkan Folkesson
Thomas Ackelid	Rolf Lindblom	Mats Larsson
Ann Kathrin Andersson	Åke Petersson Sandklef	Susanne Midell
Jacek Basinski	Charlotta Rosenquist	Marie Timan
Karin Eriksson		
Björn Gustavsson		
Johan Huldt		
Per Hultén		
Annette Joó		
Pia Karjalainen Thunström		
Annelie Kronqvist		
Magnus Lord		
Catharina Matsdotter		
Manhal Muwaffak Adeeb		
Anders Olsson		
Anette Rogers		
Phuc Tran		
Urban Wallin		
Flen 2019 - 2021	Katrineholm 2019 - 2021	Strängnäs 2020 - 2022
Maria Holmberg	Jan Bennerhed	Johnny Hammarstedt
Margareta Holmgren	Mattias Gustavsson	Maria Hammarstedt
John Sandberg	Ann-Sofie Plato	Jeanette Holmgren
Susanne Thorell	Crister Nystrand	Fredric Paus
	Lars Siverskog	Jan Thor
	Maria Sjöblom	Johan Wetterberg
	Malin Wallin	
Nyköping 2018 - 2020	Trosa 2018 -2020	Vingåker 2019 - 2021
Patrick Aulin	Kristina Andersson	Sofie Jouchims
Tor Bengtsson af Sillén	Arne Karlsson	Göran Samuelson
Erika Engdahl Wevel	Per-Arne Nilsson	Peter Sunvission
Regina Ericsson	Gunilla Persson	Tor-Leif Thuresson
Martina Hallström		
Emma Hansson		
Sara Helgstrand		
Magdalena Jerlström		
Lena Parmenstam		
Jacob Sandgren		
Johan Schenström		
Peter Sörman		
Fredrik Wachtmeister		

Samverkan som **stärker** Länsförsäkringar Södermanland

Länsförsäkringar Södermanland äger tillsammans med de övriga länsförsäkringsbolagen Länsförsäkringar AB, med kontor i Stockholm. Inom bank och försäkring finns påtagliga stordriftsfördelar och länsförsäkringsbolagen har valt att samla dessa resurser i Länsförsäkringar AB. För våra kunder är vi alltid lika lokala - Länsförsäkringar Södermanland har alltid kundkontakterna här i länet, men i Länsförsäkringar AB bedrivs affärsverksamhet och service- och utvecklingsarbete inom till exempel liv- och fondförsäkring, bank, fondförvaltning, IT, återförsäkring, djurförsäkring och hälsaförsäkring. Länsförsäkringar AB:s uppgift är att skapa förutsättningar för länsförsäkringsbolagen att bli framgångsrika på sina respektive marknader.

Aktieinnehav i Länsförsäkringar AB

Länsförsäkringar Södermanland äger 3,7 procent av aktiekapitalet i Länsförsäkringar AB. Aktieinnehavet i Länsförsäkringar AB inräknas i Länsförsäkringars Södermanlands konsolideringskapital.

Styrkan i varumärket

Styrkan i Länsförsäkringars varumärke är resultatet av ett varumärkes- och värderingsarbete som varit konsekvent och långsiktigt. Varumärket är ett sätt att leva och uppträda i kontakt med kunderna och med det lokala samhället i övrigt. Varumärket är fortsatt mycket starkt i relation till konkurrenternas inom branschen för bank, försäkring och pension. Kantar Sifos anseendeundersökning 2019 visar att Länsförsäkringar har det nionde högsta anseendet av alla svenska företag - en lista som toppas av Volvo och Ikea. Länsförsäkringar har också under många år legat högt upp när Svenskt Kvalitetsindex redovisar hur nöjda kunderna är med sin bank och sitt försäkringsbolag - den senaste mätningen visade landets högsta kundnöjdhet inom både bank, försäkring och fastighetsförmedling.

Liv- och pensionsförsäkring

Länsförsäkringar Fondliv är länsförsäkringsgruppens fondförsäkringsbolag och dotterbolag till Länsförsäkringar AB. Bolaget erbjuder pensionssparande främst inom tjänstepension. Länsförsäkringar Fondlivs produkter distribueras via länsförsäkringsbolagen, franchise och oberoende försäkringsförmedlare. Kunderna erbjuds fondförvaltning, garantiförvaltning och riskförsäkring inom personriskområdet. Länsförsäkringars rekommenderade fondutbud består av 38 fonder med eget varumärke och 54 externa fonder. Utöver det rekommenderade utbudet erbjuds 57 fonder i ett utökad fondutbud. Fonderna under eget varumärke finns inom Länsförsäkringars eget fondbolag och förvaltas till stora delar av externa förvaltare. Länsförsäkringar Fondliv förvaltar 159 miljarder kronor åt liv- och pensionsförsäkringskunderna.

Länsförsäkringar Liv, som är stängt för nyteckning sedan 2011, förvaltar traditionell livförsäkring åt sina kunder i fyra bestånd; Nya Trad, Gamla Trad, Nya Världen och Försäkrad

Pension. De flesta kunder med Gamla Trad, Nya Världen och Försäkrad Pension har möjlighet att byta sina befintliga försäkringar till Nya Trad. Länsförsäkringar Liv förvaltar cirka 114 miljarder kronor åt liv- och pensionsförsäkringskunderna.

Bankverksamhet

Länsförsäkringar Bank grundades 1996 och är idag Sveriges femte största retailbank. Bankverksamheten bedrivs enbart i Sverige och marknadspositionen fortsätter att stärkas kontinuerligt. Strategin är att erbjuda banktjänster till länsförsäkringsgruppens kunder och utgår från Länsförsäkringars starka varumärke och den lokala förankringen. Målet är att med en låg risk ha en fortsatt god tillväxt i volymer och lönsamhet, de mest nöjda kunderna och fler kunder som har både bank och försäkring hos Länsförsäkringar.

Länsförsäkringar har enligt Svenskt Kvalitetsindex Sveriges mest nöjda bankkunder både bland företags- och privatkunder.

Djur- och grödaförsäkring

Agria Djurförsäkring är Länsförsäkringars specialistbolag för djur- och grödaförsäkring och är marknadsledande i Sverige. Agria är ett renodlat specialistbolag för djurförsäkring och har med stöd av kärnvärden som nära, innovativa, engagerade och enkla byggt ett starkt varumärke i Sverige. Nu pågår arbetet med att etablera Agrias varumärke på de övriga fem marknaderna med samma framgångsrika koncept. En viktig del av Agrias affärsmodell är nära samarbeten med djurägarorganisationer.

Hälsa

Affärsområde Hälsa inom Länsförsäkringar AB driver produkt- och affärsutvecklingen inom det växande sjukvårds- och gruppförsäkringsområdet, mot såväl företags- som privatsegmentet. Bland erbjudandena som utvecklas finns produkter som liv-, sjuk-, olycksfalls- och sjukvårdsförsäkring samt bolåneskyddet Bo kvar.

Länsförsäkringar försäkrar mer än vart tredje företag i Sverige och erbjuder en sjukvårdsförsäkring som ger företagen och deras medarbetare tillgång till ett antal förebyggande

hälsotjänster och personligt samtalsstöd. På så sätt hoppas vi kunna bidra till bättre hälsa. Bolåneskyddet är ett viktigt sätt att bidra till våra strategiska bolånekunders ekonomiska trygghet.

Stabil återförsäkring till lägre kostnad

Alla försäkringsbolag har behov av att skydda sin verksamhet mot kostnader för stora enskilda skador och naturkatastrofer. Oftast vänder sig ett försäkringsbolag till speciella återförsäkringsbolag på den internationella marknaden för att försäkra en del av sina risker. Inom länsförsäkringsgruppen har bolagen en naturlig möjlighet att dela riskerna mellan sig.

Länsförsäkringar Södermanland betalar årligen in en återförsäkringspremie till Länsförsäkringar Sak. Premien baseras bland annat på exponering och skadehistorik, men också på hur stort så kallat självbehåll bolaget väljer. Självbehållet kan jämföras med den självrisk som privatpersoner och företag betalar inom skadeförsäkring. Genom gemensam upphandling och intern återförsäkring behålls den största delen av återförsäkringspremien inom länsförsäkringsgruppen och kostnaderna för externa återförsäkrare blir mindre och stabilare, något som gynnar Länsförsäkringar Södermanlands kunder.

Övrig samverkan

Förutom den samverkan som sker genom Länsförsäkringar AB så direktäger de 23 länsförsäkringsbolagen, tillsammans med berörda affärsenheter inom Länsförsäkringar AB, även Länsförsäkringar Fastighetsförmedling och Länsförsäkringar Mäklarservice. I dessa båda bolag deltar Länsförsäkringar Södermanland med ägarandelarna 3,7 respektive 4,0 procent. Länsförsäkringar Fastighetsförmedling utgör en viktig säljkanal för Länsförsäkringar Södermanland och Länsförsäkringar Mäklarservice samordnar erbjudandet gentemot försäkringsförmedlarna.

Gemensam utveckling

En av Länsförsäkringar AB:s uppgifter är att driva länsförsäkringsgruppens gemensamma utvecklingsarbete i syfte att stärka länsförsäkringsbolagens konkurrenskraft och att öka värde för kunderna. Utvecklingsarbetet bedrivs alltid från kundbehov och länsförsäkringsgruppens gemensamma strategier och affärsplaner fokuseras dels på utveckling av kundmötesplatserna, dels på produkter, tjänster och funktioner för länsförsäkringsbolagens sakförsäkringsaffär.

Utveckling av kundmötesplatserna

Under 2019 har specifika satsningar gjorts för att utveckla företagskundmötet, för att förbättra för privatkunderna inom områdena motor och boende och för att generellt förenkla hanteringen av skadeärenden för kunderna. Kontinuerligt pågår också arbete med förbättrad självservice och för att förbättra dialogen och kommunikationen med kunderna.

Det går nu att i de digitala kanalerna kommunicera direkt med enskilda kunder på ett företag, till exempel för att distribuera möteskallelser med bilagor till en personlig brevlåda. Möjligheterna i appen har förbättrats, bland annat i form av en ny startsida som utgår från företagets produkter och tjänster och genom förbättrade funktioner avseende betalningar och överföringar. Även informationen på de öppna sidorna, lansforsakringar.se, har förbättrats med tydligare

struktur och innehåll samt företagsfokuserade nyheter vid in- respektive utloggning. Företag kan nu också få e-fakturor Business-to-Business från Länsförsäkringar. Det innebär att företaget får fakturan i form av en elektronisk transaktion direkt in i ekonomisystemet.

Dialogen med motorförsäkringskunder har förbättrats genom ett automatiserat flöde. Ett välkomstbrev till nya kunder följs av utskick med bland annat tips om hur självbetjäningstjänster kan användas och vilka fördelar ett utökat engagemang hos Länsförsäkringar ger. Även för motorförsäkringskunder har informationen i de digitala kanalerna förbättrats successivt, det är nu enklare att bli och vara kund.

Även för boendekunder har dialogen förbättrats på motsvarande sätt som för motorförsäkringskunder. Det är nu också enklare att köpa en boendeförsäkring i de digitala kanalerna med möjlighet att välja till exempel självrisk och betalningsätt, en förbättring som nu införs successivt.

Kunderna har under året fått utökad självservice för skadeärenden. Det är möjligt att anmäla skador i såväl det inloggade mötet som i appen, tidigare har motsvarande möjlighet funnits i begränsad omfattning. Det går också att göra ändringar i en befintlig anmälan och att skicka med underlag, till exempel bilder, för att underlätta skaderegleringen. På motsvarande sätt kan kunden också ta emot underlag från Länsförsäkringar. Nästa steg är att kunden ska kunna följa hanteringen av skadan i de digitala kanalerna, under året har grundläggande arbete för att skapa denna möjlighet genomförts. Kontinuerligt har också de öppna sidorna förbättrats, allt för att ge kunderna bättre information och en enklare skadehantering.

Utöver detta har många andra förbättringar av de digitala kanalerna, Länsförsäkringars hemsida, det inloggade mötet samt appen, levererats under 2019. Exempelvis är det enklare för kunderna att uppdatera sina kontaktuppgifter och att välja distributionsätt, digital eller post, för dokument. Det är enklare att ansöka om bolån, fondinformationen har förbättrats inkluderande placeringsförslag och användare utan personnummer kan logga in med samordningsnummer. Det är också enklare att hitta eftersökt information och få stöd för hantering av olika ärenden, till exempel att teckna ett försäkringsavtal. Generellt har också säkerheten förbättrats vilket ger ett utökat kundskydd.

Kunddialog har utvecklats genom införande av ett nytt verktyg för proaktiv och automatiserad kundbearbetning via e-post och SMS. Detta tillsammans med förbättrade analysmöjligheter gör det möjligt att ge kunderna relevanta och personliga erbjudanden vid rätt tillfälle. Kommunikation och distribution har löpande förbättrats under året, till exempel kan kunder som använder den digitala brevlådan Kivra nu få huvuddelen av försäkringsbrev och fakturor distribuerade till denna.

Kunder som tecknar försäkring i det personliga kundmötet, till exempel via telefon, kan nu också direkt teckna avtal för autogirobetalning. Det möjliggörs genom användning av Mobilt BankID.

Hållbarhetsrapport 2019

Länsförsäkringar Södermanland

Bakgrund

Denna rapport omfattar Länsförsäkringar Södermanland samt dotterbolaget dvs Strimlusen Förvaltnings AB, 556683-5905. I rapporten kallas Länsförsäkringar Södermanland med dotterbolag Länsförsäkringar Södermanland.

Länsförsäkringar Södermanlands affärsidé utgår från kunden, våra ägare, och vi agerar alltid för deras bästa. Vi har ett brett utbud av tjänster och produkter inom bank, försäkring och fastighetsförmedling. Vi vill främja vårt län och bidra till en helhet där ekonomiska, miljömässiga och sociala aspekter är lika viktiga. Vi strävar efter att arbeta på ett långsiktigt hållbart sätt som både ger värde idag men också för kommande generation. Grunden till att vi finns idag är att människor gick samman och tog ett långsiktigt ansvar för varandras trygghet och säkerhet lokalt. Detta är något som vi försätter att bygga på och ju bättre vi blir desto mer bidrar vi till en hållbar utveckling för samhället.

Styrning av hållbarhetsfrågor

Vårt hållbarhetsarbete utgår från visionen: Södermanlands ledande bank- och försäkringbolag för ett tryggt, säkert och hållbart liv. Mer än varannan sörmlänning är kund hos oss och vi är länets bästa arbetsplats.

Ett antal av Länsförsäkringar Södermanlands styrdokument (policy och riktlinjer) ligger till grund för arbetet med hållbarhet och de relaterade riskerna. En årlig genomgång av styrdokumenterna genomförs av ansvarig för respektive dokument, tillika ansvarig för det verksamhetsområde policyn/riktlinjen avser. Löpande uppföljning av att styrande dokument följs utförs genom egenkontroller och rutiner i verksamheten. Alla medarbetare går, i samband med det årliga utvecklingssamtalet, igenom de viktigaste styrdokumenterna och markerar att så är gjort i sitt individuella prestationsdokument.

Hållbarhetsfrågor är en naturlig del i verksamhets- och affärsplanering. På följande sidor finns en sammanställning av de styrdokument som berör miljö, sociala förhållanden och personal, respekt för mänskliga rättigheter och motverkan av korruption. Redovisning av väsentliga risker och relevanta nyckeltal sker inom varje område. Företagets affärsmodell finns att ta del av under rubriken "NOT 2 risker och riskhantering" samt "Ågarstyrning".

Under 2020 kommer ett antal fokusområden, som framkom ur företagsledningens väsentlighetsanalys 2017, ligga till grund för vårt hållbarhetsarbete. Dessa områden är:

- Skadeförebyggande åtgärder för att minska vattenskador
- Egen kapitalförvaltning
- Digitalisering
- Hälsa

Miljö

Styrande dokument:

- Hållbarhetspolicy
- Policy för inköp och upphandling
- Rese- och trafiksäkerhetspolicy
- Policy för kapitalförvaltning
- Riktlinje för tjänstebil

Identifierad potentiell risk:

- Klimatförändringar riskerar att medföra fler och kostsamma naturskador, som får stora samhällsekonomiska konsekvenser
- Klimatpåverkan från resor och fastigheter

Vårt arbete med miljö

Länsförsäkringar Södermanland tar ett aktivt ansvar för miljön genom att målinriktat minska miljöpåverkan i alla delar av verksamheten.

Vi driver ett miljöinriktat arbete genom att vi:

- minskar vår *direkta klimatpåverkan* för resor i tjänsten och från energiförbrukning av el och uppvärmning
- arbetar med skadeförebyggande åtgärder för att minska vår *indirekta klimatpåverkan* från koldioxidutsläpp i samband med bränder och vattenskador som drabbar våra kunder
- arbetar med krav på leverantörer för att minska vår *indirekta miljöpåverkan*
- utveckling av digitala tjänster vilket leder till färre pappersutskrifter vilket minskar vår *direkta miljöpåverkan*

Vi följer miljölagar och andra krav som ställs på oss, minimerar våra egna utsläpp av miljöföroreningar och ser till att medarbetare inom bolaget hela tiden ökar sin kunskap och förståelse för den miljöpåverkan som verksamheten har på människa och natur. Genom att vi tar vårt miljöansvar och vägleder våra kunder, leverantörer och andra intressenter till att ta största möjliga miljöhänsyn så bidrar Länsförsäkringar Södermanland till ett mer hållbart samhälle.

Skadeförebyggande arbete

Några exempel på vad en skada kan kosta ur miljösynvinkel:

- En villa som totalförstörs genom brand medför ett utsläpp av cirka 25 ton koldioxid
- En medelstor vattenskada i bostaden innebär cirka 300 kg i utsläpp av koldioxid

Vårt skadeförebyggande arbete är vårt viktigaste område utifrån ett miljöperspektiv och bidrar till en minskad miljöpåverkan med mindre avfall, kemikalier, energi, material, transporter och andra resurser. Att undvika en skada är alltid en vinst för miljön och kunden. Vi ger aktivt information genom media, vår webbplats och sociala medier om skadeförebyggande åtgärder riktade till allmänheten. Vi deltar i grannsamverkan,

där vi delar med oss av vår kunskap om skadeförebyggande åtgärder. Vi erbjuder också skadeförebyggande produkter till förmånliga priser för våra kunder. 2019 genomförde vi tillsammans med övriga länsförsäkringsbolag i länsförsäkringsgruppen "Sveriges största brandövning". Syftet med övningen var att arbeta förebyggande mot att bränder i hemmet uppstår.

Vi har en samverkan inom länsförsäkringsgruppen kring skadeförebyggande projekt, där vi utbyter erfarenheter och utvecklar metoder tillsammans. Detta gör att vi bättre kan fokusera på åtgärder som vi vet ger resultat. De fokusområden inom skadeförebyggande arbete som bolagsgruppen arbetar gemensamt med är:

- Brandskador
- Vattenskador
- Motorskador
- Naturskador

Miljökrav på leverantörer

Återställande av skador har en stor miljöpåverkan och därför ställer vi miljökrav på de entreprenörer som anlitas. Vi ställer exempelvis krav på byggföretag att de ska planera sitt arbete så att onödiga resor elimineras och utföra arbetet på ett miljömässigt bra sätt. Samtliga bilverkstäder som vi har avtal med är certifierade enligt Länsförsäkringars miljö- och kvalitetscertifiering. Certifiering och revision sker genom ett oberoende företag, Autoteknik AB i Åtvidaberg.

Koldioxidutsläpp från den egna verksamheten

Bolagets egna direkta miljöpåverkan är relativt begränsad och består främst av tjänsteresor, elförbrukning samt pappersutskrifter. Under senaste året har koldioxidutsläppet ökat, men över tid har koldioxidutsläppen minskat, från 74 ton 2003 till 41 ton 2019. Vi hyr de fastigheter som vi har kontor i och köper endast förnybar el. I samråd med fastighetsägare arbetar vi även aktivt med energieffektivisering både avseende el och uppvärmning. Vi har från 2017 till 2019 minskat vår elförbrukning. Vi jobbar även med att minska antalet utskrifter och i takt med att fler kommunikations- och dokumentlösningar digitaliseras, kan vi reducera pappersförbrukningen och minska vår miljöpåverkan, tack vare färre pappersutskrifter, brev och transporter.

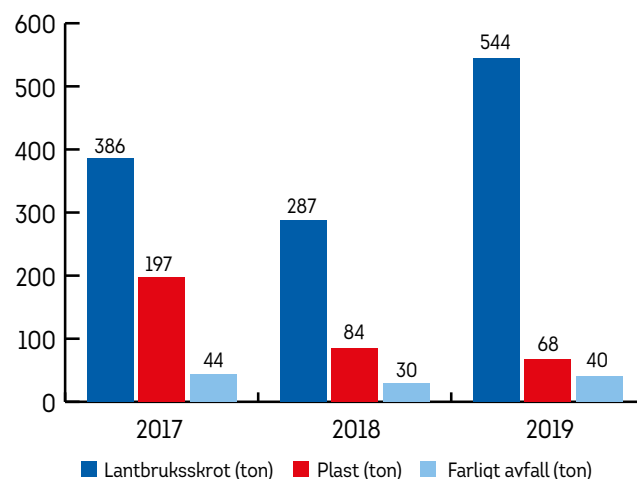
Övriga miljöåtgärder

Under 2019 har vi tillsammans med återvinningsföretaget ReAgro samlat in lantbruksskrot genom vår återvinningsförsäkring, i syfte att få bort skrot från den svenska naturen. Den är en del av grundskyddet i lantbruksförsäkringen. Kunderna ges genom detta, möjlighet att bli av med lantbruksskrot, miljöfarligt avfall, plast och däck och vi ser till att det tas omhand på ett miljöriktigt sätt. Utifrån mätetalen från 2019 kan vi se att mängden insamlat skrot har ökat jämfört med tidigare år. Lantbrukarna kan också få tillbaka pengar för skrotet som sedan säljs vidare, vilket gynnar den enskilde lantbrukaren och arbetet mot ett hållbart Södermanland.

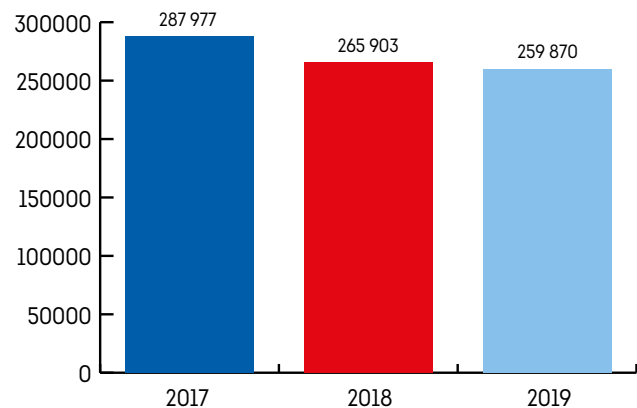
Länsförsäkringar Södermanland genomför kontinuerligt utbildningar och fortbildningsaktiviteter för personalen inom naturskador/klimat och hållbarhet för att hålla intresset uppe för miljöfrågor. Under våren 2019 genomförde vi en e-utbildning inom skadeförebyggande/hållbarhet/naturskador.

Länsförsäkringar Södermanland har en egen naturskadesamordnare som bevakar området och för samtal med intressentgrupper. Vår naturskadesamordnare har som uppgift att följa och analysera utvecklingen av naturskador, föreslå åtgärder och informera kunder samt samarbeta med lokala aktörer. I dagsläget ligger vårt fokus på att anpassa och förebygga risker, att knyta kontakter med lokala aktörer när det gäller arbetet med att klimatanpassa och skapa ett mer hållbart samhälle.

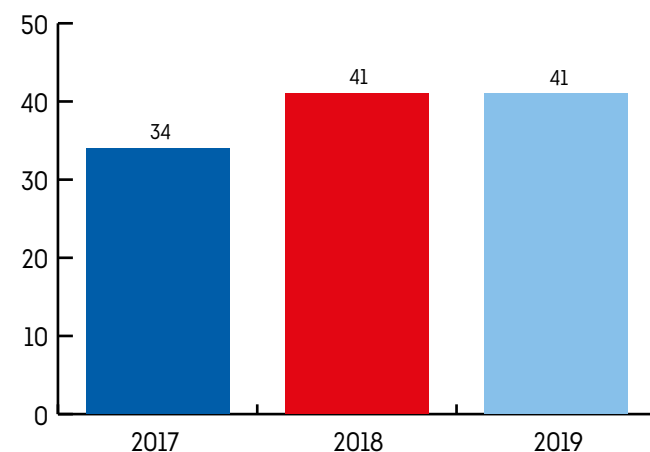
Insamling av lantbruksskrot, plast, farligt avfall 2017-2019

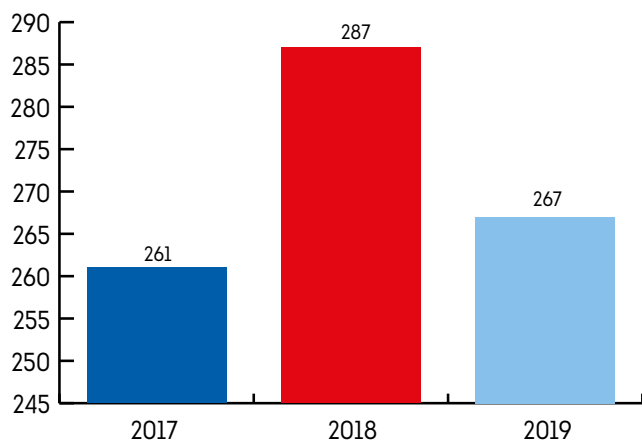
Elförbrukning (kWh)

Koldioxidutsläpp från tjänsteresor med bil och flyg (ton)

Koldioxidutsläpp från tjänsteresor med bil och flyg per medarbetare (kg)

Sociala förhållanden och personal

Styrande dokument:

- Uppförandekod
- Personalpolicy
- Plan för mångfald och inkludering
- Riktlinje för hälso- och arbetsmiljöarbetet
- Åtgärder vid trakasserier och kränkande särbehandling (mobbing) inom Länsförsäkringar Södermanland
- Riktlinje för rekrytering
- Instruktion för introduktion för nya medarbetare
- Instruktion för utvecklingssamtal och individuell affärsplan
- Riktlinje för sponsring hos Länsförsäkringar Södermanland

Identifierade potentiella risker:

- Alla former av diskriminering, medveten eller omedveten
- Arbetsmiljöproblem, som till exempel stress, som påverkar medarbetare negativt

Vårt arbete med sociala förhållanden och personal

Medarbetarna är bolagets viktigaste resurs. Våra olika specialist- och yrkeskompetenser är avgörande för att driva och utveckla vår verksamhet. Det är bolagets medarbetare och deras engagemang som gör Länsförsäkringar Södermanland till en attraktiv arbetsgivare och ett starkt varumärke.

Vi strävar efter att medarbetare och chefer ska ha de bästa förutsättningarna för att kunna prestera och må bra på jobbet. Vartannat år gör vi en mätning där alla chefer och medarbetare får svara på frågor kring sin arbetssituation, föra dialoger kring resultatet och upprätta handlingsplaner för förbättringsåtgärder. Mätning genomfördes hösten 2018 och resultatet visade att vi har många engagerade, stolta och lojala medarbetare, en väl förankrad värdegrund och vision samt ett bra ledarskap. Under 2019 har cheferna fört dialoger kring resultatet och upprättat handlingsplaner då utmaningen blir att fortsätta behålla det goda resultatet samt ytterligare stärka ledarskapet.

Länsförsäkringar Södermanland har gemensamma förhållningssätt gentemot oss själva, våra arbetskamrater och våra

kunder. Vi kallar dessa FISK – Förhållningssätt Internt Samt mot Kund. De sammanfattas i:

- Välj inställning
- Ha kul
- Uppmärksamma varandra
- Lys upp deras dag – dela med dig av din arbetsglädje
- Fokus på kunden

Vår strävan är att organisationskulturen ska genomsyras av FISK och att ge kunderna det "lilla extra" i varje kundmöte.

Säker och hälsofrämjande arbetsmiljö

Att arbeta hälsofrämjande är en del i arbetet med att försöka nå visionen att bli länets bästa arbetsplats. Det hälsofrämjande arbetet syftar till att vara en attraktiv arbetsgivare samtidigt som det skapar möjligheter och förutsättningar för att medarbetarna ska kunna prestera väl.

Länsförsäkringar Södermanland har arbetat aktivt med att främja sina medarbetares hälsa i många år. Ett strategiskt hälsoarbete är en del av vår organisation och verksamhet. Medarbetarna erbjuds subventionerad friskvård. Vi är en rökfri arbetsplats, det vill säga rökning är inte tillåten under arbetstid. Vi subventionerar även en sjukvårdsförsäkring. Vi har samlat våra förmåner i förmånsportalen Benify.

Chefer med delegerat arbetsmiljöansvar arbetar med systematiskt arbetsmiljöarbete och dokumenterar detta enligt en mall. Dokumentationerna följs upp av Hälso- och arbetsmiljörådet. HR-chefen har uppföljningssamtal med alla nyanställda efter tre månaders anställning. I samtalet tas frågor som arbetssituation, stöd från kollegor och chef samt arbetsmiljö upp.

På alla våra kontor har vi hälsoinspiratörer som har rollen att inspirera, sprida information, ta emot och komma med idéer till friskvårdsaktiviteter och därigenom öka delaktigheten i vårt hälsofrämjande arbete. Under 2019 hade vi flera övergripande friskvårdsaktiviteter: LF-klassikern, sommarbingo och inspirationsföreläsning.

Mångfald och inkludering

Mångfald och inkludering är en självklarhet i vår verksamhet. Vi arbetar för att alla ska ha samma rättigheter, möjligheter och skyldigheter inom alla områden oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, ålder eller sexuell läggning. Som en följd av detta ska alla behandlas lika både vid intern- och externrekrytering, vid kompetensutveckling och lönesättning. All bedömning i sammanhanget ska enbart ske utifrån sakliga skäl som har med kompetens och lämplighet att göra. Alla former av diskriminering och trakasserier är förbjudna på arbetsplatsen. Med trakasserier menas alla typer av ovälkommet beteende och nedsättande kommentarer.

I vårt mångfalds- och inkluderingsarbete:

- strävar vi efter att vår organisation ska spegla mångfalden bland våra kunder vid rekrytering och tillsättning av arbetsgrupper
- diskuterar vi på ett naturligt sätt och med öppen dialog

- etnisk mångfald, jämställdhets- och inkluderingsfrågor
- visar vi respekt och tolerans för varandra och accepterar på inga villkor diskriminering av något slag

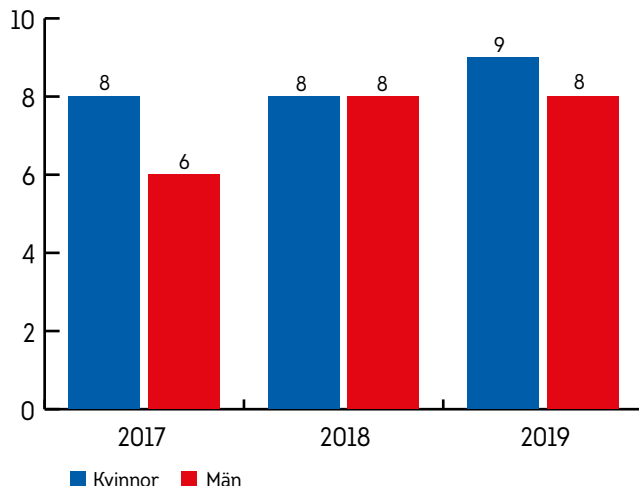
Samhällsengagemang

Länsförsäkringar Södermanland är starkt engagerat i det lokala samhällets utveckling och tillväxt. Vi ger människor och företag förutsättningar att leva i ekonomisk trygghet genom att erbjuda allt från sakförsäkringar till pensionssparande och banktjänster – vår kärnverksamhet. Men vi arbetar också med insatser för att skapa trygghet där människor lever, arbetar och är aktiva – insatser som gynnar inte bara våra egna kunder utan hela det lokala samhället.

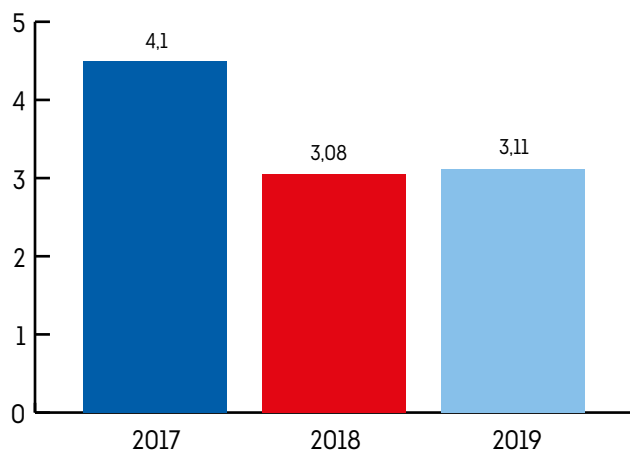
Vi vill att våra sörmländska barn och ungdomar ska ha en aktiv och trygg fritid. Därför ger vi ekonomiskt stöd till lokal idrott, kultur och andra initiativ, ett arbete vi kallar Omtanke Sörmland. Under 2019 kunde föreningar söka sponsring vid fyra tillfällen. 2016 startade Länsförsäkringar Södermanland Jubileumsfonden. Varje år i fem år delar vi ut projektstöd på 200 000 kronor. Pengarna går till projekt som skapar trygghet och säkerhet för människor i Södermanland, till exempel föreningar som erbjuder trygga och säkra fritidsaktiviteter för barn och ungdomar eller jobbar med integration. 2019 delade vi ut bidrag till 22 olika ideella föreningar. Under 2019 har vi också delat ut gratis reflexvästar till alla förskolor i Södermanlands län. Detta gjorde vi för att vi vill att alla barn ska synas i trafiken, en del i vårt skadeförebyggande arbete. En reflexväst kan vara skillnaden mellan att synas och inte. Vi delade ut cirka 13 000 reflexvästar till förskolor.

Andra samhällsengagerade aktiviteter vi gjort under 2019 är skrotinsamling via Återvinningsförsäkringen, säkerhetsdagar för sexåringar och sjundeklassare, reflexutdelning, Sveriges största brandövning samt Julgåvan, som 2019 gick till Min Stora Dag.

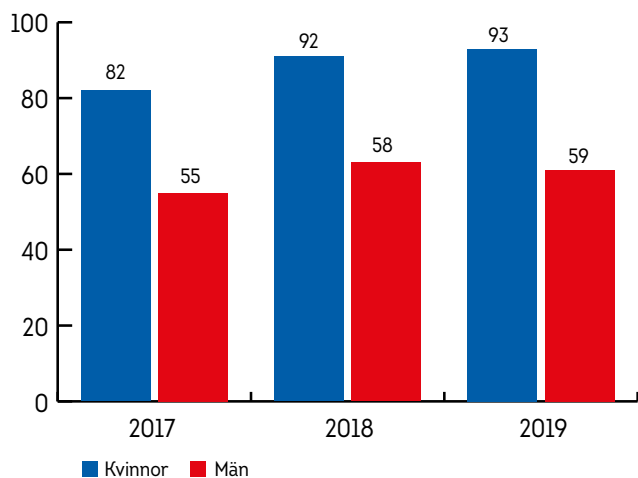
Antalet kvinnor och män i ledande befattning 2017-2019

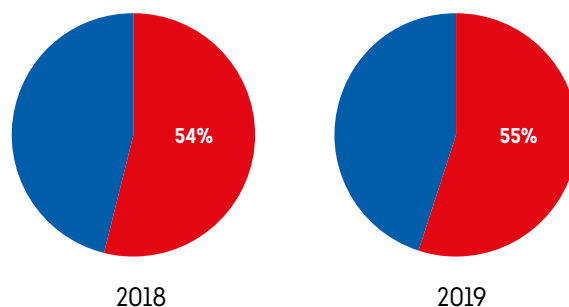
Sjuktal

Antalet anställda kvinnor och män 2017-2019

Andel sponsring knuten till mångfald och integration

Respekt för mänskliga rättigheter

Styrande dokument:

- Uppförandekod
- Personalpolicy
- Policy för kapitalförvaltning
- Policy för inköp och upphandling
- Plan för mångfald och inkludering
- Åtgärder vid trakasserier och kränkande särbehandling (mobbning) inom Länsförsäkringar Södermanland

Identifierade potentiella risker:

- Länsförsäkringar Södermanlands placeringsportfölj består till största delen av fondinnehav. Då investeringsbesluten sker i de underliggande fonderna finns risk att Länsförsäkringar Södermanland, via ett fondinnehav, blir delägare i ett bolag vars verksamhet på något sätt strider mot mänskliga rättigheter
- Alla former av diskriminering, medveten eller omedveten

Vårt arbete med mänskliga rättigheter

Eftersom vi är ett tjänsteföretag är det framförallt inom vår kapitalförvaltning som vi ser risker inom området respekt mot mänskliga rättigheter. Vår placeringsportfölj består främst av innehav i fonder. Vårt direktinnehav är begränsat till ett fåtal bolag: Länsförsäkringar AB, Länsförsäkringar Mäklarservice, Länsförsäkringar Fastighetsförmedling, Sörmlandsfonden, Humlegården, Lansa Fastigheter, Hällefors Tierp Skogar och Bergvik Skog. I vår urvalsprocess av fonder tar vi hänsyn till hur väl fondförvaltaren historiskt sett har klarat sitt uppdrag, både vad gäller avkastning och hållbarhet. Till exempel tar vi del av fondbolagens hållbarhetsprofiler, ett standardiserat informationsblad framtaget av Swesif, som beskriver fonders inriktning vad gäller integrering av ansvarsfulla investeringar. Samtliga fonder som vi investerar i har en hållbarhetsprofil.

Vårt fondinnehav finns hos bolag som är medlemmar i Fondbolagens förening och därmed ska följa föreningens rekommendationer för hållbara investeringar. I föreningens riktlinjer står att fondbolagen ska verka för att bolagen de investerar i sköts hållbart och ansvarsfullt. Rekommendationen är att fondbolagen ska verka för att styrelserna i de bolag där man investerar är väl sammansatta vad beträffar kompetens, mångsidighet och jämn könsfördelning.

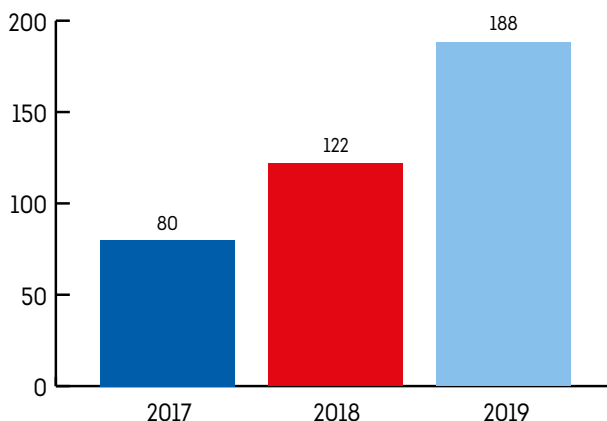
Personal och kunder

Våra medarbetare ska behandlas med respekt och med hänsyn till mänskliga rättigheter. Alla former av diskriminering och trakasserier är förbjudna på arbetsplatsen.

Vartannat år gör vi en medarbetarundersökning där alla chefer och medarbetare får svara på frågor kring sin arbetssituation med mera. I undersökningen ingår frågor om diskriminering. Förra årets medarbetarindex blev 4,0, en positiv ökning jämfört med tidigare då värdet hamnade på 3,9. I samband med undersökningen för vi dialoger kring resultatet och upprättar handlingsplaner med förbättringsåtgärder. I det årliga utvecklingssamtalet ingår att chef och medarbetare pratar om frågor om arbetsmiljö, där frågor om diskriminering ingår. Medarbetarna har dessutom möjlighet att lyfta frågor om sin arbetsmiljö i medarbetarsamtal löpande under året. I det systematiska arbetsmiljöarbetet ingår att ta upp eventuella arbetsmiljöproblem som rör diskriminering.

Våra kunder kan skriftligen lämna in klagomål till oss. De registrerade klagomålsärendena har ökat under 2019, något som vi ser som positivt då medarbetarna har tagit till sig de nya rutinerna. Klagomålsärendena fångar upp även regelverksoegentligheter som bland annat otydliga villkorsskrivningar och personuppgiftsincidenter.

Antal kundklagomål

Affärsetik och motverkande av korruption

Styrande dokument:

- Policy för inköp och upphandling
- Policy för skadehantering
- Uppförandekod
- Riktlinje för åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism
- Riktlinje vid klagomålshantering

Identifierade potentiella risker:

- Medarbetare utnyttjar kund- och leverantörsrelationer för egen vinning
- Kunder misstror våra processer kring exempelvis klagomåls-, skade- och personuppgiftshantering

Vårt arbete för att motverka korruption

Penningtvätt, finansiering av brottslig verksamhet, intressekonflikter, användande av kurspåverkande information och korruption är risker för alla bolag i finans- och försäkringsbranschen. Branschen lyder under strikta regler och lagkrav som syftar till att förhindra dessa risker.

För Länsförsäkringar Södermanland är det väsentligt att ha en god regelefterlevnad och på bästa möjliga sätt förhindra att verksamheten utnyttjas för korruption, bedrägerier, penningtvätt och finansiering av terrorism. Samtliga nyanställda inom bank genomgår en utbildning, där bland annat kundkännedom, regler kring penningtvätt och banksekretess ingår. Alla medarbetare med banktillhörighet genomgår årligen en e-utbildning om hur vi arbetar för att motverka korruption. I samband med våra medarbetarsamtal, säkerställer vi årligen att våra medarbetare läser igenom och förstår relevanta policyer och riktlinjer som rör vårt arbete för att motverka korruption.

Vi arbetar för att skapa en kultur där etikfrågor diskuteras öppet och där alla medarbetare känner sig trygga med att uttala sin åsikt och påtala missförhållanden. Alla medarbetare har rätt att rapportera missförhållanden och oegentligheter utan risk för missgynnande behandling med anledning av detta. En medarbetare som rapporterar oegentligheter har rätt att vara anonym.

I syfte att motverka eller stoppa brott i verksamheten eller nära verksamheten, finns en särskild visselblåsningsrutin till-

gänglig för medarbetare inom vår bankverksamhet. Den som anmäler har rätt att vara anonym och får inte utsättas för repressalier på grund av sin anmälan. Visselblåsningsrutinen ska ses som ett alternativ till övriga rapporteringsvägar.

Samtliga kunder kan skriftligen lämna in klagomål till oss för omprövning av beslut. Funktionen är primärt till för att säkerställa kvalitet i beslut som rör kunder, men ger också en extra möjlighet för kunderna att anmäla misstänkta oegentligheter.

FN:s globala mål för hållbar utveckling - Agenda 2030

I september 2015 antog världens länder 17 globala mål för hållbar utveckling som FN hade tagit fram. Under de 17 målen finns 169 delmål som ska leda till en hållbar utveckling såväl lokalt som globalt. Målen omfattar inte bara stater och myndigheter utan även privata bolag, akademien, privatpersoner

och organisationer. Alla kan vara med och bidra. Som en stor samhällsaktör har Länsförsäkringar stora möjligheter att bidra till en hållbar utveckling i samhället.

Under 2018 har Länsförsäkringar AB analyserat vilka av dessa 17 mål som är mest relevanta för vår verksamhet och som vi har starkast koppling till. Länsförsäkringars verksamhet är kartlagd mot målen och delmålen, för att identifiera vilka mål som Länsförsäkringar har störst påverkan på, såväl negativ som positiv. Under 2020 ska vi som lokalt bolag se över hur dessa relaterar till vår verksamhet och vad vi kan göra lokalt för att bidra till målen. Samtliga mål är viktiga och många av målen hänger ihop på olika sätt. De mål som Länsförsäkringar AB har identifierat är på intet sätt viktigare än några andra, det är mer ett sätt att visa på vilket sätt vår verksamhet kan vara en del i det större arbetet för en global hållbar utveckling och var vi kan bidra mest.

Länsförsäkringars utvalda mål

Denna rapport utgör den lagstadgade hållbarhetsrapport som Länsförsäkringar Södermanland är skyldigt att upprätta enligt lag om årsredovisning i försäkringsföretag och avser räkenskapsåret 2019. Informationen i rapporten omfattar Länsförsäkringar Södermanland (519000-6519) och dess dotterbolag om inget annat anges.

I samband med undertecknande av företagets årsredovisning har styrelsen och den verkställande direktören också godkänt och avgivit hållbarhetsrapporten

Revisorns yttrande avseende den lagstadgade hållbarhetsrapporten

Till bolagsstämman i Länsförsäkringar Södermanland, org.nr 519000-6519

Uppdrag och ansvarsfördelning

Det är styrelsen som har ansvaret för hållbarhetsrapporten för år 2019 på sidorna 24-29 och för att den är upprättad i enlighet med årsredovisningslagen.

Granskningens inriktning och omfattning

Vår granskning har skett enligt FARs rekommendation RevR 12 Revisorns yttrande om den lagstadgade hållbarhetsrapporten. Detta innebär att vår granskning av hållbarhetsrapporten

har en annan inriktning och en väsentligt mindre omfattning jämfört med den inriktning och omfattning som en revision enligt International Standards on Auditing och god revisionssed i Sverige har. Vi anser att denna granskning ger oss tillräcklig grund för vårt uttalande.

Uttalande

En hållbarhetsrapport har upprättats. Stockholm den 13 mars 2020 PricewaterhouseCoopers AB

Eva Fällén
Auktoriserad revisor

Förvaltningsberättelse

Styrelsen och verkställande direktören för Länsförsäkringar Södermanland avger härmed årsredovisning för 2019, bolagets 174:e verksamhetsår.

Verksamhet

Länsförsäkringar Södermanland är ett kundägt, lokalt och självständigt försäkringsbolag som har sitt verksamhetsområde i Södermanlands läns nio kommuner: Eskilstuna, Flen, Gnesta, Katrineholm, Nyköping, Oxelösund, Strängnäs, Trosa och Vingåker.

Bolaget erbjuder privatpersoner, företag och organisationer ekonomisk trygghet genom ett omfattande sortiment av produkter och tjänster inom sakförsäkring, livförsäkring och bankverksamhet. Inom sakförsäkring deltar bolaget i den gemensamma återförsäkringsaffären inom länsförsäkringsgruppen.

Verksamheten inom skadeförsäkringsrörelsen bedrivs med eget tillstånd. Förutom verksamhet där Länsförsäkringar Södermanland har egen koncession erbjuder bolaget försäkring inom såväl sak- som livförsäkringsområdet samt bank- och fondtjänster genom avtal med Länsförsäkringar AB och dess dotterbolag. De förmedlade affärerna är bank- och fondverksamhet, livförsäkring samt djur- och grödaförsäkring. För de förmedlade affärerna har bolaget ansvaret för kundrelationerna. Bolaget erbjuder även fastighetsmäklarverksamhet som bedrivs under varumärket Länsförsäkringar Fastighetsförmedling och upplåts på franchisebasis åt fyra fastighetsmäklar-företag i Södermanland.

Organisation och struktur

Länsförsäkringar Södermanland är ett ömsesidigt försäkringsbolag vilket innebär att bolaget ägs av kunderna, bolagets sakförsäkringstagare. Kunderna utser fullmäktige kommunvis, en fullmäktige per 1 500:e kund men minst fyra per kommun. Ägarna har inflytande över verksamheten genom att de väljer fullmäktigeledamöter som företräder dem på bolagsstämman.

Bolagsstämman utser bolagets styrelse som består av sju ledamöter. Därutöver ingår verkställande direktör och två personalrepresentanter i styrelsen. Styrelsen för Länsförsäkringar Södermanland ansvarar för bolagets organisation och förvaltningen av bolagets angelägenheter. I detta ansvar ingår att fastställa en ändamålsenlig organisation, övergripande mål och strategier för verksamheten samt riktlinjer för kontroll och styrning av verksamheten. Styrelsen fastställer årligen en arbetsordning för sitt arbete, en instruktion för verkställande direktören samt policy och riktlinjer för de viktigaste områdena. Styrelsen har under 2019 haft tretton sammanträden.

Länsförsäkringar Södermanland ingår som ett av 23 kundägda, självständiga lokala bolag i länsförsäkringsgruppen. Gemensamt äger gruppen Länsförsäkringar AB med dotterbolagen Länsförsäkringar Sak AB, Länsförsäkringar Liv AB, Länsförsäkringar Bank AB, Länsförsäkringar Fondliv AB och Försäkringsaktiebolag Agria. Länsförsäkringsgruppen äger också Länsförsäkringar Fastighetsförmedling AB och Länsförsäkringar Mäklarservice AB.

Väsentliga händelser under året

Lönsamheten inom sakförsäkringsrörelsen har ökat jämfört med föregående år. Koncernens tekniska resultat före avsättning för återbäring uppgick till 77,1 (1,3) Mkr, det samlade resultatet från förmedlad affär uppgick till -5,1 (2,4) Mkr och koncernens resultat i kapitalförvaltningen till 627,6 (231,0) Mkr efter avdrag för kapitalavkastning överförd till skadeförsäkringsrörelsen.

Under 2019 har utvecklingen av det nya försäkringssystem som kommer att användas av länsförsäkringsbolagen fortsatt. Det nya systemet har börjat användas under hösten 2019 för nyteckning av boendeförsäkring. Bedömningen är att Länsförsäkringar Södermanland kommer att börja flytta befintliga försäkringar till det nya systemet under 2020.

Ett stort arbete har lagts ned för att vidareutveckla basarbetsplatsen och samtliga medarbetare har fått ett nytt gränssnitt och en uppgradering av sin IT-arbetsplats.

Under våren 2019 inleddes ett samarbete med Länsförsäkringar Bergslagen som innebär att Länsförsäkringar Södermanlands försäkringskunder fick tillgång till service per telefon även kvällar och helger. Samarbetet har fungerat bra och utvärderingar hos kunder och medarbetare har visat på att detta varit en lyckad satsning som därmed permanentas.

Avtalet med Toyota om vagnskadegaranti och märkesförsäkring för Toyota och Lexus trädde i kraft i januari 2019 och lokala samarbetsavtal har tecknats med Toyotas verkstäder och återförsäljare inom länet.

Genomgång av samtliga byggnader som är försäkrade genom lantbruksförsäkring har pågått under hela året och förväntas slutföras under 2020. De utvändiga besiktningarna har inneburit både att ofullständigt försäkrade byggnader har identifierats och att försäkringskyddet utökats samt att vissa byggnader har fått mindre försäkringsomfattning än tidigare.

Under hösten 2019 har samtliga förskolor i länet kunnat beställa reflexvästar till sina barn- och personalgrupper utan kostnad. Detta för att öka trafiksäkerheten hos denna målgrupp. Totalt har cirka 170 förskolor beställt sammanlagt 13 035 stycken reflexvästar.

Under 2019 fick länsförsäkringsgruppen utmärkelser för mest nöjda kunder i flera olika mätningar utförda av Svenskt Kvalitets Index (SKI) som är ett oberoende undersökningsföretag. De områden där länsförsäkringsgruppen toppade mätningarna var försäkring privat, bilförsäkring, försäkring företag, bank privat, bank företag och privat pension. Även Länsförsäkringar Fastighetsförmedling hade högsta betyg i sin kategori. Under 2019 utsågs Länsförsäkringar Fonder till bästa fondbolag av Morningstar.

Väsentliga händelser efter verksamhetsårets slut

Styrelsen utsåg på sitt styrelsemöte i februari 2020 Lena Högfeldt till ny verkställande direktör. Lena kommer att tillträda under första halvåret 2020.

Resultat och ekonomisk ställning

Total affärsvolym

Den totala volymen för bolagets affärer fördelar sig enligt nedan:

Sakförsäkring, premieinkomst direkt försäkring 651,2 (634,9) Mkr

Livförsäkring, premieinkomst 171,2 (163,3) Mkr

Bank, inlånings- och utlåningsvolym 10 549,0 (10 048,9) Mkr, spara och placera volymer 1 295,6 (896,0) Mkr

Sakförsäkring

Premieinkomst och marknad

Premieinkomsten brutto det vill säga före avdrag för premier för avgiven återförsäkring har totalt ökat med 20,1 (11,2) Mkr jämfört med föregående år. Ökningen inom direkt försäkring är 16,3 (13,8) Mkr. Nedanstående tabell utvisar premieinkomsten brutto jämfört med föregående år.

Premieinkomst (Mkr)	2019	2018
Direkt försäkring	651,2	634,9
Mottagen återförsäkring	42,4	38,6
Summa premieinkomst brutto	693,6	673,5

Bolagets marknadsandelar för företagsförsäkring inom bygg- respektive tillverkningsindustri har utvecklats positivt under året. Privat boendeförsäkring har haft en svagare utveckling. Nedanstående tabell utvisar marknadsandelarna vid utgången av 2019 i jämförelse med vid utgången av närmast föregående år.

Marknadsandelar * (%)		
	2019	2018
Privat		
Hem	33,9	34,7
VillaHem	43,7	43,9
Fritidshus	45,1	45,0
Fordon fysisk person	34,6	36,2
Företag/Lantbruk		
Byggindustri	42,1	42,0
Tillverkningsindustri	49,3	47,6
Tjänsteföretag	30,5	32,0
Fordon juridisk person	42,1	42,8

* Ägda villor och fritidshus inom lantbruksförsäkringen ingår i marknadsandelarna för VillaHem respektive Fritidshus.

Skadeutfall

Årets skadekostnad direkt affär, exklusive skaderegleringskostnader, uppgick för skadeåret 2019 till 418,7 (464,3) Mkr. Antalet registrerade skador i motorfordonsförsäkring var 17 160 (17 815) stycken, i övrig direkt försäkring 12 299 (12 208) stycken.

Avvecklingen av tidigare års avsättningar för oreglerade skador innebar ett avvecklingsresultat i direkt affär för egen räkning på cirka -1,9 (1,9) Mkr och cirka 9,2 (9,8) Mkr i mottagen affär.

Resultat

Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat före återbäring uppgick till 77,1 (1,3) Mkr och efter återbäring till 2,1 (1,5) Mkr.

Livförsäkringsverksamhet

I den förmedlade livförsäkringsverksamheten har volymen av inbetalda premier ökat med 4,8 (-3,0) procent. Bolagets livförsäkringsverksamhet resulterade i ett överskott på 2,1 (1,1) Mkr under verksamhetsåret. Livverksamheten redovisas under Övriga intäkter och Övriga kostnader i resultaträkning under icke teknisk redovisning samt i not 9.

Nedanstående tabell utvisar löpande premieinbetalningar under året fördelat per förvaltningstyp i jämförelse med föregående år.

Löpande premieinbetalningar (Mkr)		
	2019	2018
Traditionell försäkring	24	30
Fondlivförsäkring	147	133

Det förvaltade livförsäkringskapitalet ökade med 16,5 (-2,5) procent under året. Ökningen är främst hänförlig till den kraftiga uppgången på de finansiella marknaderna under 2019. Nedanstående tabell utvisar förvaltad kapital fördelat per förvaltningstyp i jämförelse med föregående år.

Försäkringskapital (Mkr)		
	2019	2018
Traditionell försäkring	1 567	1 595
Fondlivförsäkring	3 304	2 585

Bankverksamheten

Den förmedlade bankverksamheten har haft en god tillväxt under året. Den totala affärsvolymen, mätt som in- och utlåning, har ökat med 500,0 (609,2) Mkr eller med 5,0 (5,9) procent. Resultatet i bankverksamheten uppgick 2019 till -7,6 (0,9) Mkr. Bankverksamheten redovisas under Övriga intäkter och Övriga kostnader i resultaträkning under icke teknisk redovisning samt i not 9. Nedanstående tabell utvisar bankvolymerna per område i jämförelse med föregående år.

Volym (Mkr)		
	2019	2018
Inlåning	3 011	2 813
Utlåning	7 538	7 236
- varav bottenlån	7 243	6 905
Spara och placera*	1 296	896
Antal kunder med bankprodukter	24 778	23 934

* Spara och placera omfattar fondprodukter, investeringssparkonto (ISK), individuellt pensionssparande (IPS)

Djurförsäkring (Agria)

Agria Djurförsäkring är Länsförsäkringars specialbolag för djur- och grödförsäkring och är marknadsledande i Sverige. Resultatet i den förmedlade djurförsäkringsverksamheten uppgick 2019 till 0,3 (0,4) Mkr och redovisas under Övriga intäkter och Övriga kostnader i resultaträkning under icke teknisk redovisning samt i not 9.

Kapitalförvaltning

De finansiella marknaderna har haft en mycket stark positiv utveckling under 2019. Räntorna har varit fortsatt låga och många av de största aktiemarknaderna har utvisat en mycket positiv utveckling för sina index. För koncernen uppgår kapitalavkastningen till 659,3 (239,1) Mkr, före avdrag för kapitalavkastning överförd till sakförsäkringsverksamheten, vilket motsvarar en totalavkastning på 15,9 (6,4) procent. Av resultat avser 491,7 (86,3) Mkr realiserade värdeförändringar på placeringstillgångar.

Marknadsvärdet på koncernens placeringstillgångar, exklusive likvida medel och upplupna räntetäckter, fördelade sig enligt följande tillgångsslag per 31 december 2019:

Tillgångsslag (Mkr)		
	2019	2018
Obligationer, lån	916,6	918,4
Svenska aktier	2 906,2	2 304,4
Utländska aktier	619,0	480,1
Övriga placeringstillgångar	9,3	8,4
Summa placeringstillgångar	4 451,0	3 711,3

Det totala engagemanget i fastigheter (andelar och aktier i fastighetsbolag och i bostadsrättslägenheter) uppgick till 1 279,0 (1 002,5) Mkr. Koncernens likvida tillgångar uppgick vid verksamhetsårets slut till 71,7 (80,7) Mkr.

I bolagets placeringsriktlinjer återfinns det interna regelverket för hur bolagets får allokera mellan olika tillgångsslag. Nedanstående tabell utvisar koncernens allokering av placeringstillgångarna, inklusive likvida medel och upplupna räntefordringar, baserat på regelverket i placeringsriktlinjerna.

Allokering av placeringsportfölj* (Mkr)				
	2019-12-31		2018-12-31	
Aktier i Länsförsäkringar AB	1 008,8		928,0	
Aktier samt andelar i investeringsfonder ("aktiefonder")	1 047,9		839,1	
Sverige	437,4	42%	368,5	44%
Europa	183,5	18%	139,9	17%
USA	363,1	35%	280,0	33%
Övriga marknader	63,9	6%	50,7	6%
	100%		100%	
Räntebärande tillgångar	993,3		1 003,8	
Likvida medel	71,7	7%	80,7	8%
Svenska obligationer - stat och kommun	81,7	8%	83,1	8%
Säkerställda obligationer	532,0	54%	527,6	53%
Företagsobligationer	307,9	31%	312,5	31%
	100%		100%	
Fastighet och skog	1 469,4		1 016,3	
Humlegården Fastigheter AB	935,9	64%	761,8	75%
Hällefors Tierp Skogar AB	236,4	16%	0,0	0%
Lansa Fastigheter AB	285,8	19%	165,1	16%
Brf Lilla Bantorget	9,3	1%	8,4	1%
Bergvik Skog AB	1,9	0%	81,0	8%
	100%		100%	
Alternativa investeringar	8,5		9,6	
Totalt	4 527,8		3 796,7	

* Inklusive likvida medel och upplupna räntetäckter

Resultat

Koncernens resultat före skatt uppgick till 624,6 (234,9) Mkr och årets resultat efter skatt till 551,8 (225,3) Mkr. Skatt på årets resultat uppgick till -72,8 (-9,6) Mkr. Skatteuppgifter redovisas i not 11.

Förväntad utveckling

Sverige befinner sig för närvarande i konjunkturavmattning med en lägre tillväxt än tidigare. Vi förväntar oss en fortsatt period med lägre tillväxt och med fortsatt låga räntor. Fortsatt stor osäkerhet råder beträffande utvecklingen av internationell handel, särskilt med avseende på effekter av Coronaviruset, geopolitisk oro i framförallt Mellanöstern samt konsekvenserna av Brexit.

Trots en förväntad om en svagare konjunkturutveckling räknar vi med att ha tillväxt inom flera verksamhetsområden under 2020 och därmed även i bolagets intäkter. Samtidigt förväntar vi oss att såväl bank- som försäkringsverksamheten kommer att fortsätta att pressas av ökad konkurrens och marginalpress det kommande året. Vi förväntar oss en god utveckling för bolagets kapitalplaceringar 2020.

Väsentliga risker och osäkerhetsfaktorer

Riskerna behandlas huvudsakligen under not 2. De väsentligaste riskerna är:

Försäkringsrisker

Bolagets riskportfölj i direkt affär bedöms vara balanserad. Den genomsnittliga skadeprocenten direkt affär (exklusive skaderegleringskostnader) som uppgår till 70,4 (73,0) procent under senaste femårsperioden återspeglar försäkringsrisken. Den mottagna affären innehåller huvudsakligen svensk affär.

Premieinkomsten för den mottagna affären uppgick under verksamhetsåret till 42,4 (38,6) Mkr eller 6,1 (5,7) procent av den totala premieinkomsten brutto. Bolaget skyddar sig för större skador genom återförsäkring.

Största ekonomiska risk i mottagen affär bedöms vara den i affären ingående Nordiska Kärnförsäkringspoolen. Maximal ansvarighet per skadehändelse i denna pool uppgår för bolagets del till cirka 5,3 Mkr eller 0,5 M EUR.

Placeringsrisker

Bolagets placeringstillgångar är utsatta för risken för värdeförluster genom bland annat börsfall, valutaförändringar och ränteändring. Bolagets placeringar, direkta eller indirekta, i utländska aktier och andelar uppgår till 619,0 (480,1) Mkr. Valutaexponeringen är främst i amerikanska dollar och Euro.

Marknadsvärdet på bolagets räntebärande placeringstillgångar, obligationer och lån uppgick vid räkenskapsårets utgång till 916,5 (918,4) Mkr. Ränterisken på dessa tillgångar utgjorde 2,3 (2,1) procent vid 1 procentenhets förändring av den allmänna räntenivån.

Övriga risker

Bolaget står ansvar upp till ett belopp motsvarande 80 procent av de kreditförluster som uppkommer för lån som förmedlats av bolaget till Länsförsäkringar Bank. För ett enskilt år är ansvaret begränsat till årets provisionsersättning för förmedlad bankaffär. Om ansvarsbeloppet totalt är större än årets provisionsersättning överförs underskottet till kommande år. Under 2019 har åtagandet ökat vilket belastat resultatet i bolagets bankverksamhet med -0,8 (1,3) Mkr.

Solvens II

Solvens II-direktivet är ett europeiskt regelverk för försäkringsbolag som syftar till att skapa en enhetlig europeisk försäkringsmarknad med ökat skydd för försäkringstagare. Solvens II-regelverket ställer krav på att försäkringsbolag ska ha tillräckligt med kapital i förhållande till sina risker för att kunna leva upp till sina åtaganden gentemot försäkringstagarna. De nya reglerna trädde ikraft den 1 januari 2016 och första tillsynsrapporteringen gjordes i maj 2016.

Bolaget har under de senaste åren arbetat med att förhålla sig till det nya regelverket, framförallt avseende riskbedömning i kapitalförvaltningen samt riskrapportering till styrelsen. Bolagets bedömning är att bolaget med god marginal uppfyller kraven i regelverken. Successivt tillkommer utveckling och förändringar av regelverket och Länsförsäkringar Södermanland genomför de anpassningar som krävs i verksamhet och rapportering.

Övriga viktiga områden

Medarbetarna

Bolaget har 152 (150) tillsvidareanställda varav 93 (92) kvinnor och 59 (58) män. Av de 17 (16) cheferna är 9 (8) kvinnor och 8 (8) män. Samtliga medarbetare har fast månadslön. Utöver detta omfattas samtliga medarbetare förutom företagsledningen, verkställande direktör, riskhanteringsfunktion, aktuariefunktionen och compliancefunktionen av ett målbonusssystem som beslutas av styrelsen för ett år i taget. Målbonusssystemet kan närmast liknas vid ett vinstdelningssystem och utfallet kan maximalt bli 20 tkr per heltidsanställd medarbetare och år. För 2019 nådde verksamheten 2 av 5 uppsatta mål inom målbonusprogrammet vilket resulterat i en avsättning för målbonus om 1,9 (0,0) Mkr i balansräkningen. Utbetalning kommer att ske under 2020.

Miljö

Länsförsäkringar Södermanland arbetar engagerat med ständiga förbättringar för miljön och med att minska bolagets miljöpåverkan. Genom att fastställa och följa upp mål för minskningen av vår miljöpåverkan utvecklas vi ständigt i vårt miljöarbete och behåller vår höga kompetens inom området. Vi är noga med att ställa miljökrav på våra leverantörer, entreprenörer och andra uppdragstagare.

De områden där bolagets verksamhet har störst direkt miljöpåverkan är våra tjänsteresor och vår elförbrukning. Den miljöpåverkan som resorna och elförbrukningen medför är framförallt påverkan från koldioxidutsläpp. För att minska miljöpåverkan från våra tjänsteresor försöker vi så långt det är möjligt använda resfria mötesformer eller samordna resor. När vi reser i tjänsten är förstahandsalternativet att välja tåg. De få tjänstebilar bolaget tillhandahåller är miljöbilar varav mer än hälften är av typen laddhybrider. För att minska vår elförbrukning använder vi i första hand belysning av typen LED-lampor i kombination med timerfunktion och/eller rörelsevakt. Vi försöker begränsa elförbrukningen genom att ha tydliga riktlinjer för avstängning av datorer och annan elektronisk kontorsutrustning. Den el vi köper kommer antingen från förnybara energikällor (sol och vind) eller har miljömärkning som exempelvis Miljöel vatten eller Bra Miljöval. Bolagets kontorsförbrukning av el under 2019 uppgick till 241 974 (265 903) kWh.

Länsförsäkringar Södermanland arbetar även aktivt för att minska miljöpåverkan från våra kunders brand-, vatten och motorskador. Bolaget ställer krav på skadeentreprenörer att de aktivt ska förbättra sig inom miljöområdet och granskar dem också regelbundet. Vi bedriver ett strukturerat skadeförebyggande arbete som ska hjälpa våra kunder att få färre skador och därmed också ge minskad miljöpåverkan.

Ingen av de investeringsfonder Länsförsäkringar Södermanland äger andelar i investerar i företag som har mer än 20 procent av omsättningen från kolproduktion. Ingen av fonderna investerar i energibolag vars omsättning från förbränningskol överstiger 30 procent av omsättningen. Flera av fonderna som Länsförsäkringar Södermanland äger andelar i har en gräns om max 5 procent av omsättningen från kolproduktion för att investering ska vara tillåten.

Hälsa

Bolaget arbetar sedan många år tillbaka med hälsofrämjande insatser. Under 2019 genomfördes flera bolagsövergripande hälsoaktiviteter för samtliga medarbetare, bland annat den så kallade "LF-klassikern", en kombinationsaktivitet med skidåkning, cykling och löpning som många medarbetare deltog i. Bolaget erbjuder också subventionerade träningskort och subventionerad lunch.

2019 uppgick den totala sjukfrånvaron till 3,1 procent (3,1 procent). Samtliga medarbetare erbjuds en subventionerad sjukvårdsförsäkring och avtal finns med företagshälsovården.

Arbetsmiljö

Länsförsäkringar Södermanland arbetar med ständiga förbättringar i arbetsmiljön. Medarbetarsamtal där chef och medarbetare samtalat kring olika områden, sätter individuella mål och överenskommer om en kompetensutvecklingsplan genomförs årligen. Inom ramen för det löpande systematiska arbetsmiljöarbetet identifieras eventuella brister och risker i den fysiska och psykiska arbetsmiljön. Identifierade risker och brister dokumenteras och åtgärdas löpande. Åtgärderna prioriteras efter hur allvarliga riskerna och bristerna bedöms vara.

Etik

Inom den finansiella branschen är etikfrågorna av högsta vikt. Etiska regler och ett gemensamt förhållningssätt skapar förtroende i relationen med kunder, medarbetare och leverantörer. Länsförsäkringar Södermanland har ett regelverk för etik och moral där uppförandekoden är central.

Koncernen

Koncernen består av moderbolaget Länsförsäkringar Södermanland (519000-6519) samt det helägda dotterbolaget Strimlusen Förvaltnings AB (556683-5905).

Dotterbolag

Strimlusen Förvaltnings AB är ett helägt dotterbolag till Länsförsäkringar Södermanland. Bolaget äger och förvaltar andelarna i fastighetsbolagen Humlegården Fastigheter AB och Lansa Fastigheter AB, andelar i Hällefors Tierp Skogar AB och Bergvik Skog AB samt andelar i Länsförsäkringar Secondary PE Investments S. A. Resultatet i dotterbolaget uppgick till 30,1 (23,7) Mkr. Se även not 13 "Aktier och andelar i dotterföretag".

Ersättningar till styrelsen

Verkställande direktör och de två personalrepresentanter som ingår i styrelsen erhåller inget styrelsearvode.

Ersättningar till VD och ledande befattningshavare

Följande principer för ersättning till verkställande direktör och ledande befattningshavare har fastställts av bolagsstämman:

Ersättning till verkställande direktör utgår i form av fast månadslön. Verkställande direktör har därutöver förmånsbil utan bruttolöneavdrag. Ingen bonus eller annan rörlig ersättning finns. Verkställande direktör har rätt till pension från 60 år med nivån 65 procent av slutlönen.

Med ledande befattningshavare avses de personer som tillsammans med verkställande direktören utgör företagsledning det vill säga med nuvarande organisation affärsområdeschef försäkring, affärsområdeschef bank & liv, skadechef, ekonomichef, HR-chef och kommunikationschef.

Ersättning till ledande befattningshavare utgår i form av fast månadslön. Ingen bonus eller annan rörlig ersättning finns för ledande befattningshavare. För befattningshavaren är det möjligt att byta den förmånsbestämda avtalspensionen mot en avgiftsbestämd pension. Den avgiftsbestämda premien motsvarar den premie som skulle gälla vid en förmånsbestämd försäkring. För bolaget råder kostnadsneutralitet oavsett vilken lösning som befattningshavaren väljer. Pensionsåldern är 65 år, dock finns genom kollektivavtal möjlighet att begära pension från 62 år för de som är födda 1955 eller tidigare. Denna kollektivavtalade regel omfattar samtliga medarbetare hos Länsförsäkringar Södermanland.

Styrelsen har inom sig utsett ett ersättningsutskott som bereder arbetet med ersättning till ledande befattningshavare och verkställande direktör. Styrelsen behandlar årligen ersättningarna till ledande befattningshavare och verkställande direktör. Upplysning om ersättningar till styrelsen, verkställande direktör och övriga ledande befattningshavare framgår av not 35 "Ersättningar till ledande befattningshavare".

Närstående

En beskrivning av närstående parter och koncernens transaktioner med närstående framgår av not 40 "Transaktioner med närstående".

Förslag till resultatdisposition

Föregående års resultat har i enlighet med stämmans beslut överförts till balanserade vinstmedel. Styrelsen och verkställande direktören föreslår bolagsstämman besluta att årets vinst jämte balanserade medel i moderbolaget (se "Rapport över förändringar eget kapital"), totalt kronor 1 263 446 334, balanseras i ny räkning. Se även not 38 "Disposition av företagets vinst eller förlust".

FEMÅRSÖVERSIKT (tkr) (värdena avser koncernen)					
	2019	2018	2017	2016	2015
Resultat					
Premieintäkt f.e.r	630 114	612 178	597 371	565 269	523 065
Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen	31 730	8 136	7 359	17 145	8 402
Försäkringsersättningar f. e. r.	-486 264	-511 485	-467 240	-483 857	-432 908
Återbäring	-75 000	210	-103 000	0	0
Driftskostnader f. e. r.	-96 342	-105 072	-84 459	-97 086	-91 571
Övriga tekniska kostnader f.e.r.	-2 092	-2 454	-2 541	-4 174	-1 536
Tekniskt resultat i försäkringsrörelsen	2 148	1 513	-52 510	-2 703	5 452
Finansrörelsens resultat	627 567	230 975	295 752	256 883	266 370
Övriga intäkter och kostnader	-5 133	2 438	2 807	-2 243	-3 004
Resultat före dispositioner och skatt	624 583	234 925	246 049	251 936	268 818
Årets resultat	551 772	225 321	217 425	216 726	228 922
Ekonomisk ställning					
Placeringsstillgångar, verkligt värde 1)	4 451 009	3 711 263	3 589 564	3 192 553	2 880 715
Premieinkomst f. e. r.	642 606	618 252	606 886	577 487	544 092
Försäkringstekniska avsättningar f. e. r.	1 330 058	1 271 510	1 352 645	1 201 026	1 151 167
Kapitalbas 2)	-	-	-	-	1 601 088
Erforderlig solvensmarginal 2)	-	-	-	-	121 579
Konsolideringskapital					
Beskattat eget kapital	2 822 933	2 271 161	2 045 840	1 828 415	1 611 689
Uppskjuten skatt	415 817	349 809	368 955	340 542	306 316
Konsolideringskapital	3 238 750	2 620 970	2 414 795	2 168 957	1 918 006
Konsolideringsgrad	504,0%	423,9%	397,9%	375,6%	352,5%
Soliditet	243,5%	206,1%	178,5%	180,6%	166,6%
Solvensrelaterade uppgifter					
Kapitalbas SII	3 133 485	2 584 369	2 339 742	2 116 080	-
varav primärkapital	3 133 485	2 584 369	2 339 742	2 116 080	-
Solvenskapitalkrav (SCR - Solvency Capital Requirement)	1 555 990	1 161 155	1 219 626	1 017 049	-
Solvenskapitalkvot (SCR-kvot)	201%	223%	192%	208%	-
Minimikapitalkrav (MCR - Minimum Capital Requirement)	388 998	290 289	304 907	254 262	-
Minimikapitalkvot (MCR-kvot)	806%	890%	767%	832%	-
Nyckeltal					
Försäkringsrörelsen 3)					
Skadeprocent f. e. r.	77,9%	84,1%	78,9%	86,4%	83,1%
Driftskostnadsprocent f. e. r.	15,0%	17,0%	14,0%	17,1%	17,4%
Totalkostnadsprocent f. e. r.	92,9%	101,1%	92,9%	103,5%	100,6%
Kapitalförvaltningen 4)					
Direktavkastning	3,9%	1,4%	0,6%	0,7%	1,1%
Totalavkastning	15,9%	6,4%	8,8%	8,9%	9,9%

1) Exklusive depåer hos företag som avgivit återförsäkring

2) Avser moderbolaget

3) Resultatet från medlemsskapet i Trafikförsäkringsföreningen ("TFF") redovisas netto i posten "Övriga tekniska kostnader" i resultaträkningen, består av komponenterna skadekostnader, premier, driftskostnader och kapitalavkastning. Vid beräkningen av nyckeltalen bruttoredo visas de olika komponenterna som ingår i resultatet från TFF.

Vid beräkning av nyckeltalen exkluderas återbäring.

4) Exklusive depåer hos företag som avgivit återförsäkring, inklusive kassa och bank. Direktavkastningen har beräknats som summan driftöverskott byggnader, ränteintäkter och utdelningar i relation till medelvärdet av placeringstillgångarnas värde vid årets början och slut. I totalavkastningen ingår även realisationsresultat och värdeförändringar i underlaget.

Rapport över koncernens resultat och övrigt totalresultat (tkr)			
1 januari - 31 december		2019	2018
TEKNISK REDOVISNING AV SKADEFÖRSÄKRINGSRÖRELSE			
Premieintäkter (efter avgiven återförsäkring)	Not		
Premieinkomst från försäkringsavtal	3	693 559	673 544
Premier för avgiven återförsäkring		-50 953	-55 292
Förändring i Avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker		-12 491	-6 075
		630 114	612 178
Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen	4	31 730	8 136
Försäkringsersättningar (efter avgiven återförsäkring)	5		
<i>Utbetalda försäkringsersättningar</i>			
Före avgiven återförsäkring		-534 509	-544 223
Återförsäkrarens andel		16 399	34 575
<i>Förändring i Avsättning för oreglerade skador f.e.r.</i>			
Före avgiven återförsäkring		41 136	6 350
Återförsäkrarens andel		-9 290	-8 187
Summa försäkringsersättningar f e r		-486 264	-511 485
Driftskostnader	6	-96 342	-105 072
Övriga tekniska kostnader	7	-2 092	-2 454
Skadeförsäkringsrörelsens resultat före återbäring och rabatter		77 148	1 303
Återbäring och rabatter	25	-75 000	210
Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat		2 148	1 513
ICKE TEKNISK REDOVISNING			
Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat		2 148	1 513
Kapitalavkastning, intäkter	8	180 824	169 531
Orealiserade vinster på placeringstillgångar	8	571 831	217 281
Kapitalavkastning, kostnader	8	-13 228	-16 729
Orealiserade förluster på placeringstillgångar	8	-80 129	-130 973
Kapitalavkastning överförd till skadeförsäkringsrörelsen	4	-31 730	-8 136
Övriga intäkter	9	65 564	65 785
Övriga kostnader	9	-70 697	-63 347
Resultat före skatt		624 583	234 925
Skatt på årets resultat	11	-72 811	-9 604
Årets resultat		551 772	225 321
Övrigt totalresultat		0	0
Totalresultat för året		551 772	225 321

Rapport över finansiell ställning för koncernen (tkr)

Per den 31 december		2019-12-31	2018-12-31
TILLGÅNGAR			
Immateriella tillgångar			
	Not		
Andra immateriella tillgångar	12	2 803	4 204
		2 803	4 204
Placeringstillgångar			
<i>Andra finansiella placeringstillgångar</i>	15		
Aktier och andelar	14	3 525 180	2 784 492
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	14	916 514	918 372
Övriga finansiella placeringstillgångar	14	9 315	8 400
Depåer hos företag som avgivit återförsäkring		61	229
		4 451 070	3 711 492
Återförsäkrares andel av försäkringstekniska avsättningar			
Avsättning för oreglerade skador	23, 24	212 953	222 243
		212 953	222 243
Fordringar			
Fordringar avseende direkt försäkring	16	197 940	189 913
Fordringar avseende återförsäkring		0	13 966
Övriga fordringar		53 248	37 360
		251 188	241 239
Andra tillgångar			
Materiella tillgångar	17	7 645	8 251
Nyttjanderättstillgångar	18	28 423	0
Likvida medel		71 691	80 676
		107 758	88 927
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter			
Upplupna ränte-och hyresintäkter	19	5 067	4 740
Förutbetalda anskaffningskostnader	20	18 532	8 963
Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	21	8 922	6 979
		32 520	20 683
SUMMA TILLGÅNGAR		5 058 291	4 288 789

Rapport över finansiell ställning för koncernen, forts (tkr)

Per den 31 december		2019-12-31	2018-12-31
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER			
	Not		
Eget kapital			
Balanserad vinst inklusive årets resultat		2 822 933	2 271 161
		2 822 933	2 271 161
Försäkringstekniska avsättningar (före avgiven återförsäkring)			
Avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker	22	288 776	276 284
Avsättning för oreglerade skador	23, 24	1 177 099	1 214 834
Avsättning för återbäring	25	77 137	2 635
		1 543 011	1 493 753
Avsättning för andra risker och kostnader			
Pensioner	26	0	590
Uppskjuten skatteskuld	11	415 817	349 809
Övriga avsättningar	27	1 743	1 837
		417 560	352 236
Skulder			
Skulder avseende direkt försäkring		88 362	85 505
Skulder avseende återförsäkring		3 960	0
Långfristiga leasingkulder	18	22 981	0
Kortfristiga leasingkulder	18	6 088	0
Aktuella skatteskulder		8 629	15 869
Övriga skulder	28	126 450	57 518
		256 469	158 892
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter			
Övriga upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	29	18 318	12 746
		18 318	12 746
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER		5 058 291	4 288 789

Uppllysning om koncernens ställda säkerheter och eventalförpliktelser, se not 30 och not 31

Resultaträkning för moderbolaget (tkr)			
1 januari - 31 december		2019	2018
TEKNISK REDOVISNING AV SKADEFÖRSÄKRINGSRÖRELSE			
Premieintäkter (efter avgiven återförsäkring)	Not		
Premieinkomst från försäkringsavtal	3	693 559	673 544
Premier för avgiven återförsäkring		-50 953	-55 292
Förändring i Avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker		-12 491	-6 075
		630 114	612 178
Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen	4	31 730	8 136
Försäkringsersättningar (efter avgiven återförsäkring)	5		
<i>Utbetalda försäkringsersättningar</i>			
Före avgiven återförsäkring		-534 509	-544 223
Återförsäkrarens andel		16 399	34 575
<i>Förändring i Avsättning för oreglerade skador f.e.r.</i>			
Före avgiven återförsäkring		41 136	6 350
Återförsäkrarens andel		-9 290	-8 187
		-486 264	-511 485
Driftskostnader	6	-96 523	-105 072
Övriga tekniska kostnader	7	-2 092	-2 454
Skadeförsäkringsrörelsens resultat före återbäring och rabatter		76 967	1 303
Återbäring och rabatter	25	-75 000	210
Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat		1 967	1 513
ICKE TEKNISK REDOVISNING			
Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat		1 967	1 513
Kapitalavkastning, intäkter	8	98 611	191 871
Orealiserade vinster på placeringstillgångar	8	321 953	88 194
Kapitalavkastning, kostnader	8	-12 400	-16 728
Orealiserade förluster på placeringstillgångar	8	-7 104	-158 017
Kapitalavkastning överförd till skadeförsäkringsrörelsen	4	-31 730	-8 136
Övriga intäkter	9	65 564	65 785
Övriga kostnader	9	-70 697	-63 347
Resultat före bokslutsdispositioner och skatt		366 163	101 134
Bokslutsdispositioner	10	-7 476	-45 051
Resultat före skatt		358 687	56 083
Skatt på årets resultat	11	-71 169	-944
Årets resultat		287 517	55 139
RAPPORT ÖVER TOTALRESULTAT FÖR MODERBOLAGET			
Årets resultat		287 517	55 139
Övrigt totalresultat		0	0
Totalresultat för året		287 517	55 139

Balansräkning för moderbolaget (tkr)

Per den 31 december		2019-12-31	2018-12-31
TILLGÅNGAR			
Immateriella tillgångar	Not		
Andra immateriella tillgångar	12	2 803	4 204
Placeringstillgångar			
<i>Placeringar i koncernföretag och intresseföretag</i>			
Aktier i dotterföretag	13	459 718	374 718
<i>Andra finansiella placeringstillgångar</i>	15		
Aktier och andelar	14	2 056 672	1 767 063
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	14	916 514	918 372
Övriga finansiella placeringstillgångar	14	9 315	8 400
Depåer hos företag som avgivit återförsäkring		61	229
		3 442 279	3 068 781
Återförsäkrares andel av försäkringstekniska avsättningar			
Avsättning för oreglerade skador	22, 23	212 953	222 243
		212 953	222 243
Fordringar			
Fordringar avseende direkt försäkring	16	197 940	189 913
Fordringar avseende återförsäkring		0	13 966
Övriga fordringar		53 248	37 360
		251 188	241 239
Andra tillgångar			
Materiella tillgångar	17	7 645	8 251
Kassa och bank		55 775	77 847
		63 420	86 098
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter			
Upplupna ränte- och hyresintäkter	19	5 067	4 740
Förutbetalda anskaffningskostnader	20	18 532	8 963
Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	21	8 922	6 979
		32 520	20 683
SUMMA TILLGÅNGAR		4 005 163	3 643 249

Balansräkning för moderbolaget forts, (tkr)

Per den 31 december		2019-12-31	2018-12-31
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER			
	Not		
Eget kapital			
<i>Bundet eget kapital</i>			
Uppskrivningsfond		85 800	85 800
Reservfond		20 260	20 260
<i>Fritt eget kapital</i>			
Balanserat resultat		975 929	920 790
Årets resultat		287 517	55 139
		1 369 506	1 081 988
Obeskattade reserver			
Periodiseringsfond	10	61 700	53 200
Utjämningsfond	10	11 721	11 721
Säkerhetsreserv	10	600 000	600 000
Akkumulerade avskrivningar över plan	10	2 548	3 572
		675 969	668 493
Försäringstekniska avsättningar (före avgiven återförsäkring)			
Avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker	22	288 776	276 284
Avsättning för oreglerade skador	23, 24	1 177 099	1 214 834
Avsättning för återbäring	25	77 137	2 635
		1 543 011	1 493 753
Andra avsättningar			
Pensioner	26	0	590
Uppskjuten skatteskuld	11	268 359	203 993
Övriga avsättningar	27	1 743	1 837
		270 102	206 420
Skulder			
Skulder avseende direkt försäkring		88 362	85 505
Skulder avseende återförsäkring		3 960	0
Aktuella skatteskulder		8 629	15 869
Övriga skulder	28	27 305	78 474
		128 256	179 848
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter			
Övriga upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	29	18 318	12 746
		18 318	12 746
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER		4 005 163	3 643 249

Upplysning om moderbolagets ställda säkerheter och eventalförpliktelser, se not 30 och not 31

Rapport över förändringar i eget kapital för koncernen (tkr)		
	Balanserat vinst inklusive årets resultat	Totalt
Ingående eget kapital 2018-01-01	2 045 840	2 045 840
Årets resultat, tillika årets totalresultat	225 321	225 321
Utgående eget kapital 2018-12-31	2 271 161	2 271 161
Ingående eget kapital 2019-01-01	2 271 161	2 271 161
Årets resultat, tillika årets totalresultat	551 772	551 772
Utgående balans 2019-12-31	2 822 933	2 822 933

Rapport över förändringar i eget kapital för moderbolaget (tkr)					
	Bundet kapital		Fritt kapital		Totalt kapital
	Uppskrivningsfond	Reservfond	Balanserat resultat	Årets resultat	
Ingående eget kapital 2018-01-01	85 800	20 260	813 598	107 192	1 026 850
Vinstdisposition			107 192	-107 192	
Årets resultat, tillika årets totalresultat				55 139	55 139
Utgående eget kapital 2018-12-31	85 800	20 260	920 790	55 139	1 081 988
Ingående eget kapital 2019-01-01	85 800	20 260	920 790	55 139	1 081 988
Vinstdisposition			55 139	-55 139	
Årets resultat, tillika årets totalresultat				287 517	287 517
Utgående balans 2019-12-31	85 800	20 260	975 929	287 517	1 369 506

Kassaflödesanalys (direkt metod) (tkr)	Koncernen		Moderbolaget	
	2019	2018	2019	2018
Den löpande verksamheten				
Premieinbetalningar	698 020	679 260	698 020	679 260
Utbetalning av återbäring	-498	-100 155	-498	-100 155
Utbetalningar av premier till återförsäkrare	-62 733	-54 040	-62 733	-54 040
Skadeutbetalningar	-467 703	-494 492	-467 703	-494 492
Inbetalningar från återförsäkrare avseende återförsäkrares andel av utbetalda försäkringsersättningar	15 810	25 525	15 810	25 525
Inbetalningar avseende provisioner och garantier	65 644	65 755	65 644	65 755
Utbetalningar till leverantörer och anställda	-211 855	-208 763	-219 271	-208 762
Skattebetalningar	-32 120	-220	-32 120	-220
Kassaflöde från den löpande verksamheten	4 564	-87 130	-2 852	-87 128
Investeringsverksamheten				
Förvärv av:				
- aktier och andelar	-167 589	-49 399	-87 972	-28 386
- obligationer och andra räntebärande värdepapper	-315 013	-607 681	-315 013	-607 681
Avyttring av:				
- aktier och andelar	129 178	177 400	86 500	177 400
- obligationer och andra räntebärande värdepapper	308 951	502 121	308 951	502 121
Förvärv av materiella anläggningstillgångar	-1 628	-4 188	-1 628	-4 188
Avyttring av materiella anläggningstillgångar	0	0	0	0
Förvärv av immateriella anläggningstillgångar	0	0	0	0
Räntebetalningar	15 849	17 431	15 849	17 431
Erhållna utdelningar	24 120	38 944	2 770	15 210
Kassaflöde från investeringsverksamheten	-6 132	74 628	9 456	71 906
Finansieringsverksamheten				
Amortering av lån	0	0	-28 675	0
Amortering av leasingkulld	-6 591	0	0	0
Utbetalda räntor leasing	-827	0	0	0
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	-7 417	0	-28 675	0
Årets kassaflöde	-8 986	-12 501	-22 072	-15 222
Likvida medel vid årets början	80 676	93 177	77 847	93 069
Likvida medel vid årets slut	71 691	80 676	55 775	77 847

RESULTATANALYS (avser moderbolaget)

DIREKT FÖRSÄKRING AV SVENSKA RISKER								
Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat tkr	Totalt	Sjuk och olycksfall	Hem,Villa, Fritidshus och Båt	Företag Lantbruk Fastighet	Motorfordon	Trafik	Summa direkt förs sv. risker	Mottagen återförs
2019								
Premieintäkt f. e. r. (not 1)	630 114	23 039	133 121	175 060	177 525	84 545	593 289	36 825
Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen	31 730	2 540	3 273	3 945	2 720	7 992	20 469	11 261
Försäkringsersättningar f. e. r. (not 2)	-486 264	-19 985	-120 941	-98 630	-154 814	-70 499	-464 870	-21 394
Återbäring	-75 000	-3 014	-17 726	-22 814	-20 869	-10 576	-75 000	0
Driftskostnad f. e. r.	-96 523	-4 312	-29 134	-39 268	-14 074	-9 354	-96 143	-380
Övrigt tekniskt resultat	-2 092	0	0	0	-418	-1 673	-2 092	0
Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat	1 967	-1 733	-31 408	18 293	-9 931	434	-24 345	26 312
Avvecklingsresultat								
Avvecklingsresultat brutto	8 769	2 043	-437	-1 662	-3 987	3 599	-445	9 214
Återförsäkrarens andel	-1 480	-413	1 217	-3 381	-239	1 335	-1 480	0
Avvecklingsresultat f. e. r.	7 289	1 629	780	-5 043	-4 226	4 934	-1 925	9 214
Försäkringstekniska avsättningar, före avgiven återförsäkring								
Avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker	288 776	11 528	69 172	72 775	83 965	42 741	280 182	8 594
Avsättning för oreglerade skador	1 177 099	103 483	78 008	100 183	36 362	430 224	748 261	428 838
Avsättning för återbäring	77 137	3 085	18 200	23 440	21 488	10 924	77 137	0
Summa försäkringstekniska avsättningar, före avgiven återförsäkring	1 543 011	118 096	165 380	196 398	141 815	483 889	1 105 580	437 432
Återförsäkrarens andel av försäkringstekniska avsättningar								
Avsättning för oreglerade skador	212 953	283	1 054	18 640	65	192 911	212 953	0

NOTER TILL RESULTATANALYS								
NOT 1 (tkr)	Totalt	Sjuk och olycksfall	Hem,Villa, Fritidshus och Båt	Företag Lantbruk Fastighet	Motorfordon	Trafik	Summa direkt förs sv. risker	Mottagen återförs
2019								
Premieintäkt f. e. r.	630 114	23 039	133 121	175 060	177 525	84 545	593 289	36 825
Premieinkomst före avgiven återförsäkring	693 559	25 079	143 277	207 028	186 273	89 530	651 187	42 372
Premier för avgiven återförsäkring	-50 953	-1 388	-8 122	-28 793	-5 571	-7 078	-50 953	0
Förändring i Avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker	-12 491	-652	-2 034	-3 175	-3 176	2 093	-6 945	-5 546

NOT 2 (tkr)	Totalt	Sjuk och olycksfall	Hem,Villa, Fritidshus och Båt	Företag Lantbruk Fastighet	Motorfordon	Trafik	Summa direkt förs sv. risker	Mottagen återförs
2019								
Försäkringsersättningar f. e. r.	-486 264	-19 985	-120 941	-98 630	-154 814	-70 499	-464 870	-21 394
Utbetalda försäkringsersättningar	-518 110	-18 412	-127 428	-111 351	-151 525	-69 498	-478 215	-39 895
Före avgiven återförsäkring	-534 509	-18 412	-129 757	-120 763	-151 910	-73 771	-494 614	-39 895
Återförsäkrarens andel	16 399	0	2 329	9 411	385	4 274	16 399	0
Förändring i Avsättning för oreglerade skador f. e. r.	31 846	-1 573	6 487	12 722	-3 288	-1 002	13 345	18 501
Före avgiven återförsäkring	41 136	-1 256	7 599	25 513	-3 254	-5 966	22 636	18 501
Återförsäkrarens andel	-9 290	-317	-1 112	-12 792	-34	4 965	-9 290	0

Noter till de finansiella rapporterna

NOT 1 Redovisningsprinciper

Allmän information

Årsredovisningen avges för perioden 1 januari till och med 31 december 2019 och avser Länsförsäkringar Södermanland som är ett ömsidigt försäkringsbolag med säte i Nyköping och utgör moderbolag i koncernen. Adressen till huvudkontoret är Västra Storgatan 4, Nyköping och organisationsnumret är 519000-6519.

I denna not beskrivs inledningsvis koncernens redovisningsprinciper. Moderbolaget tillämpar samma redovisningsprinciper som koncernen med de undantag som anges i avsnittet "Moderbolagets redovisningsprinciper". De avvikelser som förekommer mellan moderbolagets och koncernens principer föranses begränsningar i möjligheterna att tillämpa IFRS i moderbolaget till följd av årsredovisningslagen och tryggandelagen samt i vissa fall av skatteskäl.

Överensstämmelse med normgivning och lag

Koncernredovisningen har upprättats i enlighet med International Financial Reporting Standards (IFRS) utgivna av International Accounting Standards Board (IASB) såsom de antagits av EU. Vidare har Rådet för finansiell rapportering rekommenderat RFR 1 Kompletterande redovisningsregler för koncerner tillämpats. Tillämpliga delar i Finansinspektionens föreskrifter om årsredovisning i försäkringsföretag, FFFS 2015:12, har även tillämpats i koncernredovisningen.

Årsredovisningen har godkänts för utfärdande av styrelsen den 10 mars 2020. Koncernens rapport över resultat och övrigt totalresultat och balansräkning och moderbolagets resultat- och balansräkning blir föremål för fastställelse på årsstämman den 16 april 2020.

Värderingsgrunder tillämpade vid upprättandet av de finansiella rapporterna

Moderbolagets funktionella valuta är svenska kronor som även utgör rapporteringsvalutan för moderbolaget och koncernen. Det innebär att de finansiella rapporterna presenteras i svenska kronor. Samtliga belopp är, om inte annat anges, avrundade till närmaste tusental. Tillgångar och skulder är redovisade till anskaffningsvärde, förutom vissa finansiella tillgångar och skulder som värderas till verkligt värde. Finansiella tillgångar och skulder som värderas till verkligt värde består av finansiella tillgångar klassificerade som finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultatet eller som finansiella tillgångar som kan säljas.

Utformning av de finansiella rapporterna

Länsförsäkringar Södermanland tillämpar IAS 1 vid utformning av koncernens finansiella rapporter. IAS 1 innebär bland annat att ett företag ska presentera Rapport över koncernens totalresultat, Rapport över finansiell ställning, Rapport över förändringar i eget kapital samt Kassaflödesanalys.

Bedömningar och uppskattningar i de finansiella rapporterna

Att upprätta de finansiella rapporterna i enlighet med IFRS kräver att företagsledningen gör ett antal bedömningar och uppskattningar samt gör antaganden som påverkar tillämpningen av redovisningsprinciperna och de redovisade beloppen av tillgångar, skulder, intäkter och kostnader. Uppskattningarna och antagandena är baserade på historiska erfarenheter och ett antal andra faktorer som under rådande förhållanden synes vara rimliga. Resultatet av dessa uppskattningar och antaganden används sedan bland annat för att bedöma de redovisade värdena på sådana tillgångar och skulder vars värde inte tydligt framgår från externa källor. Det verkliga utfallet kan avvika från de bedömningar och uppskattningar som gjorts. De antaganden som ligger till grund för uppskattningar och bedömningar ses över regelbundet. Förändringar i gällande bedömningar och uppskattningar redovisas i den period ändringen görs om ändringen endast påverkat denna period, eller i den period ändringen görs och framtida perioder, om ändringen påverkar både aktuell period och framtida perioder.

Följande poster i de finansiella rapporterna omfattas av väsentliga bedömningar och uppskattningar som ligger till grund för redovisning och värdering.

Försäkringstekniska avsättningar

Bedömningar och uppskattningar som ligger till grund för redovisning och värdering av försäkringstekniska avsättningar har en betydande inverkan på de finansiella rapporterna. Uppskattningen av avsättningsbehovet för oreglerade skador görs för de flesta skador med statistiska metoder. Det mest väsentliga antagandet som ligger till grund för dessa metoder är att historiska utfall kan användas för beräkning av framtida skadekostnader. För de större skadorna och för skador med komplicerade ansvarsförhållanden görs en individuell bedömning.

Värderingen av de försäkringstekniska avsättningarna omfattar förutom den individuella bedömningen av större skador och skador med komplicerade ansvarsförhållanden även en bedömning av värdet av avsättningen för de skador som inträffat före räkenskapsårets utgång men som per balansdagen ännu inte rapporterats till bolaget, så kallad IBNR-avsättning. Värderingen inkluderar även bedömning av kostnader för skadereglering samt förväntade kostnadsökningar. Reservrisken är störst i skadeporföljer med lång avvecklingstid, det vill säga avtal där de stora utbetalningarna tenderar att komma först många år framåt i tiden. Detta är särskilt märkbart inom trafik-, sjuk- och olycksfallsförsäkring, vilka tillsammans utgör en relativt stor andel av bolagets avsättning för oreglerade skador.

När det gäller trafikskador tillkommer även osäkerhet om den framtida kostnadsutvecklingen på grund av att förändrad lagstiftning och myndighetsbeslut i efterhand kan påverka hur trafikförsäkringens belastas med kostnader.

Värderingen av avsättningarna behandlas i nedanstående avsnitt om redovisning av försäkringsavtal samt i not 2 där upplysningar om risker i verksamheten lämnas.

Fastställande av verkligt värde på placeringstillgångar

Ett antal av koncernens redovisningsprinciper och tilläggsupplysningar kräver värdering till verkligt värde, för såväl finansiella som icke-finansiella tillgångar och skulder. Värderingsprinciperna för värdering av finansiella tillgångar och skulder framgår nedan under rubriken Finansiella instrument.

När verkligt värde för en tillgång eller skuld ska fastställas, använder koncernen observerbara data i så stor utsträckning som möjligt. Verkliga värden kategoriseras i olika nivåer i en "verkligt värde"-hierarki baserat på indata som används i värderingstekniken, se avsnitt Värderingsprinciper under rubriken Finansiella instrument nedan. I not 15 beskrivs även väsentliga värderingstekniker och antaganden för redovisningen och värderingen av företagets placeringstillgångar kategoriserade i nivå 3.

Avsättning för pensioner

Den redovisade avsättningen för pensioner utgör reserv för förtida pensionsavgångar enligt den så kallade "62-års regeln" vilken regleras i kollektivavtal. Avsättningen baseras på personalstatistik och tidigare nyttjandegrad vilket ligger till grund för bedömningen av hur stor andel av de medarbetare som omfattas av reglerna som också förväntas utnyttja möjligheten till förtidspensionering. Avsättningen är inte tryggad enligt tryggandelagen.

Ändrade redovisningsprinciper - koncernen

Ändrade redovisningsprinciper föranledda av nya eller ändrade IFRS

Från och med den 1 januari 2019 tillämpar koncernen nedanstående redovisningsprinciper.

IFRS 16 Leasingavtal

IFRS 16 Leasingavtal har ersatt IAS 17 Leasingavtal och medför framförallt en ändrad redovisning av operationella leasingavtal där koncernen är leasetagare och som enligt IAS 17 redovisades som en leasingkostnad i rapport över resultat. IFRS 16 medför en ändrad redovisning hos leasetagare då samtliga leasingavtal (med vissa lätttnadsregler) ska redovisas i rapport över finansiell ställning som en leasingskuld för skyldigheten att betala framtida fasta leasingavgifter och en leasingtillgång som ett uttryck för rättigheten att få använda en underliggande tillgång. Redovisning av leasingavtal hos leasegivare motsvarar i allt väsentligt tidigare gällande principer.

Bedömning av leasingavtal

Vid ingång av ett avtal bedömer koncernen huruvida avtalet inkluderar leasing. Ett avtal är, eller består av, leasing om avtalet medför att koncernen har en rättighet att kontrollera användningen av en identifierad tillgång under en tidsperiod i utbyte mot ersättning. Koncernen har valt att identifiera leasingkomponenter i koncernens leasingavtal och inte inkludera icke-leasingkomponenter i beräkning av leasingskulden.

Tillämpning av undantagsregler

Det finns undantag för korttidsleasingavtal och leasing för vilka den underliggande tillgången har ett lågt värde. Koncernen har valt att i rapport över finansiell ställning inte redovisa leasingavtal för vilka den underliggande tillgången har ett lågt värde eller med en leasingperiod (inklusive förlängningsoption vilka koncernen med rimlig säkerhet kan förväntas att utnyttja) som understiger 12 månader respektive avslutas inom 12 månader från den första tillämpningsdagen 1 januari 2019.

Klassificering av leasingavtal

Koncernen redovisar sina leasingavtal i rapport över finansiell ställning som en nyttjanderättstillgång och en leasingskuld. Koncernens leasingskulder redovisas i rapport över finansiell ställning som långfristiga respektive kortfristiga leasingskulder.

Effekt av övergång till IFRS 16

Koncernen har tillämpat övergångsmetoden modifierad retroaktiv tillämpning som innebär att jämförande information lämnas i enlighet med IAS 17 och IFRIC 4. Övergången till IFRS 16 innebär att koncernen har redovisat nya tillgångar och skulder för sina operationella leasingavtal som leasetagare för lokalhyror. Koncernen har vid övergången redovisat nuvärdet av återstående leasingavgifter som leasingskulder till ett belopp om 34,3 Mkr. Nyttjanderättstillgångar har vid övergången redovisats till ett belopp motsvarande leasingskulder (efter justering för förutbetalda leasingavgifter redovisade 31 december 2018) varför koncernen inte redovisar någon justering av eget kapital i den ingående balansen för 2019. Effekten på koncernens rapport över finansiell ställning vid övergången till IFRS 16 presenteras i tabellen nedan. Kostnaderna för koncernens leasingavtal har förändrats då koncernen redovisar avskrivning för nyttjanderättstillgångar och räntekostnader för leasingskulder. Tidigare redovisade koncernen operationell leasingkostnad linjärt över leasingperioden och redovisade tillgångar (förutbetalda leasingavgifter) och skulder (upplupna leasingavgifter) endast i den utsträckning det var en skillnad mellan faktiska leasingavgifter och redovisad kostnad.

Finansiell effekt vid byte av redovisningsprincip från IAS 17 Leasingavtal till IFRS 16 Leasingavtal (tkr)

Koncernen	
Framtida operationella leasingavgifter per 31 december 2018	33 142
Undantag från redovisning i rapport över finansiell ställning	
-korttidsleasingavtal	-
-leasingavtal för vilka den underliggande tillgången har ett lågt värde	-998
-förutbetalda leasingavgifter	-1 393
Förlängningsoptioner som med rimlig säkerhet kommer att utnyttjas	-
Summa operationella leasingavgifter innan diskontering som per 1 januari 2019 ska redovisas i rapport över finansiell ställning	30 750
Diskonteringseffekt per 1 januari 2019	3 516
Finansiella leasingskulder per 31 december 2018	-
Leasingskulder som redovisas i rapport över finansiell ställning per 1 januari 2019	34 266
<i>varav:</i>	
Långfristiga leasingskulder	29 068
Kortfristiga leasingskulder	5 198
	34 266

Då betalningar av leasing sker i förskott är emellertid leasingskulden lägre än nyttjanderättstillgången per övergångsdagen eftersom den första betalningen för 2019 redan har skett under slutet av 2018. Vid övergången till IFRS 16 redovisade koncernen nyttjanderättstillgångar på 35,7 Mkr och leasingskulder på 34,3 Mkr i rapport över finansiell ställning.

För värdering av leasingskulder har koncernen diskonterat framtida leasingavgifter genom att använda en marginell låneränta per 1 januari 2019. Den genomsnittliga marginella låneräntan som tillämpats är 2,50 procent.

Nya IFRS och tolkningar som ännu inte börjat tillämpas

Ett antal nya eller ändrade IFRS standarder träder ikraft först under kommande räkenskapsår och har inte förtidstillämpats vid upprättandet av dessa finansiella rapporter. Bolaget har heller inte för avsikt att förtidstillämpa dessa nya eller ändrade IFRS standarder. Nedan beskrivs nya eller ändrade IFRS standarder som förväntas få effekter på företagets finansiella rapporter. Utöver dessa bedöms inte de övriga nyheterna påverka företagets finansiella rapporter.

IFRS 9 Finansiella instrument

IFRS 9 Finansiella instrument trädde ikraft 1 januari 2018 och har ersatt IAS 39 Finansiella instrument: Redovisning och värdering.

IASB har genom IFRS 9 färdigställt ett helt "paket" av förändringar avseende redovisning av finansiella instrument. Paketet innehåller nya utgångspunkter för klassificering och värdering av finansiella instrument, en framåtblickande ("expected loss") nedskrivningsmodell och förenklade förutsättningar för säkringsredovisning.

De kategorier för finansiella tillgångar som finns i IAS 39 har ersatts av tre kategorier; där värdering antingen sker till upplupet anskaffningsvärde, verkligt värde via övrigt totalresultat eller verkligt värde via resultatet. Indelningen i de tre kategorierna görs utifrån företagets affärsmodell för de olika innehaven respektive egenskaperna på de kassaflöden som tillgångarna ger upphov till. Fair value option är möjlig att tillämpa för innehav i skuldinstrument i de fall detta eliminerar eller väsentligen reducerar en mismatch i redovisningen. För innehav i eget kapitalinstrument är utgångspunkten att värdering ska ske till verkligt värde via resultatet med en valmöjlighet att istället redovisa värdeförändringar som inte innehas för handel i övrigt totalresultat.

Den nya nedskrivningsmodellen kommer kräva en redovisning av ett års förväntad förlust redan vid den initiala redovisningen och vid en väsentlig ökning av kreditrisken så ska nedskrivningsbeloppet motsvara de kreditförluster som förväntas uppkomma under den återstående löptiden.

De nya reglerna kring säkringsredovisning innebär bland annat förenklingar av effektivitetstester samt utökning av vad som är tillåtna säkringsinstrument och säkrade poster.

Ändring av IFRS 4 Tillämpning av IFRS 9 Finansiella instrument med IFRS 4 Försäkringsavtal

IFRS 9 Finansiella instrument har ett samband med val av tillämpning av principer för redovisning i den kommande redovisningsstandarden för försäkringsavtal, IFRS 17. Sambandet påverkar val av presentation av ränteeffekter i resultaträkningen eller i övrigt totalresultat vid värdering av åtaganden hänförliga till försäkringsavtal. Sambandet mellan redovisningsstandarden har medfört att IASB gett ut en förändring av den nuvarande standarden för redovisning av försäkringsavtal, IFRS 4. Förändringen godkändes av EU under 2017.

Förändringen medger två valmöjligheter för försäkringsföretag. Ett alternativ ("deferral approach") är att företag som bedriver försäkringsverksamhet, om vissa kriterier är uppfyllda, kan skjuta upp tillämpningen av IFRS 9. Det andra alternativet ("overlay approach") innebär att de försäkringsföretag som enligt IFRS 9 klassificerar finansiella instrument till verkligt värde via resultaträkningen som under IAS 39 inte var klassificerade till verkligt värde via resultaträkningen medges en alternativ tillämpning av IFRS 9. Det innebär i korthet att de kan välja att presentera skillnaden mellan det belopp som skulle ha redovisats i resultaträkningen enligt IFRS 9 och det belopp som skulle ha redovisats i resultaträkningen enligt IAS 39 i övrigt totalresultat.

Länsförsäkringar Södermanlands verksamhet uppfyller kriterierna för att få tillämpa "deferral approach" och företaget har valt att frivilligt skjuta upp tillämpningen av IFRS 9 till dess IFRS 17 träder i kraft. Skälet för detta är att minska risken för den temporära volatilitet i redovisat resultat som kan uppkomma genom att tillämpningen av IFRS 9 inleds tidigare än tillämpningen av IFRS 17.

IFRS 17 Försäkringsavtal

IFRS 17 Försäkringsavtal publicerades den 18 maj 2017 och ska ersätta IFRS 4 Försäkringsavtal. Den nya standarden har ännu inte antagits av EU men föreslås träda i kraft för räkenskapsår som inleds den 1 januari 2022 eller senare. Standarden kommer att eliminera motsägelser och svagheter i den befintliga metodiken genom att tillhandahålla ett principbaserat regelverk för redovisning av försäkringsavtal. Den nya standarden kommer även att ställa ett utökad krav på upplysningar för att öka jämförbarheten mellan olika företag.

Under 2019 utkom IASB med ändringsförslag till IFRS 17 som skickades för konsultation i branschen. IASB utreder svaren från konsultationen för att fastställa förändringarna. IASB planerar att utkomma med en uppdaterad standard under 2020.

Finansinspektionen utreder hur en implementering av IFRS 17 ska ske i juridisk person och i koncernredovisningen för svenska försäkringsföretag. Idag råder det osäkerhet i hur stor del av IFRS 17 som kommer att implementeras i svenska föreskrifter. Finansinspektionen överväger även att införa en två-årig implementeringstid av föreskrifterna, vilket innebär att föreskrifterna ska tillämpas senast för det räkenskapsår som inleds den 1 januari 2024.

Finansinspektionen kommer i samband med implementeringen av IFRS 17 att ompröva ställningstagandet om att noterade försäkringsföretag ska tillämpa full IFRS i sin koncernredovisning.

Övriga nya och ändrade IFRS med framtida tillämpning

Övriga nya och ändrade IFRS med framtida tillämpning förväntas inte komma att ha någon väsentlig effekt på företagens finansiella rapporter.

Ändrade bedömningar och uppskattningar

Inga ändrade bedömningar eller uppskattningar av väsentlig karaktär har skett under 2019 jämfört med 2018.

Konsolideringsprinciper Dotterföretag

Dotterföretag är företag som står under ett bestämmande inflytande från moderbolaget. Bestämmande inflytande innebär direkt eller indirekt en rätt att utforma ett företags finansiella och operativa strategier i syfte att erhålla ekonomiska fördelar. Vid bedömningen om ett bestämmande inflytande föreligger, beaktas potentiella röstberättigande aktier som utan dröjsmål kan utnyttjas eller konverteras.

Dotterföretag redovisas enligt förvärvsmetoden. Dotterföretags finansiella rapporter tas in i koncernredovisningen från och med förvärvstidpunkten till det datum då det bestämmande inflytandet upphör.

I de fall dotterbolagets redovisningsprinciper inte överensstämmer med koncernens redovisningsprinciper har justeringar gjorts till koncernens redovisningsprinciper.

Transaktioner som elimineras vid konsolidering

Koncerninterna fordringar och skulder, intäkter eller kostnader och orealiserade vinster eller förluster som uppkommer från interna transaktioner mellan koncernföretag, elimineras i sin helhet vid upprättandet av koncernredovisningen. Orealiserade förluster elimineras på samma sätt som orealiserade vinster, men endast i den utsträckning det inte finns något nedskrivningsbehov.

Utländsk valuta

Transaktioner i utländsk valuta omräknas till svenska kronor till den valutakurs som föreligger på transaktionsdagen. Försäkringsföretagets funktionella valuta är svenska kronor och vid värdering av tillgångar och skulder i utländsk valuta används balansdagens stängningskurs. Valutakursförändringar redovisas i resultaträkningen netto på raden Kapitalavkastning, intäkter eller Kapitalavkastning, kostnader.

Resultatredovisning

Resultatet redovisas i två huvuddelar. Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat samt ett icke-tekniskt resultat som omfattar den del av kapitalavkastningen som återstår efter överförd avkastning till försäkringsrörelsen. Kapitalavkastningen inkluderar, förutom utdelningar, räntor och realiserade vinster och förluster, även orealiserade värdeförändringar. Orealiserade värdeförändringar med avdrag för uppskjuten skatt redovisas inom Eget fritt kapital under rubriken Balanserade vinstmedel. Orealiserade vinster och förluster redovisas netto per tillgångsslag. Sådana förändringar som förklaras av valutakursförändringar redovisas som valutakursvinst eller valutakursförlust under posten Kapitalavkastning. Den överförda kapitalavkastningen har beräknats på halva premientäkten för egen räkning (f.e.r) samt på medelvärdet av in- och utgående avsättningar för oreglerade skador för egen räkning under året. Se not 4 för gällande räntesatser som tillämpas.

Intäkter

Intäkter hänförliga från försäkringsavtal behandlas under avsnittet "Redovisning av försäkringsavtal".

Intäkter för förmedling av liv-, bank- och fondtjänster och djurförsäkring

Bolaget erbjuder/förmedlar ett brett utbud av försäkring inom livförsäkringsområdet, bank- och fondtjänster samt djurförsäkring genom avtal med Länsförsäkringar AB och dess helägda dotterbolag. För de förmedlade affärerna har bolaget ansvaret för kundrelationerna och erhåller ersättning för detta. Intäkterna redovisas i det icke-tekniska resultatet under Övriga intäkter. Intäkterna redovisas i den takt de tjänas in, det vill säga när tjänsten utförts. Förmedlad affär redovisas samlad som en egen funktion.

Finansiella instrument Redovisning i balansräkningen

Finansiella tillgångar eller skulder tas upp i balansräkningen när bolaget blir part enligt instrumentets avtalsmässiga villkor (affärsdagsredovisning). Kundfordringar tas upp i balansräkningen när de faktureras. Leverantörs-skulder tas upp när faktura mottagits. Andra skulder tas upp när motparten har presterat och en avtalsenlig skyldighet att betala föreligger (även om faktura ännu inte mottagits). Finansiella tillgångar tas bort från balansräkningen när rättigheterna i avtalet realiserar, förfaller eller bolaget förlorar kontrollen över dem. Detsamma gäller för delar av finansiella tillgångar. Finansiella skulder tas bort från balansräkningen när förpliktelsen i avtalet fullgörs eller på annat sätt utsläcks. Detsamma gäller för delar av finansiella skulder. Finansiella tillgångar och skulder presenteras brutto i balansräkningen om det inte finns en rätt och en avsikt att reglera mellanhavandena netto. I dessa fall presenteras posterna netto.

Uplupen ränta på räntebärande tillgångar och skulder redovisas på särskild rad i balansräkningen som upplupen räntetäkt eller räntekostnad, separat från tillgången eller skulden som räntan belöper på.

Finansiella instrument redovisas initialt till anskaffningsvärde. Anskaffningsvärde för finansiella instrument som klassificerats som finansiella tillgångar redovisade till verkligt värde via resultaträkningen består av verkligt värde exklusive transaktionskostnader. Transaktionskostnader (till exempel courtage) för dessa instrument kostnadsförs således direkt som kapitalförvaltningskostnader. För övriga finansiella instrument motsvarar anskaffningsvärdet instrumentets verkliga värde inklusive transaktionskostnader. Efter anskaffningstillfället beror redovisning och värdering av finansiella instrument av hur de har klassificerats enligt nedan. För redovisade värden med uppdelning på värderingskategori se not 14.

Klassificering av finansiella instrument

Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde med värdeförändringarna redovisade över resultaträkningen

Länsförsäkringar Södermanland förvaltar och utvärderar alltid resultatet av samtliga placeringstillgångar (alla aktier, obligationer och derivat) på basis av verkligt värde förutom när verkligt värde inte kan fastställas på ett tillförlitligt sätt. I uppföljningen av kapitalförvaltningens resultat är fokus främst riktat på nyckeltalet totalavkastning. I detta mått inkluderas såväl realiserade som orealiserade resultat. Detta innebär att även placeringar i onoterade aktier såsom till exempel Länsförsäkringar AB ingår i denna utvärdering. Det är därför bolagets bedömning att en redovisning till verkligt värde med värdeförändringarna redovisade via resultatet ger mer relevant redovisningsinformation för läsarna av årsredovisningen. Av detta skäl väljer Länsförsäkringar Södermanland alltid att kategorisera sina finansiella tillgångar såsom finansiella tillgångar som identifierats som finansiella tillgångar värderade till verkligt värde med värdeförändringarna redovisade via resultatet förutom när verkligt värde inte kan fastställas på ett tillförlitligt sätt och när redovisningslagstiftningen inte medger detta vid redovisning i juridisk person. Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde med värdeförändringarna redovisade via resultatet utgörs i balansräkningen av aktier i andra företag än koncern och intresseföretag samt obligationer.

Aktier och andelar i koncernföretag värderas i moderbolagets balansräkning till anskaffningsvärdet. Eventuellt nedskrivningsbehov prövas regelbundet.

Finansiella tillgångar som kan säljas

Länsförsäkringar Södermanland har inga tillgångar som klassificeras på detta sätt.

Lånefordringar och kundfordringar

Låne- och kundfordringar värderas till upplupet anskaffningsvärde. Eventuellt nedskrivningsbehov prövas regelbundet.

Andra finansiella skulder

Andra finansiella skulder utgörs i balansräkningen av övriga skulder. Skulderna värderas till upplupet anskaffningsvärde.

Likvida medel

Likvida medel består av kassamedel samt omedelbart tillgängliga tillgodohavanden hos banker och motsvarande institut samt kortfristiga likvida placeringar med en löptid från anskaffningstidpunkten understigande tre månader och som är utsatta för endast en obetydlig risk för värdefluktuationer.

Värderingsprinciper

När verkligt värde för en tillgång eller skuld ska fastställas, använder koncernen observerbara data i så stor utsträckning som möjligt. Verkliga värden kategoriseras i olika nivåer i en "verkligt värde"-hierarki baserat på indata som används i värderingstekniken enligt följande:

Nivå 1: enligt priser noterade på en aktiv marknad för identiska instrument

Verkligt värde på finansiella tillgångar som är noterade på en aktiv marknad motsvaras av tillgångens noterade köpkurs på balansdagen. Ett finansiellt instrument betraktas som noterat på en aktiv marknad om noterade priser med lätthet finns tillgängliga på en börs, hos en handlare, mäklare, branschorganisation, företag som tillhandahåller aktuell prisinformation eller tillsynsmyndighet och dessa priser representerar faktiska och regelbundet förekommande marknadstransaktioner på affärsmässiga villkor. Eventuella framtida transaktionskostnader vid en avyttring beaktas inte. Sådana instrument återfinns i balansposterna Aktier och andelar, Obligationer och andra räntebärande värdepapper. För finansiella skulder bestäms verkligt värde utifrån noterad säljkurs.

Nivå 2: utifrån direkt eller indirekt observerbar marknadsdata som inte inkluderas i nivå 1. Denna kategori inkluderar instrument som värderas baserat

på noterade priser på aktiva marknader för liknande instrument, noterade priser för identiska eller liknande instrument som handlas på marknader som inte är aktiva, eller andra värderingstekniker där all väsentlig indata är direkt och indirekt observerbar på marknaden.

Nivå 3: utifrån indata som inte är observerbara på marknaden. Denna kategori inkluderar alla instrument där värderingstekniken innefattar indata som inte baseras på observerbar data och där den har en väsentlig påverkan på värderingen.

För placeringstillgångar kategoriserade i nivå 2 och nivå 3 gör Länsförsäkringar Södermanland för var och en av tillgångarna en bedömning av rimligheten i värdet och tar in underliggande beräkningar och andra underlag där så är möjligt. I de enstaka fall detta inte är möjligt sker en löpande kontakt med styrelsen eller VD i de bolag vars värdepapper innehåller av koncernen för att säkerställa riktigheten i värderingen av tillgångarna.

Verkligt värde på onoterade finansiella tillgångar fastställs genom att använda värderingstekniker. De använda värderingsteknikerna bygger i så hög utsträckning som möjligt på marknadsuppgifter och företagsspecifika uppgifter används i så låg grad som möjligt. Företaget kalibrerar med regelbundna intervall värderingstekniken och prövar dess giltighet genom att jämföra utfallen från värderingstekniken med priser från observerbara aktuella marknadstransaktioner i samma instrument. Värderingstekniker används för innehav av onoterade finansiella instrument inom balansposten Aktier och andelar.

Bolagets aktieinnehav i Länsförsäkringar AB har värderats till verkligt värde på basis av aktiernas substansvärde. Eftersom aktierna innehåller med hembudsförbehåll enligt vilket aktierna i första hand måste erbjudas de övriga ägarna till ett pris som motsvarar substansvärdet, så utgör substansvärdet i de flesta fall aktiernas verkliga värde. I det fall aktiernas verkliga värde, beräknat enligt en kassaflödesmetod, uppgår till ett lägre belopp än substansvärdet, så redovisas aktierna till detta lägre värde.

Redovisning i resultaträkningen av realiserade och orealiserade värdeförändringar

För finansiella instrument som värderas till verkligt värde över resultaträkningen redovisas såväl realiserade som orealiserade värdeförändringar i den icke-tekniska redovisningen som kapitalavkastning intäkter eller kapitalavkastning kostnader (beroende på om värdeförändringen är positiv eller negativ).

För placeringstillgångar som värderas till anskaffningsvärde utgör realisationsvinsten den positiva skillnaden mellan försäljningspris och bokfört värde. För placeringstillgångar som värderas till verkligt värde är realisationsvinsten den positiva skillnaden mellan försäljningspris och anskaffningsvärde. För räntebärande värdepapper är anskaffningsvärdet det upplupna anskaffningsvärdet och för övriga placeringstillgångar det historiska anskaffningsvärdet. Vid försäljning av placeringstillgångar förs tidigare orealiserade värdeförändringar som justeringspost under posterna Realiserade vinster på placeringstillgångar respektive Orealiserade förluster på placeringstillgångar.

Övriga tillgångar

Immateriella tillgångar

Immateriella tillgångar redovisas till anskaffningsvärde minus ackumulerade av- och nedskrivningar. Tillkommande utgifter för aktiverade immateriella tillgångar redovisas som en tillgång i balansräkningen endast då de ökar de framtida ekonomiska fördelarna för den specifika tillgången till vilka de hänför sig. Alla andra utgifter kostnadsförs när de uppkommer.

Avskrivningsprinciper för immateriella tillgångar

Immateriella tillgångar skrivs av på 5 år från det datum då de är tillgängliga för användning. Avskrivningar redovisas i resultaträkningen linjärt över den beräknade nyttjandeperioden, såvida inte sådan nyttjandeperiod är obestämbar.

Materiella anläggningstillgångar

Materiella anläggningstillgångar redovisas som tillgång i balansräkningen om det är sannolikt att framtida ekonomiska fördelar kommer att komma bolaget till del och anskaffningsvärdet för tillgången kan beräknas på ett tillförlitligt sätt.

Materiella anläggningstillgångar redovisas i koncernen till anskaffningsvärde efter avdrag för ackumulerade avskrivningar och eventuella nedskrivningar. I anskaffningsvärdet ingår inköpspriset samt kostnader direkt hänförliga till tillgången för att bringa den på plats och i skick för att utnyttjas i enlighet med syftet med anskaffningen. Exempel på direkt hänförliga kostnader som ingår i anskaffningsvärdet är kostnader för leverans och hantering, installation, lagfarer och konsulttjänster.

Det redovisade värdet för en materiell anläggningstillgång tas bort ur balansräkningen vid utrangering eller avyttring eller när inga framtida ekonomiska fördelar väntas från användning eller utrangering/avyttring av tillgången. Vinst eller förlust från uppkommer vid avyttring eller utrangering av en tillgång utgörs av skillnaden mellan försäljningspriset och tillgångens redovisade värde med avdrag för direkta försäljningskostnader.

Auskrivningsprinciper för materiella anläggningstillgångar

Avskrivning sker linjärt över tillgångens beräknade nyttjandeperiod.

Beräknade nyttjandeperioder:

Kontorsmöbler	10 år
Inventarier och installationer	5 år
Datainventarier	3 år

Tillämpade avskrivningsmetoder samt tillgångarnas restvärden och nyttjandeperioder omprövas vid slutet av varje räkenskapsår.

Nedskrivning av materiella och immateriella tillgångar

Materiella och immateriella tillgångar (med undantag för tillgångar för försäljning och avyttringsgrupper samt förvaltningsfastigheter) prövas för nedskrivning enligt IAS 36. En nedskrivning redovisas när en tillgångs eller kassagenererande enhets (grupp av enheters) redovisade värde överstiger återvinningsvärdet. Återvinningsvärdet är det högsta av verkligt värde (med avdrag för försäljningskostnader) och tillgångens nyttjandevärde.

En nedskrivning återförs om det både finns indikation på att nedskrivningsbehovet inte längre föreligger och det har skett en förändring i de antaganden som låg till grund för beräkningen av återvinningsvärdet. Nedskrivning av goodwill återförs dock aldrig. En reversering görs endast i den utsträckning som tillgångens redovisade värde efter återföring inte överstiger det redovisade värde som skulle ha redovisats, med avdrag för avskrivning där så är aktuellt, om ingen nedskrivning gjorts.

Skadeförsäkring

Redovisning av försäkringsavtal

Försäkringsavtal redovisas i enlighet med IFRS 4. Enligt IFRS 4 ska endast sådana kontrakt som överför betydande försäkringsrisk mellan försäkringsgivare och försäkringstagare redovisas som försäkring. Kontrakt som inte överför tillräcklig risk redovisas som antingen finansiella instrument eller serviceavtal. Enligt de kontrakt som Länsförsäkringar Södermanland tecknat utgår olika belopp vid försäkringsfall, beroende på skadans omfattning och kontraktstyp. Även i de fall ersättningen är liten i absoluta tal, är beloppet betydande i relation till det belopp som utbetalas om den försäkrade händelsen inte inträffar. Samtliga Länsförsäkringar Södermanlands försäkringskontrakt har därför bedömts överföra tillräckligt mycket risk för att de ska klassas som försäkring enligt definitionen i IFRS 4.

Premieinkomst

Som premieinkomst redovisas samtliga premier för vilka ansvarighet inträtt, det vill säga när försäkringsperioden börjat löpa eller premien förfallit till betalning.

Premieintäkt

Som premieintäkt redovisas den del av premieinkomsten som är hänförlig till redovisningsperioden. Den del av premieinkomsten från försäkringskontrakt som avser tidsperioder efter balansdagen avsätts till avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker i balansräkningen. Beräkning av avsättning sker i normalfallet genom att premieinkomsten periodiseras strikt utifrån det underliggande försäkringskontraktets löptid.

Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen

Den totala kapitalavkastningen redovisas i det icke-tekniska resultatet. En del av den totala kapitalavkastningen förs till tekniskt resultat för försäkringsrörelsen baserat på försäkringsrörelsens genomsnittliga försäkringstekniska avsättningar för egen räkning. Den överförda kapitalavkastningen

har beräknats på halva premieintäkten för egen räkning och på medelvärdet av in- och utgående avsättningar för oreglerade skador för egen räkning under året. För samtliga försäkringsgrenar exklusive skadelivräntor uppgår räntesatsen till 75 procent av förväntad avkastning på de finansiella tillgångarna som används för att täcka de försäkringstekniska avsättningarna. Använd räntesats presenteras under not 4.

För skadelivräntor redovisas ränte- och konsumentprisindexförändring som kalkylränta överförd till eller ifrån försäkringsrörelsen. En omvärdering av ersättningsreserverna för skadelivräntor som beror på ränteförändringar eller förändringar i konsumentprisindex leder till en överföring av kalkylränta till eller ifrån försäkringsrörelsen vilken neutraliserar värdeförändringen i det tekniska resultatet. Kapitalavkastningen blir positiv om marknadsräntorna går upp och om inflationen stiger, men kan också bli negativ om motsatsen sker.

Försäkringsersättningar

Försäkringsersättningar utgörs av redovisningsperiodens kostnader för inträffande skador vare sig de är anmälda till bolaget eller ej. I de totala försäkringsersättningarna ingår under perioden utbetalda försäkringsersättningar och förändringar i avsättningar för oreglerade skador. Återvinning avseende redan kostnadsförda skador redovisas som en reducering av skadekostnaden.

Försäkringstekniska avsättningar

Försäkringstekniska avsättningar utgörs av avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker samt avsättning för oreglerade skador och motsvarar förpliktelser enligt ingångna försäkringsavtal. Samt i förekommande fall avsättning för återbäring och rabatter. Alla förändringar i försäkringstekniska avsättningar redovisas över resultaträkningen.

Tillräckligheten i de försäkringstekniska avsättningarna prövas löpande och per varje balansdag. De avsättningar som gjorts för oreglerade skador och ej intjänade premier undersöks då var för sig.

Avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risk

Avsättningen för ej intjänade premier och kvardröjande risker avser att täcka den förväntade skade- och driftskostnaden under den återstående löptiden på ingångna försäkringskontrakt. Avsättningen beräknas normalt strikt tidsproportionellt, så kallad pro rata temporisberäkning. Om premienivån bedöms vara otillräcklig för att täcka de förväntade skade- och driftskostnaderna för skadereglering, förstärks de med ett tillägg för kvardröjande risker. Denna bedömning innefattar bland annat uppskattningar av framtida skadefrekvenser och andra faktorer som påverkar behovet av avsättning för kvardröjande risker. Tillräckligheten i avsättningen för ej intjänade premier testas per verksamhetsgren och försäkringsklass. Eventuell otillräcklighet som iaktas i premieansvaret, korrigeras genom att bokföra en avsättning för kvardröjande risker. Förändringen i avsättningen för kvardröjande risk redovisas över resultaträkningen.

Avsättning för oreglerade skador

Avsättningen för oreglerade skador ska täcka de förväntade framtida utbetalningarna för samtliga inträffade skador, inklusive de skador som ännu inte rapporterats till bolaget, så kallad IBNR (inquired but not reported)-avsättning. Avsättningen inkluderar även kostnader för skadereglering samt förväntad kostnadsökning. Uppskattningen av avsättningsbehovet görs för de flesta skador med statistiska metoder. Det mest väsentliga antagandet som ligger till grund för dessa metoder är att historiska utfall kan användas för beräkning av framtida skadekostnader. För de större skadorna och för skador med komplicerade ansvarsförhållanden görs en individuell bedömning. Avsättningarna för oreglerade skador är väsentliga för en bedömning av bolagets redovisade resultat och ställning, eftersom en avvikelser mot faktiska framtida utbetalningar resulterar i ett avvecklingsresultat som redovisas kommande år.

En redogörelse för bolagets avvecklingsresultat återfinns i resultatanalysen. Risker för en felaktig avsättning kommenteras vidare i not 2. Där åskådliggörs också nuvarande avsättning för oreglerade skador genom en beskrivning av skadekostnadernas utveckling över tiden. Avsättningen för oreglerade skador grundar sig på beräknade framtida ersättningsutflöden. Prognoserna över avsättningsbehovet görs med vedertagna aktuariella metoder. Metoderna beaktar nulägesbedömningar av alla avtalsenliga kassaflöden och av andra hänförliga kassaflöden, exempelvis skaderegleringskostnader. De framtida kassaflödena har beräknats utan diskontering. Om prövningen visar att de redovisade avsättningarna minskat med det

redovisade värdet på förutbetalda anskaffningskostnader inte är adekvat redovisas förändringen i resultaträkningen.

Med undantag för skadelivräntor diskonteras ingen del i avsättningen för oreglerade skador. Tyngdpunkten i framtida betalningsflöden uppfyller kraven i Finansinspektionens föreskrifter. Avsättningen för skadelivräntor beräknas enligt vedertagna livförsäkringstekniska metoder och diskonteras till marknadsränta enligt FFFS 2015:8.

Återförsäkrarens andel av försäkringstekniska skulder utgörs av den del av oreglerade skador som täcks av återförsäkraren baserat på återförsäkringskontrakt. Även återförsäkrarens andel av avsättningen för oreglerade skador i trafikförsäkringsaffär redovisas till odiskonterade värden.

Återbäring och rabatter

Styrelsen kan besluta om återbäring till försäkringstagarna när Länsförsäkringar Södermanland redovisar ett positivt resultat. Efter styrelsens beslut fastställs vilka kriterier som ska ligga till grund för utbetalning. Återbäring och rabatter redovisas nederst i det tekniska resultatet. Den del av återbäring och rabatter som ännu inte är utbetald redovisas som en avsättning i balansräkningen. I takt med att återbäring utbetalas reduceras avsättningen för återbäring. Avsättningen ingår i de försäkringstekniska avsättningarna.

Återförsäkring

Kostnader för återförsäkring redovisas i resultaträkningen under posten Premier för avgiven återförsäkring. Premier för mottagen återförsäkring redovisas under intäktsposten Premiëinkomst. Den del av risken för vilken återförsäkring tecknats redovisas i balansräkningen som Återförsäkrarens andel av försäkringstekniska avsättningar. Kontroller för att fastställa eventuella nedskrivningsbehov avseende denna post genomförs löpande och per balansdagen. Nedskrivningsbehov föreligger när det bedöms som sannolikt att återförsäkraren inte kommer att infria sina åtaganden enligt återförsäkringsavtalen.

Driftskostnader

Driftskostnader i försäkringsrörelsen redovisas funktionsuppdelade som anskaffningskostnader, skaderegleringskostnader och administrationskostnader. Driftskostnader för skadereglering redovisas som en del av resultaträkningens försäkringsersättningar. Driftskostnader för kapitalavkastning redovisas under icke tekniska resultatet som kapitalavkastning, kostnader. För förmedlad affär redovisas driftskostnaderna under icke tekniska resultatet som övriga kostnader.

Förutbetalda anskaffningskostnader

Försäljningskostnader som har ett klart samband med tecknande av försäkringsavtal och som bedöms generera en marginal som minst täcker anskaffningskostnaderna har aktiverats. Anskaffningskostnader innefattar driftskostnader som direkt eller indirekt kan hänföras till tecknandet eller förnyandet av försäkringsavtal såsom provisioner, marknadsföringskostnader samt löner och omkostnader för säljpersonalen. Anskaffningskostnader skrivs av över 12 månader.

Andra redovisningsprinciper av betydelse

Avsättningar och ansvarsförbindelser

En avsättning redovisas i balansräkningen när en befintlig legal eller informell förpliktelse föreligger som en följd av en inträffad händelse och det också är troligt att regleringen av denna förpliktelse kommer att kräva ett utflöde av ekonomiska resurser vars storlek kan uppskattas tillförlitligt.

Bolagets avsättningar består framförallt av försäkringstekniska avsättningar inklusive avsättning för återbäring vilket har beskrivits under separata avsnitt ovan samt avsättning för uppskjuten skatt som beskrivs under avsnittet Skatter nedan. Principer för avsättningar för pensioner beskrivs under rubriken Pensioner – övrigt i avsnittet Ersättningar till anställda nedan. Övriga avsättningar i balansräkningen avser informella förpliktelser som redovisas enligt principen i första stycket.

En ansvarsförbindelse redovisas när det finns ett möjligt åtagande som härrör från inträffade händelser och vars förekomst bekräftas endast av en eller flera osäkra framtida händelser, eller när det finns ett åtagande som inte redovisas som en skuld eller avsättning på grund av det inte är troligt att ett utflöde av resurser kommer att krävas. Upplysningar om bolagets ansvarsförbindelser lämnas i not 30.

Skatter

Inkomstskatter utgörs av aktuell skatt och uppskjuten skatt. Inkomstskatter redovisas i årets resultat, utom då underliggande transaktion redovisas i övrigt totalresultat eller i eget kapital varvid tillhörande skatteeffekt redovisas i övrigt totalresultat eller i eget kapital.

Aktuell skatt är skatt som ska betalas eller erhållas avseende aktuellt år, med tillämpning av de skattesatser som är beslutade eller i praktiken beslutade per balansdagen. Hit hör även justering av aktuell skatt hänförlig till tidigare perioder.

Uppskjuten skatt beräknas enligt balansräkningsmetoden med utgångspunkt i temporära skillnader mellan redovisade och skattemässiga värden på tillgångar och skulder. Temporära skillnader som inte beaktas är skillnader som uppkommit vid första redovisningen av goodwill samt första redovisningen av tillgångar och skulder som inte är rörelseförvärv och vid tidpunkten för transaktionen inte påverkar vare sig redovisat eller skattepliktigt resultat, vidare beaktas inte heller skillnader hänförliga till andelar i dotter- och intresseföretag som inte förväntas bli återförda inom överskådlig framtid. Värderingen av uppskjuten skatt baserar sig på hur redovisade värden på tillgångar eller skulder förväntas bli realiserade eller reglerade. Uppskjuten skatt beräknas med tillämpning av de skattesatser och skatteregler som är beslutade eller i praktiken beslutade per balansdagen.

Uppskjutna skattefordringar avseende avdragsgilla temporära skillnader och underskottsavdrag redovisas endast i den mån det är sannolikt att dessa kommer att kunna utnyttjas. Värdet på uppsjutna skattefordringar reduceras när det inte längre bedöms sannolikt att de kan utnyttjas.

Leasing

Redovisning som leasetagare

Koncernen redovisar samtliga leasingavtal (med vissa undantagsregler nedan) i rapport över finansiell ställning som en leasingkulld för skyldigheten att betala framtida fasta leasingavgifter och en leasingtillgång som ett uttryck för rättigheten att få använda en underliggande tillgång. Vid ingången av ett avtal bedömer koncernen huruvida avtalet inkluderar leasing. Ett avtal är, eller består av, leasing om avtalet medför att koncernen har en rättighet att kontrollera användningen av en identifierad tillgång under en tidsperiod i utbyte mot ersättning. Koncernen har valt att enbart identifiera leasingkomponenter i koncernens leasingavtal och inte inkludera icke-leasingkomponenter i beräkning av leasingkulden.

Värdering av leasingkulder

Leasingkulden värderas till upplupet anskaffningsvärde med tillämpning av effektivräntemetoden varför leasingbetalningar fördelas mellan amortering av leasingkulden och räntekostnad. Leasingkulder redovisas som nuvärdet av återstående leasingavgifter i rapport över finansiell ställning och inkluderar följande leasingbetalningar:

- fasta avgifter (inklusive till sin substans fasta avgifter)
- variabla leasingavgifter som beror på ett index eller ett pris, initialt värderade med hjälp av index eller pris vid inledningsdatumet
- belopp som förväntas betalas ut av leasetagaren enligt restvärdesgarantier

Leasingbetalningar som kommer att göras för rimligtvis säkra förlängningsoptioner ingår också i värderingen av skulden.

Leasingkulden omvärderas när det finns en förändring i framtida leasingbetalningar som uppstår till följd av förändring i index eller ränta, förväntade restvärdesgarantier eller om koncernen har gjort en ny bedömning om att använda en möjlighet att köpa den underliggande tillgången, förlänga eller avsluta leasingavtalet i förtid. Koncernen är exponerad för eventuella framtida ökning av rörliga leasingbetalningar baserade på ett index eller en ränta, som inte ingår i leasingkulden förrän de träder i kraft. När justeringar av leasingbetalningar baserade på ett index eller en ränta träder i kraft omvärderas leasingkulden och justeras mot nyttjanderätten.

För att beräkna leasingkulden diskonteras leasingbetalningarna med leasingavtalets implicita ränta. Om denna räntesats inte kan fastställas enkelt, vilket normalt är fallet för koncernens leasingavtal, ska leasetagarens marginella låneränta användas, vilken är räntan som den enskilda leasetagaren skulle få betala för att låna de nödvändiga medlen för att köpa en tillgång av liknande värde som nyttjanderätten i en liknande ekonomisk miljö med liknande villkor och säkerheter.

Värdering av leasingtillgångar

Leasingtillgången värderas till anskaffningsvärde och redovisas till ett belopp

motsvarande det leasingkulden ursprungligen värderades till efter justering för förutbetalda leasingavgifter och initiala direkta utgifter, samt utgifter för att återställa tillgången till det skick som föreskrivs i leasingavtalets villkor.

Nyttjanderätter skrivs av linjärt i efterföljande perioder över det kortare av nyttjandeperioden och leasingperioden från inledningsdatumet. Om koncernen är rimligt säker på att utnyttja en köp- eller förlängningsoption skrivs nyttjanderätten av över den underliggande tillgångens nyttjandeperiod.

Tillämpning av undantagsregler

Koncernen har valt att i rapport över finansiell ställning inte redovisa leasingavtal för vilka den underliggande tillgången har ett lågt värde eller med en leasingperiod (inklusive förlängningsoption vilka koncernen med rimlig säkerhet kan förväntas att utnyttja) som understiger 12 månader. Koncernen redovisar leasingavgifter för leasingavtal som omfattas av undantagsreglerna som en leasingkostnad linjärt över leasingperioden.

Klassificering av leasingavtal

Koncernen redovisar sina leasingavtal i rapport över finansiell ställning som en nyttjanderättstillgång och en leasingkulda.

Redovisning som leasegivare

Leasingavtal klassificeras i koncernredovisningen antingen som finansiell eller operationell leasing. Finansiell leasing föreligger då de ekonomiska riskerna och förmånerna som är förknippade med ägandet i allt väsentligt är överförda till leasetagaren, om så inte är fallet är det fråga om operationell leasing. Koncernen hyr ut lokaler genom vidareuthyrning av lokaler. Möjlighet till förlängning av avtalen utöver den innevarande hyresperioden förekommer. Hyrorna är fasta och förändras med avtalade indexklausuler som baseras på förändring i konsumentprisindex. All vidareuthyrning av lokaler klassificeras som operationell leasing i koncernen enligt IFRS 16.

Jämförelsetal enligt IAS 17 Leasingavtal

Koncernens redovisningsprinciper för jämförelsetal enligt IAS 17 för redovisning hos leasegivare motsvarar i all väsentlighet nuvarande redovisningsprinciper. För de leasingavtal som koncernen är leasetagare och som tidigare har bedömts som operationella leasingavtal redovisas leasingavgifter som en leasingkostnad linjärt över leasingperioden.

Ersättningar till anställda

Pensioner genom försäkring

Företagets pensionsplaner för kollektivavtalade tjänstepensioner är tryggsade genom försäkringsavtal. Pensionsplanen för företagets anställda har bedömts vara en förmånsbestämd plan som omfattar flera arbetsgivare. Företaget har dock gjort bedömningen att UFR 10 "Redovisning av pensionsplanen ITP 2 som finansieras genom försäkring i Alecta" är tillämplig även för företagets pensionsplan. Företaget saknar tillräcklig information för att möjliggöra en redovisning i enlighet med IAS 19, och redovisar därför i enlighet med UFR 10 dessa pensionsplaner som avgiftsbestämda. Företagets förpliktelser avseende avgifter till avgiftsbestämda planer redovisas som en kostnad i resultaträkningen i den takt de intjänas genom att de anställda utfört tjänster åt företaget under en period.

Pensioner - övrigt

Företaget har genom det centrala kollektivavtalet avseende tjänstepensioner som tryggats genom försäkring, en särskild rätt för vissa anställda (personer födda år 1955 och tidigare), att den anställde kan avsluta sin tjänstgöring tidigast från och med 62 års ålder. Per 2019-12-31 kvarstår inget åtagande för bolaget eftersom de anställda som kan utnyttja möjligheten fyller 65 år under 2020. Någon avsättning för pensioner har därför inte redovisats.

Ersättningar vid uppsägning

Kostnader för ersättningar i samband med uppsägningar av personal redovisas endast om företaget är bevisligen förpliktigt, utan realistisk möjlighet till tillbakadragande, av en formell detaljerad plan att avsluta en anställning före den normala tidpunkten. När ersättningar erbjuds för att uppmuntra frivillig avgång, redovisas en kostnad om det är sannolikt att erbjudandet kommer att accepteras och antalet anställda som kommer att acceptera erbjudandet tillförlitligt kan uppskattas.

Kortfristiga ersättningar

Kortfristiga ersättningar till anställda beräknas utan diskontering och redovisas som kostnad när de relaterade tjänsterna erhålls.

En avsättning för förväntade kostnader för vinstandels- och bonusbetalningar redovisas när en rättslig eller informell förpliktelse att göra sådana betalningar till följd av att tjänster erhållits från anställda föreligger och denna förpliktelse kan beräknas tillförlitligt.

Moderbolagets redovisningsprinciper

Moderbolagets redovisning är upprättad enligt Lag om årsredovisning i försäkringsföretag (ÅRFL) samt Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd om Årsredovisning i försäkringsföretag (FFFS 2015:12) och Rådet för finansiell rapporterings rekommendation RFR 2 Redovisning för juridiska personer (januari 2019). Även av Rådet för finansiell rapporterings utgivna uttalanden tillämpas. Försäkringsföretaget tillämpar så kallad lagbegränsad IFRS och med detta avses internationella redovisningsstandarder som har antagits för tillämpning med de begränsningar som följer av RFR 2 och FFS 2015:12 inklusive ändringsföreskrifter. Detta innebär att samtliga av EU godkända IFRS tillämpas så långt detta är möjligt inom ramen för svensk lag och med hänsyn till sambandet mellan redovisning och beskattning.

Ändrade redovisningsprinciper - moderbolaget

Moderbolagets redovisningsprinciper har under 2019 förändrats i enlighet med vad som ovan angivits under rubriken Ändrade redovisningsprinciper - koncernen, se dock nedan avseende skillnader mellan moderbolagets och koncernens redovisningsprinciper avseende IFRS 16. I övrigt är moderbolagets redovisningsprinciper oförändrade jämfört med föregående år.

Dotterbolag

Andelar i dotterföretag redovisas i moderbolaget enligt anskaffningsvärdemetoden. Nedskrivningsbehov testas löpande. För det fall andelarna har ett tillförlitligt och bestående värde som väsentligt överstiger bokfört värde tillämpar moderbolaget undantagsvis möjligheten till uppskrivning enligt Lag om årsredovisning i försäkringsföretag (ÅRFL).

Skillnader mellan moderbolagets och koncernens redovisningsprinciper

Skillnader mellan koncernens och moderbolagets redovisningsprinciper framgår nedan.

Leasing

IFRS 16 ersatte den 1 januari 2019 IAS 17 Leasingavtal. Standarden har framförallt medfört att leasetagare ska redovisa leasingavtal som tidigare klassificerats som operationella leasingavtal i sin balansräkning. Länsförsäkringar Södermanland har använt sig av valmöjligheten i RFR 2 att inte tillämpa IFRS 16 i juridisk person på grund av sambandet mellan redovisning och beskattning varför den nya leasingstandard inte haft någon finansiell effekt.

Skatter

I moderbolaget redovisas obeskattade reserver inklusive uppskjuten skatt. I koncernredovisningen delas obeskattade reserverna upp på uppskjuten skatt och eget kapital.

Aktieägartillskott

Aktieägartillskott som företaget lämnar till dotterföretag redovisas som investering i aktier i dotterföretag.

NOT 2 Risker och riskhantering

Inledning

Risk och riskhantering är centrala för verksamheten i Länsförsäkringar Södermanland. Bolagets resultat beror dels av försäkringsverksamheten och de försäkringsrisker som hanteras där, dels av placeringsverksamheten och de finansiella risker som finns i denna. Denna not omfattar en beskrivning av bolagets riskhanteringssystem samt kvantitativa och kvalitativa upplysningar om bolagets risker.

Mål, principer och metoder för bolagets riskhantering

Länsförsäkringar Södermanlands verksamhet är förenad med risktagande som hanteras genom bolagets ändamålsenliga system för riskhantering och regelefterlevnad. Målet med riskhanteringssystemet är att verksamheten bedrivs med ett medvetet risktagande som aldrig äventyrar bolagets långsiktiga lönsamhet och existens.

Riskhanteringssystemet stödjer bolaget i att hantera och medvetet styra de risker bolaget utsätts för, så att onödiga risker undviks eller inte på något sätt uppmuntras. Riskhanteringssystemet är en företagsgenomgripande gemensam ansats i vilken samtliga risker beaktas sammantaget och i relation till varandra. En förutsättning för detta är att riskhanteringssystemet är väl integrerat med den interna styrningen och kontrollen. Andra viktiga förutsättningar för effektivitet och kvalitet i riskhanteringssystemet är en hög kompetensnivå hos medarbetarna samt klara signaler från ledningen som uppmuntrar till god intern styrning och kontroll. För att säkerställa att risker beaktas i affärsbeslut, genomförs riskanalyser i samband med strategiskt viktiga beslut.

Ett viktigt syfte är också att tillse att bolaget har en betryggande solvens i förhållande till de risker bolaget är exponerat för.

Länsförsäkringar Södermanland har en sammanhängande riskhanteringsprocess som ger möjlighet att på ett effektivt sätt hantera risker och möjligheter. Nedanstående åtta komponenter beaktas och hanteras i möjligaste mån för de olika riskkategorierna:

- Intern miljö
- Målformulering
- Händelseidentifiering
- Riskbedömning
- Riskåtgärder
- Kontrollaktiviteter
- Information och kommunikation
- Uppföljning och utvärdering

Operativ organisation för bolagets riskhantering

Styrelsen har det övergripande ansvaret för bolagets organisation och förvaltning av bolagets angelägenheter. Bolagets styrelse och VD ska även säkerställa ett effektivt flöde av information inom bolaget samt att information från riskhanteringssystemet löpande beaktas i bolagets beslutsprocesser. Styrelsen har fyra utskott till sitt förfogande: risk- och revisionsutskott, finansutskott, kreditutskott samt ersättningsutskott.

Risk- och revisionsutskottet är ett utskott till bolagets styrelse vars ledamöter är oberoende i förhållande till bolaget och bolagsledningen. Utskottet har utsetts av styrelsen i syfte att bereda i revisionsfrågor och för att kvalitets-säkra bolagets interna styrning och kontroll vad gäller finansiell rapportering, riskhantering, regelefterlevnad och övrig intern styrning enligt vad som följer av Lag (1987:667) om ekonomiska föreningar och Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 537/2014. I risk- och revisionsutskottet ingår styrelsens vice ordförande och två styrelseledamöter. VD adjungeras på utskottets möten och på vissa enskilda punkter adjungeras även ekonomichef. VD-assistent är funktionsansvarig i utskottet. Till risk- och revisions-

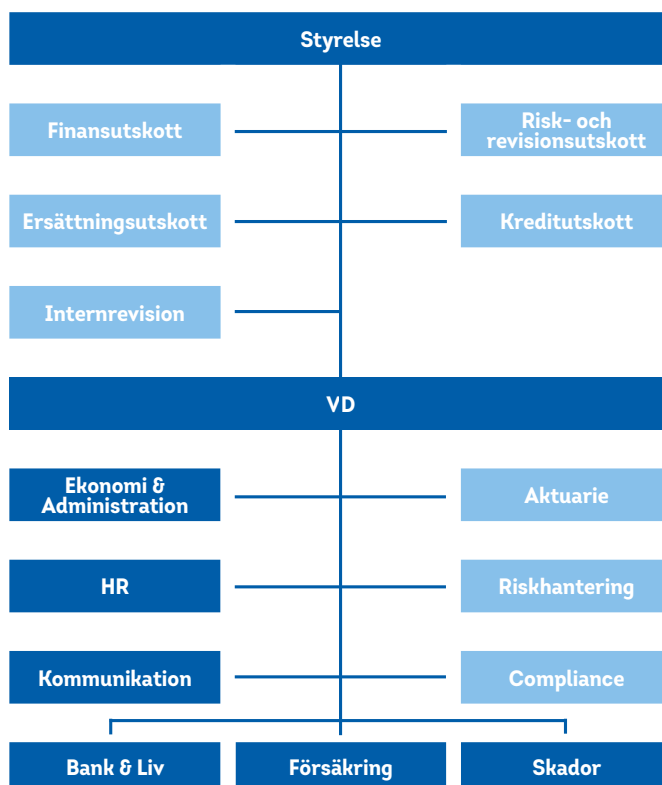
utskottet rapporterar extern och intern revisor samt riskhanteringsfunktion och compliancefunktion. Utskottet är förberedande till styrelsen avseende företagsstyrnings- och riskhanteringssystemet. Utskottet granskar och bereder riskrapporten i syfte att säkerställa dess ändamålsenlighet och omfattning, därutöver bidrar utskottet till bolagets egen risk- och solvensanalys (ERSA) bland annat genom att stödja i analys av genomförda scenarier och stresstester. Protokoll från utskottet rapporteras vid efterföljande styrelsesammanträde.

Finansutskottet har till uppgift att löpande följa utvecklingen av bolagets tillgångar och ta beslut om placeringar inom de ramar som styrelsen beslutat. Finansutskottet tar även fram förslag till eventuella förändringar av de interna regelverk som styr bolagets kapitalförvaltning. I finansutskottet ingår ordförande, vice ordförande, en styrelseledamot, VD och ekonomichef. Styrelsen tar årligen beslut om direktiv för finansutskottet och följer utskottets arbete genom att protokoll från mötena tas upp på efterföljande styrelsesammanträde.

Kreditutskottets huvuduppgift är att på styrelsens uppdrag delta i bolagets interna kreditprövningar för större eller riskfyllda krediter enligt särskild instruktion. Kreditutskottet består av två styrelseledamöter, VD och kreditchef. Kreditutskottets beslut protokollförs och återrapport sker till styrelsen halvårsvis.

Ersättningsutskottet är förberedande till styrelsen avseende ersättningar till VD och övrig företagsledning. Utskottet består av ordförande och en styrelseledamot, föredragande är VD.

Nedanstående organisationsschema speglar organisationsstrukturen hos Länsförsäkringar Södermanland.

Det operativa ansvaret för den löpande riskhanteringen fördelas i tre försvarslinjer.

Första försvarslinjen, verksamheten, ansvarar för att risker omhändertas och åtgärdas. Respektive chef ansvarar för alla risker inom sin verksamhet. Inom ramen för verksamheten har bolaget två riskbedömningsgrupper: riskhanteringsnämnden och lokala kreditkommittén. De har till uppgift att bedöma risker inom sakförsäkrings- och kreditverksamheten inom befintliga regelverk för detta. Bolaget har också en säkerhetsgrupp som har till uppgift att löpande arbeta med operativa säkerhetsfrågor. Arbetet leds av en särskild säkerhetsansvarig. Bolaget har också ett väl utvecklat miljöledningssystem som begränsar bolagets risktagande inom miljöområdet.

Riskhanteringsfunktionen som är en del av den andra försvarslinjen, är organisatoriskt direkt underställd VD. Funktionen är objektiv, oberoende gentemot bolagets affär och fri från påverkan från andra funktioner inom bolaget. Funktionen övergripande mål är att ge en allsidig och saklig bild av bolagets risker, analysera utvecklingen av riskerna samt agera rådgivare till VD och styrelse i riskhanteringsfrågor. Riskhanteringsfunktionen rapporterar löpande till VD och bolagets revisionsutskott samt till hela styrelsen minst en gång per år.

Compliancefunktionen är också en del av den andra försvarslinjen och är ett stöd för att bolaget ska arbeta enligt gällande regler och har bland annat till uppgift att bistå organisationen vid utformning av interna regelverk, bevaka förändringar i de externa regelverken och följa upp regelefterlevnaden i bolaget. Compliancefunktionen rapporterar till VD, risk- och revisionsutskott och styrelse samt lämnar årligen en samlad bedömning av hur väl bolagets verksamhet uppfyller gällande regler och normer.

Den tredje försvarslinjen, internrevision, arbetar på uppdrag av styrelsen. Internrevisorerna ska medverka till och kontrollera att verksamheten inom bolaget bedrivs mot fastställda mål och i enlighet med styrelsens intentioner och riktlinjer genom att utvärdera den interna styrningen och kontrollen. Internrevisionen följer också upp riskhanterings- och compliancefunktionens arbete.

Bolaget har även en aktuariefunktion. Aktuariefunktionen stödjer styrelse och VD genom att samordna och svara för kvaliteten i beräkningen av försäkringstekniska avsättningar. Aktuariefunktionen yttrar sig även över bolagets riktlinje för försäkringstekniska avsättningar och om val av återförsäkringsskydd. Årligen avges en rapport till styrelsen med beskrivning av de uppgifter funktionen har utfört under året och deras resultat. Funktionen avger även årligen en rapport till styrelsen med ett yttrande över de försäkringstekniska avsättningarna.

Riskhantering

Länsförsäkringar Södermanlands verksamhet är förenad med olika typer av risker. De risker bolaget är exponerat för delas in i olika kategorier där de största riskerna utgörs av marknadsrisk och skadeförsäkringsrisk.

Riskkartan nedan illustrerar bolagets riskexponering, indelad i riskkategorier, kopplat till bolagets försäkringsverksamhet.

Skadeförsäkringsrisk

- Premierisk
- Reservrisk
- Annullationsrisk
- Katastrofrisk

Operativ risk

- Interna oegentligheter
- Extern brottslighet
- Anställningsförhållanden och arbetsmiljö
- Affärsförhållanden
- Skada på fysiska tillgångar
- Avbrott och störning i verksamhet och system
- Transaktionshantering

Marknadsrisk

- Ränterisk
- Aktiekursrisk
- Fastighetsrisk
- Spreadrisk
- Valutarisk
- Koncentrationsrisk i placeringstillgångar

Likviditetsrisk inklusive finansieringsrisk

Övriga risker

Motpartsrisk

- Motpartsrisk utom placeringstillgångarna
- Motpartsrisk inom placeringstillgångarna
- Annan motpartsrisk

Affärsrisk

- Strategisk risk
- Intjäningsrisk
- Ryktesrisk

Livförsäkringsrisk

- Livsfallrisk
- Driftskostnadsrisk
- Omprövningsrisk

För att hålla riskerna på önskvärda nivåer tillämpar bolaget ett antal principer, regler och riskreduceringstekniker i riskhanteringsprocessen. En central princip inom riskhanteringen är exempelvis aktsamhetsprincipen inom kapitalförvaltningen. Bolagets tillämpning av principen för aktsamhet i kapitalförvaltningen innebär bland annat att placeringar endast görs i tillgångar vars risker bolaget anser sig kunna identifiera, mäta, övervaka, hantera, kontrollera och rapportera. De huvudsakliga tillgångsklasserna inom kapitalförvaltningen är räntebärande tillgångar, aktierelaterade tillgångar, fastighetsrelaterade tillgångar, alternativa investeringar och Länsförsäkringar AB-aktien. Placeringar och tillgångar som inte handlas på reglerade finansmarknader ska hållas på aktsamma nivåer. Tillgångarna ska vara väl diversifierade på ett sådant sätt att man undviker överdrivet beroende av en viss tillgång, emittent eller grupp av företag eller av ett geografiskt område samt alltför stor riskackumulering i portföljen som helhet.

Bolagets riskursvalsregler syftar till att begränsa skade- och sjukförsäkringsrisk och bolagets placeringsriktlinje syftar även till att begränsa marknadsrisk och säkerställa att bolaget inte exponeras mot potentiella investeringsbedrägerier genom att bolaget kritiskt bedömer sina investeringar baserat på aktsamhetens principer. Exempel på olika typer av tekniker som bolaget använder för att reducera risk är exempelvis återförsäkring, diversifiering samt kapital- och likviditetsplanering.

Kapitalplaneringen är en viktig del i Länsförsäkringar Södermanlands strategiska planering och riskhantering. Kapitalplaneringen genomförs som en integrerad del av processerna för affärsplanering och egen risk- och solvensanalys (ERSA). Planeringen syftar till att säkerställa att bolaget uppfyller uppsatta krav och mål för kapitalisering i relation till bolagets risktagande. Resultatet dokumenteras i en kapitalplan som omfattar bolagets kapital- och likviditetsbehov, kapitalkvotsmål samt bolagets övergripande risktolerans. Kapitalplanen uppdateras minst en gång per år. Vid senaste kapitalplanering har bolaget gjort bedömningen att det under planeringsperioden (2020-2022) inte föreligger något behov av att genomföra någon extraordinär kapitalanskaffning eller förändring av bolagets risktagande från vad som antas i bolagets affärsplan.

Bolagets likviditetsbehov prognostiseras utifrån förväntade in- och utflöden av likvida medel. Därutöver har hänsyn tagits till inträffandet av eventuella osannolika händelser med negativ påverkan på bolagets likviditet. Prognosen och likviditetsbehov analyseras per budgetår. Prognostiserat likviditetsbehov för 2020 uppgår löpande till 50 Mkr. Resultatet av prognosen påvisar att bolagets likvida medel är tillräckliga för att uppfylla prognostiserat likviditetsbehovet. Länsförsäkringar Södermanland har dessutom beredskap för att stärka likviditeten genom försäljning av likvida placeringstillgångar.

Bolagets riskhanteringssystem utvärderas i sin helhet årligen. Utvärderingen bedömer lämpligheten och effektiviteten i de processer, system och kontroller som finns inom bolaget för att hantera och kontrollera bolagets riskexponering. Styrelsen ansvarar för utvärderingen. Den övergripande risktoleransen bestäms årligen av styrelsen. Risktoleransen uttrycks som den lägsta nivå vilken bolagets solvenskapitalkvot (kapitalbas i relation till solvenskapitalkrav) aldrig får gå under. Den övergripande risktoleransen beslutades i december 2019 till en kapitalkvot om lägst 160 (160) procent.

Utöver den övergripande risktoleransen beslutar bolagets styrelse även om bolagets mål för solvenskapitalkvoten. Kapitalkvotmålets syfte är att spegla bolagets kapitalbehov samt säkerställa att bolaget har tillräckligt med kapital för att kunna möta ett negativt scenario utan att riskera att understiga beslutad risktolerans. Bolagets kapitalkvotsmål ska uttryckas som ett intervall inom vilket solvenskapitalkvoten ska befinna sig. Styrelsen beslutade i december 2019 om en undre målnivå om 190 (190) procent och en övre målnivå om 240 (240) procent för 2020. Solvenskapitalkvoten uppgick till 201 (223) procent per 2019-12-31.

Egen risk- och solvensanalys

Som ett stöd och kontroll av bolagets affärsplaner genomförs varje år en egen risk- och solvensanalys (ERSA). Det övergripande målet med ERSA:n är att säkerställa att bolagets kapital är och förblir tillräckligt för att bära de risker som följer av realiserandet av bolagets affärsplan för de närmaste tre åren, inklusive tillfälliga, extrema lägen.

Bolagets affärsplan bygger på bolagets affärsstrategier som utarbetats med stöd av en omvärldsanalys. Affärsplanen utarbetas med utgångspunkt från ett basscenario vilket motsvarar bolagets bästa antagande om affärens och omvärldens utveckling under affärsplaneringsperioden. Affärsplanen testas också mot ett scenario med förväntad sämre ekonomisk utveckling än basscenario, kallat alternativscenariot. För att bedöma riskkänsligheten i bolagets affärsplan genomförs också stresstester för att fastställa om bolaget klarar att genomföra affärsplanen även under finansiell stress. ERSA-processen genomförs minst en gång per år men om väsentliga förändringar i bolagets riskprofil inträffar ska bolaget utan dröjsmål genomföra en ny analys. ERSA-arbetet följer den dokumenterade ERSA-process som utvecklats för bolaget.

Bolaget har under hösten 2019 genomfört den egna risk- och solvensanalysen och bedömt det totala solvenskapitalkravet och bolagets kapitalbehov med hänsyn tagen till bolagets specifika riskprofil, risklimit och fastställda affärsstrategi. Vid genomförandet av ERSA:n analyserades bolagets kapitalbehov utifrån ett basscenario och ett alternativscenariot samt utifrån utfallet av fem stresstester. Styrelsens bedömning är att det under planeringsperioden (2020-2022) inte föreligger något behov av att genomföra någon extraordinär kapitalanskaffning eller förändring av bolagets risktagande från vad som antas i bolagets affärsplan. ERSA-rapporten godkändes av styrelsen 2019-12-11 och har sänts till Finansinspektionen enligt gällande regelverk.

Rapportering av risk

Länsförsäkringar Södermanland rapporterar omfattningen av sina risker såväl internt som externt. Mottagare av den interna rapporteringen är i första hand styrelse, risk- och revisionsutskott, finansutskott och ledningsgrupp men viss riskrapportering sker också till medarbetarna på bolaget. Den största delen av den externa rapporteringen sker till tillsynsmyndigheten, det vill säga till Finansinspektionen.

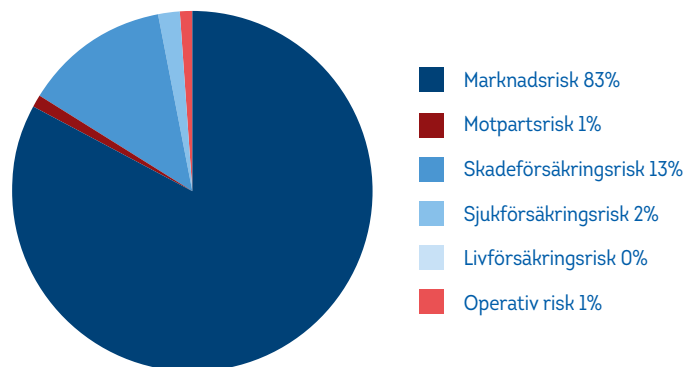
Kvalitativ och kvantitativ beskrivning av bolagets risker

I nedanstående avsnitt följer en kvalitativ och kvantitativ beskrivning av bolagets riskkategorier och risker. De flesta beskrivningarna kompletteras med en eller flera känslighetsanalyser.

Riskprofil

Beräkningen av storleken på de olika riskerna genomförs i enlighet med den standardformel för kapitalkravsberäkningar under Solvens II som fastställts av EIOPA. Modellen är konstruerad för att med 99,5 procents säkerhet säkerställa att bolaget har tillräckligt med kapital för att hantera den osäkerhet som är förknippad med affären. Kapitalkravet motsvarar det sämsta årsresultatet som skulle kunna uppstå under tvåhundra slumpmässiga verksamhetsår, givet dagens riskexponering och de i modellen antagna diversifieringseffekterna mellan och inom de olika riskslagen. I beräkningen ingår att mäta risk för följande risktyper: skadeförsäkringsrisk, sjukförsäkringsrisk, livförsäkringsrisk, motpartsrisk, marknadsrisk och operativ risk. Solvenskapitalkvot beräknas genom att bolagets kapitalbas ställs i relation till det totala solvenskapitalkravet.

Risker som inte täcks in av standardformeln, såsom likviditetsrisk och affärsrisk, analyseras i samband med bolagets egen risk- och solvensanalys. Nedanstående diagram visar bolagets riskprofil uttryckt i solvenskapitalkrav exklusive diversifieringseffekter och förlusttäckningskapacitet.

Solvenskapitalkravet uppgår till 1 556 (1 161) Mkr per 2019-12-31 och fördelar sig enligt följande:

Solvenskapitalkrav (Mkr)		
	2019-12-31	2018-12-31
Marknadsrisk	1 655	1 355
Motpartsrisk	17	17
Skadeförsäkringsrisk	249	261
Sjukförsäkringsrisk	33	32
Livförsäkringsrisk	8	8
Immateriell risk	0	0
Diversifiering	-212	-215
Primärt solvenskapitalkrav (BSCR)	1 749	1 458
Justeringsbelopp för förlusttäckningskapacitet	-220	-328
Operativ risk	27	31
Solvenskapitalkrav (SCR)	1 556	1 161

Skadeförsäkringsrisk och sjukförsäkringsrisk

Skadeförsäkrings- och sjukförsäkringsrisken består av premierisk, reservrisk, annullationsrisk och katastrofrisk. Innebörden av dessa begrepp och bolagets generella metoder för att hantera dessa typer av risker beskrivs nedan. Generellt är premie- och reservrisken störst i skadeporföljer med lång avvecklingstid. Detta är särskilt märkbart inom trafik-, sjuk- och olycksfallsförsäkring, vilka tillsammans utgör en relativt stor andel av bolagets avsättning för oreglerade skador. Skadeförsäkringsrisk begränsas genom ett riskutbyte tillsammans med de 22 övriga länsbolagen i länsförsäkringsgruppen. Riskutbytet sker genom återförsäkring som innebär att de deltagande bolagen begränsar sina åtaganden i försäkringsavtalen upp till vissa fastställda belopp (självbehåll) per skada, per händelse och totalt per skadeår. Självbehållet fastställs årligen i styrelsen och har 2019 för bolagets del maximerats till 7,5 (7,0) Mkr. Det externa katastrofskyddet har under 2019 gällt för 8 (8) miljarder per händelse totalt för länsförsäkringsgruppen

Premierisk

Premierisken är risken för oförutsedda förluster till följd av att det kommande årets skador blir större än förväntat. Premierisken reduceras genom

- Diversifiering av försäkringsportföljen
- En väl förankrad prissättningsprocess där premien i varje enskilt avtal motsvarar den faktiska riskexponeringen
- Affärsplanen med budget för premie och skadeersättningar som godkänns av styrelsen
- Detaljerade interna riktlinjer för vilka risker som får tecknas (riskurvalsregler)
- Återförsäkring (se ovan)

Reservrisk

Reservrisk är risken för att avsättningen för oreglerade skador inte räcker för att reglera inträffade skador. Den hanteras främst genom utvecklade aktuariella metoder och en noggrann kontinuerlig uppföljning av anmälda skador. Utvecklingen av bolagets avsättning för oreglerade skador följs upp löpande, bland annat genom att skadehandläggarna går igenom de oreglerade skadorna och kontrollerar att befintlig reserv är tillräcklig för att slutreglera skadan. När det gäller trafikskador tillkommer även osäkerhet om den framtida kostnadsutvecklingen på grund av att förändrad lagstiftning och myndighetsbeslut i efterhand kan påverka hur trafikförsäkringen belastas med kostnader.

Annullationsrisk

Enligt standardformeln är bolaget exponerat mot annullationsrisk. Annullationsrisken är risk för att förväntade vinster från framtida premier uteblir på grund av oväntade annullationer. Annullationsrisken uppstår inom sjukförsäkrings- och skadeförsäkringsrisk. Risken beräknas genom aktuariella metoder utifrån den förväntade vinsten i premier som vi ännu inte har fått multiplicerat med en riskfaktor för annullationer.

Katastrofrisk

Bolagets verksamhetsområde är i första hand begränsat till Södermanlands län, vilket innebär att de risker bolaget tecknat är koncentrerade till en förhållandevis liten region. Detta medför en relativt stor risk att flera enskilda försäkringar blir skadedrabbade vid en större skada som exempelvis en stormskada eller andra naturkatastrofer som översvämningar, jordskred eller liknande. Genom det interna riskutbytet är bolaget också exponerat för katastrofskador som inträffar i de övriga länsbolagen. Åtagandet är bolagets enskilt största risk och utgör ett belopp som motsvarar 15 (15) procent av bolagets konsolideringskapital vid årets ingång. Det inträder då gruppens externa katastrofskydd är uttömt.

Känslighet för premie- och reservrisk

Premierisken är känslig för förändringar i de antaganden som gjorts för skade-, driftskostnad och intjänad premie.

Känslighetsanalys teckningsrisker (tkr)		
Inverkan på resultatet före skatt	2019	2018
Förändrad totalkostnadsprocent, 1 %	+/- 5 911	+/- 6 253
Förändrad premienivå, 1 %	+/- 6 366	+/- 6 185
Förändrad skadekostnad, 1 %	+/- 4 956	+/- 5 199
Förändrad driftskostnad, 1 %	+/- 955	+/- 1 054
Inverkan på eget kapital efter skatt	2019	2018
Förändrad totalkostnadsprocent, 1 %	+/- 4 646	+/- 4 877
Förändrad premienivå, 1 %	+/- 5 003	+/- 4 824
Förändrad skadekostnad, 1 %	+/- 3 896	+/- 4 055
Förändrad driftskostnad, 1 %	+/- 751	+/- 822

Tabellen ovan visar hur resultatet före skatt samt eget kapital efter skatt påverkas av premie- och kostnadsförändringar

Bolagets förmåga att förutse den slutliga skadekostnaden kan bedömas genom att analysera tidigare års skattningar av skadekostnaden för enskilt skadeår. Nedanstående tabell visar skadekostnadsutvecklingen för skadeåren 2010-2019 före återförsäkring. Av tabellen framgår hur skattningen av den totala skadekostnaden per skadeår utvecklats årsvis och vilken andel som per 2019-12-31 finns avsatt i balansräkningen, belopp i tkr.

Faktiska skadeanspråk jämfört med tidigare uppskattningar

Tidigare års uppskattningar av skadekostnaden för enskilda skadeår är också ett mått på bolagets förmåga att förutse den slutliga skadekostnaden. Tabellen nedan visar skadekostnadsutvecklingen för skadeåren 2010-2019 före återförsäkring.

Av tabellen framgår hur skattningen av den totala skadekostnaden per skadeår utvecklats årsvis och vilken andel som per 2019-12-31 finns avsatt i balansräkningen.

Skadekostnad före återförsäkring											
Skadeår / Uppskattad skadekostnad	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Totalt
Uppskattad skadekostnad											
- i slutet av skadeåret	417 193	341 529	316 162	395 216	402 427	390 999	437 893	401 031	464 346	418 727	
- ett år senare	429 588	351 698	338 759	375 721	393 501	395 560	447 701	416 212	478 747		
- två år senare	420 512	335 395	319 981	377 928	380 002	392 794	440 254	411 679			
- tre år senare	407 523	327 105	324 905	375 168	381 975	395 015	440 562				
- fyra år senare	399 990	324 375	322 070	372 989	382 425	393 850					
- fem år senare	398 588	320 856	320 197	371 985	378 997						
- sex år senare	394 105	319 835	317 889	369 873							
- sju år senare	393 879	315 141	316 218								
- åtta år senare	392 892	314 620									
- nio år senare	391 965										
Nuvarande skattning av total skadekostnad	391 965	314 620	316 218	369 873	378 997	393 850	440 562	411 679	478 747	418 727	
Totalt utbetalt	378 160	297 056	300 814	352 526	353 479	361 923	396 289	361 925	393 543	225 745	
Summa kvarstående skadekostnad	13 804	17 564	15 404	17 347	25 518	31 926	44 273	49 754	85 204	192 982	493 777
Avsättning upptagen i balansräkningen	13 804	17 564	15 404	17 347	25 518	31 926	44 273	49 754	85 204	192 982	493 777
Avsättning avseende skadeår 2009 och tidigare											122 477
Ersättningsreserv för mottagen återförsäkring											369 886
Summa ersättningsreserv, brutto exkl skadeliv											986 140
Skadelivräntereserv, direkt affär											94 373
Skadelivräntereserv, mottagen											58 952
Skaderegleringsreserv, brutto											37 633
Avsättning för oreglerade skador, brutto											1 177 099
Ersättningsreserv, återförsäkrares andel											-212 953
Skaderegleringsreserv, återförsäkrares andel											0
Avsättning för oreglerade skador, återförsäkrares andel											-212 953
Avsättning för oreglerade skador, för egen räkning											964 146

Livförsäkringsrisk

Livförsäkringsrisk utgör risken för förluster vid försäkring av enskilda personers liv och hälsa. För Länsförsäkringar Södermanlands del utgörs dessa risker av bolagets skadelivräntor och relevanta kategorier av livförsäkringsrisk är livfallsrisk, driftskostnadsrisk och omprövningsrisk. Riskerna som beskrivs nedan hanteras bland annat genom en kontinuerlig uppföljning av kostnader och dödligheten samt genom en spridning av riskerna genom intern återförsäkring.

Livfallsrisk

Livfallsrisken är tillsammans med omprövningsrisken den huvudsakliga risken i skadelivränterörelsen och innebär risken för att livräntetagar lever längre än de antaganden som ligger till grund för livräntan.

Driftskostnadsrisk

Kostnadsrisken innebär risken för att administrationen av försäkringarna blir högre än vad som antagits.

Omprövningsrisk

Omprövningsrisken innebär risken för att ny lagstiftning påverkar framtida utbetalningar.

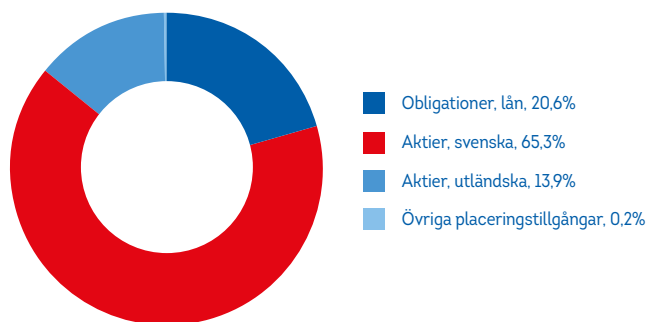
Marknadsrisk

Marknadsrisk är risken för förluster till följd av ändringar, i nivå eller volatilitet, av räntor, priser på finansiella tillgångar och valutakurser. Bolagets kapitalförvaltning innebär exponering mot olika typer av marknadsrisker vilka delas in i kategorierna ränterisk, aktierisk, fastighetsrisk, spreadrisk, valutarisk och koncentrationsrisk.

Länsförsäkringar Södermanlands kapitalförvaltning styrs av bolagets "Policy för kapitalförvaltning" och av bolagets "Riktlinje för placeringar". Syftet med dessa styrdokument är att styra risknivån i placeringsportföljen bland annat genom att säkerställa aktsamhet i kapitalförvaltningen. De styrande dokumenten för kapitalförvaltningen beslutas av styrelsen och revideras minst en gång per år. I dessa regelverk har bolaget även tagit hänsyn till de legala krav som kan påverka hur bolaget får placera kapitalet. I riktlinjen för placeringar fastslår styrelsen en så kallad normalportfölj ("referensportfölj") som reglerar hur stor andel av bolagets tillgångar som får finnas i olika tillgångsslag och på vilka marknader. Tabellen nedan visar på ett övergripande sätt koncernens placeringsstruktur per balansdagen

Placeringsstruktur (Mkr)		
	2019	2018
Obligationer, lån	916,5	918,4
Svenska aktier	2 906,2	2 304,4
Utländska aktier	619,0	480,1
Övriga placeringstillgångar	9,3	8,4
Summa placeringstillgångar	4 451,0	3 711,3

Placeringsstruktur 2019-12-31 (%)

Aktierisk

Aktierisken är bolagets enskilt största marknadsrisk. Totalt sett har koncernen en aktieexponering om 3 525,2 (2 784,5) Mkr. I bolagets placeringsriktlinjer finns begränsningsregler som syftar till att reducera aktierisken. Begränsning av risken i aktieportföljen sker främst genom allokering av aktieportföljen på flera olika geografiska regioner. Investeringar i onoterade aktier (exklusive Länsförsäkringar AB, Humlegården Fastigheter AB, Lansa Fastigheter AB och Hällefors Tierp Skog AB inklusive övriga tillgångar i Bergvik under omstrukturering) begränsas till att maximalt utgöra 5 procent av den totala placeringsportföljen. En enskild marknadsnoterad aktieplacering får inte överstiga 5 procent av marknadsvärdet för aktieportföljen. Bolaget använder flera olika förvaltare för att på så sätt minska effekten av att en enskild förvaltare tar felaktiga beslut.

Känslighetsanalys aktierisk (tkr)		
Inverkan på resultatet före skatt	2019	2018
10 % nedgång i aktiekurser	-230 348	-185 764
Inverkan på eget kapital efter skatt	2019	2018
10 % nedgång i aktiekurser	-181 054	-144 896

Tabellen ovan visar hur resultatet före skatt samt eget kapital efter skatt påverkas av en nedgång på aktiemarknaden. Innehaven i de onoterade bolagen Humlegården Fastigheter AB samt Lansa Fastigheter AB är främst exponerade mot fastighetsrisk och i mycket begränsad omfattning mot aktierisk. Dessa innehav har därför exkluderats från beräkningen av aktierisk i tabellen ovan men ingår i beräkningen av fastighetsrisk nedan.

Valutarisk

Bolaget har både tillgångar och skulder i utländsk valuta. För skuldsidan är risken mycket begränsad och endast hänförlig till ett enskilt återförsäkringskontrakt. Bolagets direkta exponering mot utländsk valuta för tillgångarna är begränsad. För de flesta av bolagets placeringstillgångar är nominell valuta svenska kronor. Den indirekta exponeringen är dock betydande genom bolagets innehav i svenska investeringsfonder med inriktning på europeiska, amerikanska och tillväxtmarknader. På tillgångssidan uppgår den totala valutaexponeringen, direkt och indirekt, till cirka 619 (480) Mkr av vilket utgörs av aktier på utländska marknader. Bolaget har inte, genom derivat eller på annat sätt, genomfört valutasäkringar. Enligt bolagets placeringsriktlinjer får den totala valutaexponeringen inte överstiga 30 procent av bolagets placerings-tillgångar, vilket motsvarar cirka 1 335 (1 113) Mkr.

Känslighetsanalys valutarisk - netto (tkr)

Inverkan på resultatet före skatt	2019	2018
10 % nedgång i valutakurser generellt	-61 896	-48 010
10 % nedgång i valutan USD	-36 992	-28 632
10 % nedgång i valutan EURO	-18 517	-14 310
10 % nedgång övriga valutor	-6 387	-5 068
Inverkan på eget kapital efter skatt	2019	2018
10 % nedgång i valutakurser generellt	-48 650	-37 448
10 % nedgång i valutan USD	-29 076	-22 333
10 % nedgång i valutan EURO	-14 554	-11 162
10 % nedgång övriga valutor	-5 020	-3 953

Tabellen ovan visar hur resultatet före skatt och eget kapital efter skatt påverkas av en förändring i valutakurser med hänsyn tagen till valutasäkringsinstrument.

Ränterisk

Ränterisken är risken att nettovärdet av tillgångar, skulder och försäkringstekniska avsättningar minskar på grund av ändrade marknadsräntor. Länsförsäkringar Södermanland är exponerat för ränterisk både på tillgångs- och skuldsidan, där exponeringen på tillgångssidan utgör störst andel av risken. På skuldsidan är de försäkringstekniska avsättningarna för skadelivräntor kopplade till trafikaffären exponerade för ränterisk genom att diskonteringsräntan påverkas av förändringar i marknadsräntor. Övriga försäkringstekniska avsättningar diskonteras inte och bolaget har inga räntebärande finansiella skulder. På tillgångssidan är ränteexponeringen främst koncentrerad till nominella obligationer där risken består i att marknadsvärdet på de fastförräntade tillgångarna sjunker då marknadsräntan stiger. Graden av ränterisk eller prisrisk ökar med tillgångens löptid.

Bolagets placeringar i räntebärande värdepapper uppgår totalt till 916,5 (918,4) Mkr. Bolagets ränteportfölj består huvudsakligen av statsobligationer samt bostads- och företagsobligationer.

Känslighetsanalys ränterisk (tkr)

Inverkan på resultatet före skatt	2019	2018
1 % lägre ränta	-8 126	-8 934
1 % högre ränta	2 757	3 710
Inverkan på eget kapital efter skatt	2019	2017
1 % lägre ränta	-6 387	-6 968
1 % högre ränta	2 167	2 894

Tabellen ovan visar vilken effekt en förändring i räntenivån har på bolagets resultat före skatt samt på eget kapital efter skatt

Fastighetsrisk

Fastighetsrisk avser risken för förlust till följd av ändringar, i nivå eller volatilitet, av priset på fastigheter. Fastighetspriserna är främst en effekt av antaganden om bland annat gällande avkastningskrav, hyresnivåer och vakansgrad.

Bolaget har inga direktägda fastigheter men äger via dotterbolaget Strimlusen Förvaltnings AB aktier i de onoterade fastighetsbolagen Humlegården Fastigheter AB samt Lansa Fastigheter AB som innebär exponering mot fastighetsrisk. Detsamma gäller för Länsförsäkringar Södermanlands innehav i två bostadsrätter i Stockholm samt innehavet i investeringsfonden LF Fastighetsfond med inriktning mot tillgångsslaget fastigheter. Investeringsfonden är även exponerad mot aktierisk eftersom fonden äger aktier i börsnoterade fastighetsbolag. Därmed finns en betydande samvariation mellan eventuella värdeförändringar i fonden och börsutvecklingen.

Totalt uppgår fastighetsexponeringen, direkt och indirekt, till 1 279,0 (1 002,5) Mkr.

Känslighetsanalys fastighetsrisk (tkr)		
Inverkan på resultatet före skatt	2019	2018
10 % nedgång i fastighetsvärde	-127 898	-100 254
Inverkan på eget kapital efter skatt	2019	2018
10 % nedgång i fastighetvärde	-126 672	-98 589

Tabellen ovan visar hur resultatet före skatt samt eget kapital efter skatt påverkas av en nedgång på fastighetsmarknaden

Spreadrisk

Kreditspreadrisk är risken för förluster till följd av ändring, i nivå eller volatilitet, av differensen mellan marknadsräntor på obligationer med kreditrisk och statspappersräntor. Länsförsäkringar Södermanland är exponerat mot spreadrisk främst genom innehav i svenska bostadsobligationer och företagsobligationer av typen Investment Grade.

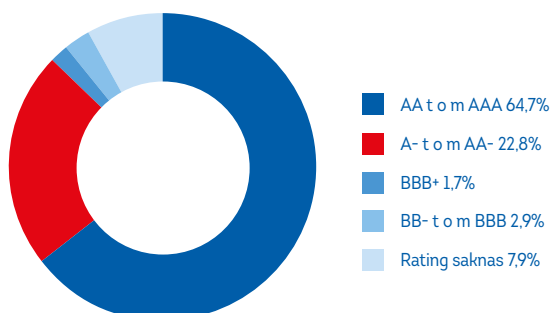
För att begränsa spreadrisken har bolaget fastställt riktlinjer för hur de räntebärande tillgångarna får placeras, bland annat utifrån kreditkvalitet. Dessutom finns begränsningar om hur mycket bolaget får placera hos olika emittenter. Bolagets placeringar sker huvudsakligen i värdepapper med hög kreditvärdighet och spreadrisken bedöms därför vara liten. Rating utförd och beslutad av Standard & Poor, Moody's eller Fitch godtas som officiellt kreditbetyg men bolaget har även möjlighet att använda kreditbetyg från Egan-Jones.

Säkerställda obligationer ska vara utgivna av bank eller hypoteksbolag enligt lagen (2003:1223) om säkerställda obligationer. För att begränsa exponeringen mot spread- och kreditrisk ska emittenten eller skuldinstrumentet (den säkerställda obligationen) ha ett kreditbetyg om minst AA. Obligationer och andra skuldförbindelser som kommunalt bolag eller publikt aktiebolag ska vara utgivna av företag med minst BBB- i rating (motsvarar Investment Grade) vid inköp. Obligationen eller skuldförbindelsen får behållas om ratingen sjunker till BB+. Oavsett det som sagts ovan får bolaget investera i skuldinstrument upp till en andel om maximalt 10 procent av marknadsvärdet av de totala räntebärande placeringstillgångarna inklusive likvida medel och upplupen ränta, även om inte de ovan beskrivna kraven på kreditbetyg är uppfyllda. Kravet är då att instrumentet eller emittenten finns på särskild förteckning som årligen fastställs av finansutskottet. Skuldinstrument eller emittent som har åsatts ett kreditbetyg men där betyget är lägre än BBB- är inte tillåtna.

Placeringsstruktur (Mkr)		
Rating	2019-12-31	2018-12-31
AA t o m AAA	593,2	590,5
A(-) t o m AA (-)	208,8	186,1
BBB (+)	15,4	69,2
BB(-) t o m BBB	26,3	0,0
B(-) t o m B(+)	0,0	0,0
Rating saknas	72,8	72,6
Totalt	916,5	918,4

Tabellen ovan illustrerar bokfört värde av obligationer och andra räntebärande värdepapper fördelat på emittenternas kreditvärdighet. I beloppen ingår värdepapper emitterade av stat och/eller kommun.

Obligationer och andra räntebärande värdepapper fördelat på emittentens kreditvärdighet 2019-12-31

Koncentrationsrisk

Med koncentrationsrisk avses risken att bolagets portfölj inte är tillräckligt diversifierad vilket leder till att en enskild exponering, homogen grupp av exponeringar eller en specifik marknadshändelse kan leda till förluster och därmed hota bolagets solvens eller finansiella ställning. Koncentrationsrisken i marknadsrisk är genom innehaven i Länsförsäkringar AB och dotterbolaget Strimlusen Förvaltnings AB betydande. För att begränsa koncentrationsrisken har bolaget i sin placeringsriktlinje fastställt att exponering mot enskild emittent inte får överstiga 10 procent av de totala placeringstillgångarna. Från denna regel undantas exponering mot följande emittenter:

- Stat
- Kommun
- Dotterbolag till Länsförsäkringar Södermanland
- Länsförsäkringar AB
- Humlegården Fastigheter AB
- Lansa Fastigheter AB
- Hällefors Tierp Skogar AB

Normalportföljen innehåller dessutom begränsande limitnivåer för respektive tillgångsslag och geografiska marknader.

Motpartsrisk

Med motpartsrisk avses risken för förluster till följd av att motparter inte kan fullfölja sina åtaganden och att eventuella säkerheter inte täcker fordran. Dessa risker finns såväl inom som utom placeringstillgångarna.

Motpartsrisk inom placeringstillgångar

Med motpartsrisk inom placeringstillgångarna avses risken för att motparten vid handel av finansiella tillgångar inte kan fullfölja sina åtaganden. Motpartsrisk inom placeringstillgångarna innefattar även risken för att bank som innehar bolagets likvida medel inte kan fullfölja sina åtaganden. Riskreducering sker genom diversifiering av de motparter bolaget använder och genom placeringsriktlinjernas krav på motpartens kreditbetyg. För att begränsa exponeringen mot motpartsrisk i kapitalförvaltningen ska minst 90 procent av bolagets kontobehållning (likvida medel) och derivatpositioner vara placerade hos svensk bank, utländsk bank eller hypoteksbolag som minst har kreditbetyget A enligt kreditvärderingsinstitutet Standard & Poor's eller motsvarande. Begränsningarna avseende säkerställda obligationer och företagsobligationer framgår i avsnittet ovan kring Spreadrisk.

Bolaget har inga finansiella tillgångar som är förfallna till betalning eller som är nedskrivna. Bolaget har inte någon pant, annan säkerhet eller garantier utställda av tredje part för de finansiella tillgångarna. Bolaget har inte några finansiella tillgångar som har ett nedskrivningsbehov eller är oreglerade.

Motpartsrisk utom placeringstillgångarna och övriga motpartsrisiker

Motpartsrisk utom placeringstillgångarna utgörs framförallt av motpartsrisk i avgiven återförsäkring. Denna består i risken att betalning inte erhålls från återförsäkringsgivare i enlighet med återförsäkringsavtalen. För att begränsa denna risk har länsförsäkringsgruppen ett särskilt regelverk för vilka externa återförsäkringsgivare som får användas. Minimikravet vid val av återförsäkrare är bland annat att dessa ska ha minst A-rating enligt ratinginstitutet Standard & Poor's när det gäller affär med lång avvecklingstid och minst BBB-rating på övrig affär.

I nedanstående tabell framgår hur exponeringen för motpartsrisk fördelar sig på olika rating kategorier beträffande länsförsäkringsgruppens avtal med externa återförsäkringsgivare.

Exponering för köpt externt skydd		
Rating Standard & Poor	2019-12-31	2018-12-31
AA	42,2%	36,7%
A	56,7%	61,8%
BBB	0,0%	0,0%
BB	0,0%	0,0%
Utän rating från S&P	1,1%	1,5%

Likviditetsrisk

Likviditetsrisk är risken för förluster till följd av att egna åtaganden inte kan fullgöras på grund av brist på likvida medel. För Länsförsäkringar Södermanland är likviditet normalt inget problem, eftersom premierna i försäkringsrörelsen betalas in i förskott och stora skadutbetalningar ofta är kända långt innan de förfaller.

Bolaget har som riktlinje att alltid ha en likviditet (kassa och bankmedel) som uppgår till minst 30 Mkr. Utöver detta finns alltid möjlighet att med två till tre dagars varsel göra betydligt större belopp likvida genom försäljning av olika placeringstillgångar. Under en normal månad har bolaget utbetalningar avseende driftskostnader, skadekostnader och återförsäkringspremier på cirka 58 (53) Mkr. Inbetalningarna i form av premier, ersättningar från återförsäkrare och ersättningar från Länsförsäkringar Bank och Länsförsäkringar Liv uppgår till cirka 62 (59) Mkr.

Framtida kassaflöden (Mkr)			
Redovisat värde			
	Totalt	Varav utan kontrakt-senliga förfall	Varav med kontrakt-senliga förfall
2019-12-31			
Finansiella tillgångar	4 451	3 565	886
Försäkringstekniska avsättningar f e r	-1 330	-1 330	0
2018-12-31			
Finansiella tillgångar	3 711	2 826	885
Försäkringstekniska avsättningar f e r	-1 272	-1 272	0

Tabellen visar framtida kassaflöden med respektive utan kontraktssenkliga förfall till redovisat värde fördelat på finansiella tillgångar och försäkringstekniska avsättningar för egen räkning (f e r)

Framtida kassaflöden (Mkr)						
Kassaflöden						
	Totalt	1-3 månader	4-12 månader	2020-2024	2025-2034	2035--
2019-12-31						
Finansiella tillgångar	4 451	0	176	1 093	1 503	1 679
Försäkringstekniska avsättningar f e r	-1 330	-106	-320	-403	-406	-95
2018-12-31						
Finansiella tillgångar	3 711	0	98	1 110	1 111	1 392
Försäkringstekniska avsättningar f e r	-1 272	-111	-333	-332	-407	-89

Tabellen visar framtida kassaflöden från finansiella tillgångar och försäkringstekniska avsättningar för egen räkning (f e r) till redovisat värde fördelat på förväntade förfallotidpunkter

Operativa risker

Med operativa risker avses förluster till följd av icke ändamålsenliga eller misslyckade interna processer, mänskliga fel, felaktiga system eller externa händelser. Målet för Länsförsäkringar Södermanlands arbete med operativa risker är att säkerställa att de operativa riskerna inte ska begränsa möjligheterna att nå uppsatta verksamhetsmål. Detta förutsätter en effektiv hantering av de operativa riskerna. Strategin för hantering av operativa risker utgår från insikten att operativa risker är en del av bolagets verksamhet och att samtliga operativa risker inte kan undvikas, elimineras eller transfereras till annan part. Däremot kan bolaget genom förebyggande arbete och ändamålsenlig riskhantering och riskkontroll minska risken för att operativa risker materialiseras. Kostnad för hantering och kontroll av operativa risker ska stå i rimlig proportion till den kostnad eller förlust som kan uppstå om risken materialiseras.

För att reducera de operativa riskerna har bolaget interna regelverk och väl styrda processer som tydliggör för medarbetare på alla nivåer inom vilka ramar som verksamheten ska bedrivas. Identifierade kompetensbrister åtgärdas genom utbildning. Nyckelkontroller har införts för att säkerställa att processernas resultat är korrekta och kompletta (riskreducerande) samt för att dokumentera och samla information för rapportering (riskbevakande).

Incidentrapportering och kundklagomålshantering är också viktiga delar av riskarbetet. De incidenter och kundklagomål som inträffar loggas och hanteras i särskilda system för att möjliggöra analys och förebyggande åtgärder. En central del i processutvecklingen är att arbeta med ständiga förbättringar där både medarbetares och kunders synpunkter tas tillvara.

Affärsrisker

Med affärsrisk avses risken för förluster till följd av effekter av strategiska beslut, en sämre intjäning eller rykten. Affärsrisker är därmed en följd av dels

interna händelser i bolaget men även externa händelser som konsument- eller konkurrentbeteende. Bolaget arbetar därför kontinuerligt med bevakning av interna och externa händelser som kan innebära risker eller möjligheter. Inom ramen för arbetet med den lång- och kortsiktiga affärsplanen identifieras affärsrisker som sedan löpande hanteras i företagsledningen och i styrelsen.

Som generell princip gäller att den som svarar för en del av verksamheten i bolaget också svarar för de risker som uppkommer i den verksamheten. Den principen gäller även affärsrisker. I bolagets ERSA-process utgör de identifierade affärsriskerna basen vid framtagandet av bolagets negativa scenarier och stresstester.

Förutom sakförsäkringsverksamheten säljer bolaget livförsäkringar och bankprodukter till kunderna för Länsförsäkringar Liv respektive Länsförsäkringar Banks räkning. Endast en mycket begränsad del av den ersättning som bolaget erhåller från Länsförsäkringar Liv är förenad med ett annullationsansvar, vilket innebär att bolaget kan bli återbetalningsskyldig om en kund slutar att betala in sina premier. Denna risk har bedömts vara så pass oväsentlig att bolaget inte ansett sig behöva göra någon avsättning till annullationsreserv (0,0 Mkr) per 2019-12-31.

Övriga risker

I bolagets avtal med Länsförsäkringar Bank ingår att bolaget står ansvar upp till ett belopp motsvarande 80 procent av de kreditförluster som uppkommer för lån som förmedlats av bolaget till Länsförsäkringar Bank. För ett enskilt år är ansvaret begränsat till årets provisionsersättning för förmedlad bankaffär. Om ansvarsbeloppet totalt är större än årets provisionsersättning överförs underskottet till kommande år. Under 2019 har åtagandet minskat vilket haft en negativ påverkan på resultatet i bolagets bankverksamhet med -0,8 (1,3) Mkr.

Noter till resultat- och balansräkningar

Om inget annat anges avser uppgifterna i notförteckningen både koncernen och moderbolaget.
Samtliga belopp i noterna är redovisade i tkr om inget annat angivits.

NOT 3 Premieinkomst		
	2019	2018
Direkt försäkring i Sverige	651 187	634 929
Mottagen återförsäkring	42 372	38 614
Summa premieinkomst	693 559	673 544

NOT 4 Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen		
	2019	2018
Skadelivräntor	6 302	4 576
Kombinerad affär	8 045	0
Motoraffär	2 720	0
Trafik- och olycksfallsaffärer	14 664	3 560
Summa överförd kapitalavkastning	31 730	8 136

Tillämpade räntesatser		
	2019	2018
Kombinerad affär (direkt och mottagen)	2,23	0,00
Sjuk- och olycksfallsaffären (direkt och mottagen)	2,23	0,75
Motoraffären (direkt och mottagen)	2,23	0,00
Trafik, direkt affär	2,23	0,25
Trafikreservspoolen, avveckling	2,23	0,25
Trafikpoolen mottagen, efter LTK	2,23	0,75

I den direkta försäkringen har den överförda kapitalavkastningen beräknats på halva premieintäkten för egen räkning samt på medelvärdet av in- och utgående avsättningar för oreglerade skador efter avgiven återförsäkring under året.

NOT 5 Försäkringsersättningar						
	Före avgiven återförsäkring		Återförsäkrares andel		Försäkringsersättningar f.e.r.	
	2019	2018	2019	2018	2019	2018
Utbetalda försäkringsersättningar	-480 946	-492 550	16 399	34 575	-464 547	-457 975
Utbetalningar avseende skadereglering	-53 563	-51 673	0	0	-53 563	-51 673
	-534 509	-544 223	16 399	34 575	-518 110	-509 648
Förändring i försäkringstekniska avsättningar	40 487	9 158	-9 290	-8 187	31 196	971
Förändring i avsättning för skaderegleringskostnader	650	-2 808	0	0	650	-2 808
	41 136	6 350	-9 290	-8 187	31 846	-1 837
Försäkringsersättningar	-493 372	-537 873	7 109	26 388	-486 264	-511 485

NOT 6 Driftskostnader

	Koncernen		Moderbolaget	
	2019	2018	2019	2018
Funktionsindelade driftskostnader				
Anskaffningskostnader	-62 640	-60 603	-62 640	-60 603
Förändring av förutbetalda anskaffningskostnader	9 569	-7 958	9 569	-7 958
Administrationskostnader	-42 467	-35 615	-42 648	-35 615
Provisioner i avgiven återförsäkring	-803	-896	-803	-896
Summa driftskostnader i försäkringsrörelsen	-96 342	-105 072	-96 523	-105 072
<i>Totala driftskostnader före funktionsindelning</i>				
Kostnadslagsindelade driftskostnader				
Provisioner och vinstandelar i mottagen återförsäkring	-380	-420	-380	-420
Personalkostnader	-125 558	-114 546	-125 558	-114 546
Lokalkostnader	-10 810	-9 596	-10 810	-9 596
Avskrivningar	-3 480	-3 331	-3 480	-3 331
Övriga kostnader	-84 691	-99 785	-84 871	-99 784
Omkostnadsbidrag för förmedlad affär	65 564	65 785	65 564	65 785
Summa totala driftskostnader	-159 354	-161 894	-159 535	-161 892
Avgår:				
Driftskostnader, finans & fastighet (ingår i kapitalförvaltningskostnader)	4 966	4 779	4 966	4 778
Kostnader för förmedlad affär, netto (se även not 9)	5 133	-2 438	5 133	-2 438
Skaderegleringskostnader (se även not 5)	52 913	54 480	52 913	54 480
Summa avgående poster	63 012	56 822	63 012	56 820
Summa driftskostnader	-96 342	-105 072	-96 523	-105 072

NOT 7 Övriga tekniska kostnader

	2019	2018
Resultat från medlemskap i Trafikförsäkringsföreningen ("TFF")		
Premier och trafikförsäkringsavgifter	6 446	6 308
Försäkringsersättningar	-9 353	-8 437
Driftkostnader	773	-346
Kapitalavkastning	42	22
Summa övriga tekniska kostnader	-2 092	-2 454

NOT 8 Kapitalförvaltningens resultat

	Koncernen		Moderbolaget	
	2019	2018	2019	2018
Kapitalavkastning, intäkter				
Utdelning på aktier och andelar	1 411	35 356	20 956	11 621
Återbetalning av förvaltningsarvode fonder	2 770	3 580	2 770	3 580
Ränteintäkter mm				
obligationer och andra räntebärande värdepapper	16 135	15 324	16 135	15 324
Valutakursvinster	55	47	55	47
Realisationsvinster				
aktier och andelar	160 221	112 250	58 463	158 324
obligationer och andra räntebärande värdepapper	231	2 976	231	2 976
Summa kapitalavkastning, intäkter	180 824	169 531	98 611	191 871
Summa ränteintäkter enligt ovan	16 135	15 324	16 135	15 324
-varav från finansiella tillgångar som inte värderas till verkligt värde med värdeförändringarna redovisade över resultatet	0	0	0	0

Kapitalavkastning, kostnader	Koncernen		Moderbolaget	
	2019	2018	2019	2018
Kapitalförvaltningskostnader	-4 968	-4 779	-4 966	-4 778
Räntekostnader mm				
övriga räntekostnader	-836	-103	-9	-103
Valutakursförluster	-13	-17	-13	-17
Realisationsförluster				
aktier och andelar	0	0	0	0
obligationer och andra räntebärande värdepapper	-7 412	-11 830	-7 412	-11 830
Summa kapitalavkastning, kostnader	-13 228	-16 729	-12 400	-16 728
Summa räntekostnader enligt ovan	-836	-103	-9	-103
-varav från finansiella tillgångar som inte värderas till verkligt värde med värdeförändringarna redovisade över resultatet	0	0	0	0

Förändring av realiserade vinster och förluster på placeringstillgångar i moderbolaget						
Orealiserat resultat	Orealiserade vinster		Orealiserade förluster		Totalt	
	2019	2018	2019	2018	2019	2018
aktier och andelar	320 262	87 494	-5 587	-153 933	314 675	-66 440
obligationer och andra räntebärande värdepapper	776	0	-1 518	-4 084	-742	-4 084
övriga finansiella placeringstillgångar	915	700	0	0	915	700
Summa	321 953	88 194	-7 104	-158 017	314 848	-69 823

Förändring av realiserade vinster och förluster på placeringstillgångar i koncernen						
Orealiserat resultat	Orealiserade vinster		Orealiserade förluster		Totalt	
	2019	2018	2019	2018	2019	2018
aktier och andelar	570 140	216 581	-78 611	-126 889	491 529	89 692
obligationer och andra räntebärande värdepapper	776	0	-1 518	-4 084	-742	-4 084
övriga finansiella placeringstillgångar	915	700	0	0	915	700
Summa	571 831	217 281	-80 129	-130 973	491 702	86 308

Årets nettovinst eller årets nettoförlust per kategori av finansiella instrument - moderbolaget						
2019						
Finansiella Tillgångar	Identifierade som poster värderade till verkligt värde över resultatet	Innehav för handelsändamål	Lånefordringar	Finansiella instrument som kan säljas	Summa	
Aktier och andelar	373 139	0	0	0	373 139	
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	-7 923	0	0	0	-7 923	
Övriga finansiella placeringstillgångar	915	0	0	0	915	
Summa	366 131	0	0	0	366 131	

Årets nettovinst eller årets nettoförlust per kategori av finansiella instrument - moderbolaget						
2018						
Finansiella tillgångar	Identifierade som poster värderade till verkligt värde över resultatet	Innehav för handelsändamål	Lånefordringar	Finansiella instrument som kan säljas	Summa	
Aktier och andelar	91 884	0	0	0	91 884	
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	-12 938	0	0	0	-12 938	
Övriga finansiella placeringstillgångar	700	0	0	0	700	
Summa	79 647	0	0	0	79 647	

NOT 8 Kapitalförvaltningens resultat, forts

Årets nettovinst eller årets nettoförlust per kategori av finansiella instrument - koncernen

2019

Finansiella tillgångar	Identifierade som poster värderade till verkligt värde över resultatet	Innehav för handelsändamål	Lånefordringar	Finansiella instrument som kan säljas	Summa
Aktier och andelar	651 751	0	0	0	651 751
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	-7 923	0	0	0	-7 923
Övriga finansiella placeringstillgångar	915	0	0	0	915
Summa	644 743	0	0	0	644 743

Årets nettovinst eller årets nettoförlust per kategori av finansiella instrument - koncernen

2018

Finansiella tillgångar	Identifierade som poster värderade till verkligt värde över resultatet	Innehav för handelsändamål	Lånefordringar	Finansiella instrument som kan säljas	Summa
Aktier och andelar	201 942	0	0	0	201 942
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	-12 938	0	0	0	-12 938
Övriga finansiella placeringstillgångar	700	0	0	0	700
Summa	189 704	0	0	0	189 704

NOT 9 Övriga intäkter och kostnader

Övriga intäkter	2019	2018
Provisioner mm för Liv, Bank, Fond och Djurförsäkring	65 564	65 785
Summa	65 564	65 785
Varav provisioner för direkt försäkring Liv	15 062	13 757
Övriga kostnader		
Driftskostnader för Liv, Bank, Fond och Djurförsäkring	-70 697	-63 347
Summa	-70 697	-63 347

NOT 10 Bokslutsdispositioner/obeskattade reserver

Moderbolaget

Överavskrivningar	2019-12-31	2018-12-31
Ingående balans 1 januari	3 572	2 021
Årets avskrivning utöver plan	-1 024	1 551
Utgående balans 31 december	2 548	3 572
Periodiseringsfond		
Ingående balans 1 januari	53 200	9 700
Upplösning av periodiseringsfond	-2 000	0
Avsättning till periodiseringsfond	10 500	43 500
Utgående balans 31 december	61 700	53 200
Utjämningsfond	11 721	11 721
Säkerhetsreserv		
Ingående balans 1 januari	600 000	600 000
Avsättning till säkerhetsreserv	0	0
Utgående balans 31 december	600 000	600 000
Totalt	675 969	668 493

NOT 11 Skatter

	Koncernen		Moderbolaget	
	2019	2018	2019	2018
Redovisat i resultaträkningen				
Aktuell skattekostnad (-)/skatteintäkt (+)	-6 803	-28 741	-6 803	-28 741
Justering av aktuell skatt för tidigare år	0	-9	0	-9
Uppskjuten skatt avseende förändring i temporära skillnader	-66 008	19 146	-64 367	27 805
Totalt redovisad skattekostnad	-72 811	-9 604	-71 169	-944

Moderbolaget

	2019 (%)	2019	2018 (%)	2018
Avstämning av effektiv skatt				
Resultat före skatt	-	358 687	-	56 083
Skatt enligt gällande skattesats för moderbolaget	21,40%	-76 759	22,00%	-12 338
Ej avdragsgilla kostnader	0,13%	-464	1,14%	-638
Ej skattepliktiga intäkter	-1,25%	4 485	0,00%	0
Schablonintäkt investeringsfonder	0,20%	-716	1,57%	-882
Schablonintäkt periodiseringsfond	0,02%	-71	0,01%	-8
Schablonintäkt säkerhetsreserv	0,18%	-655	0,00%	0
Skatt hänförlig till tidigare år	0,00%	0	0,02%	-9
Justering framtida skattesatser övervärden i placeringar *	-0,84%	3 007	-23,06%	12 934
Justering framtida skattesatser avsättning pensioner *	0,00%	4	-0,03%	-4
Redovisad effektiv skatt	19,84%	-71 169	1,68%	-944

* (ändrad skattesats: 20,6 % från och med 2021)

Koncernen

	2019 (%)	2019	2018 (%)	2018
Avstämning av effektiv skatt				
Resultat före skatt	-	624 583	-	234 925
Skatt enligt gällande skattesats för moderbolaget	21,40%	-133 661	22,00%	-51 683
Ej avdragsgilla kostnader	0,10%	-602	0,27%	-638
Ej skattepliktiga intäkter	-3,53%	22 078	-2,22%	5 222
Schablonintäkt investeringsfonder	0,11%	-716	0,38%	-882
Schablonintäkt periodiseringsfond	0,01%	-71	0,00%	-8
Schablonintäkt säkerhetsreserv	0,10%	-655	0,00%	0
Ej avdragsgill orealiserad förlust	2,50%	-15 627	0,00%	0
Ej skattepliktig orealiserad vinst	-8,56%	53 474	-10,31%	24 213
Skatt hänförlig till fg år	0,00%	0	0,00%	-9
Justering framtida skattesatser övervärden i placeringar *	-0,48%	3 007	-5,51%	12 934
Justering framtida skattesatser avsättning pensioner *	0,00%	4	0,00%	-4
Justering framtida skattesatser obeskattade reserver *	0,01%	-42	-0,53%	1 251
Redovisad effektiv skatt	11,66%	-72 811	4,09%	-9 604

* (ändrade skattesatser: 21,4 % för 2019-2020 och 20,6 % från och med 2021)

Moderbolaget

Redovisat i balansräkningen	Uppskjuten skattefordran		Uppskjuten skatteskuld		Netto	
	2019-12-31	2018-12-31	2019-12-31	2018-12-31	2019-12-31	2018-12-31
Aktier och andelar, placeringstillgångar	0	0	269 783	205 574	269 783	205 574
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	1 845	1 687	0	0	-1 845	-1 687
Övriga finansiella placeringstillgångar	0	0	421	233	421	233
Avsättning till pensioner enligt "62-årsregeln"	0	126	0	0	0	-126
Skattefordringar/-skulder, netto	1 845	1 814	270 204	205 806	268 359	203 993

Förändringen mellan åren har redovisats som uppskjuten skattekostnad.

NOT 11 Skatter, forts
Koncernen

Redovisat i balansräkningen	Uppskjuten skattefordran		Uppskjuten skatteskuld		Netto	
	2019-12-31	2018-12-31	2019-12-31	2018-12-31	2019-12-31	2018-12-31
Aktier och andelar, placeringstillgångar	0	0	269 783	205 574	269 783	205 574
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	1 845	1 687	0	0	-1 845	-1 687
Övriga finansiella placeringstillgångar	0	0	421	233	421	233
Obeskattade reserver						
Säkerhetsreserv	0	0	131 040	131 040	131 040	131 040
Ackumulerade avskrivningar över plan	0	0	525	736	525	736
Utjämningsfond	0	0	2 415	2 415	2 415	2 415
Periodiseringsfonder	0	0	13 478	11 626	13 478	11 626
Avsättning till pensioner enligt "62-årsregeln"	0	126	0	0	0	-126
Immateriella tillgångar	0	0	0	0	0	0
Skattefordringar/-skulder, netto	1 845	1 814	417 662	351 623	415 817	349 809

Förändringen mellan åren har redovisats som uppskjuten skattekostnad.

NOT 12 Immateriella tillgångar

	Koncernen		Moderbolaget	
	2019-12-31	2018-12-31	2019-12-31	2018-12-31
Ingående anskaffningsvärde	26 134	26 134	26 134	26 134
Årets anskaffningar	0	0	0	0
Utgående anskaffningsvärde	26 134	26 134	26 134	26 134
Ingående ackumulerade avskrivningar	-21 929	-20 528	-21 929	-20 528
Årets avskrivningar	-1 401	-1 401	-1 401	-1 401
Utgående ackumulerade avskrivningar	-23 331	-21 929	-23 331	-21 929
Kvarvarande värde enligt plan	2 803	4 204	2 803	4 204

Ingående anskaffningsvärde avser programvara som tagits i bruk från och med 2006-07-01 respektive 2011-01-01, vilka är fullt avskrivna, samt köpeskilling för förväruad OSV-affär (Olycksfall och sjukförsäkring för vuxen) från Länsförsäkringar AB under 2017.

Beräknad nyttjandeperiod för den förväruade OSV-affären är 5 år och anskaffningsvärdet avskrivs med 20 % per år.

NOT 13 Aktier och andelar i dotterbolag
Moderbolaget

	Bokfört värde		Verkligt värde	
	2019-12-31	2018-12-31	2019-12-31	2018-12-31
Anskaffningsvärde	100	100	100	100
Aktieägartillskott	373 818	288 818	373 818	288 818
Uppskrivning	85 800	85 800	1 011 361	752 296
Summa	459 718	374 718	1 385 279	1 041 214

Strimlusen Förvaltnings AB, 556683-5905, Södermanlands län, Nyköpings kommun, 1 000 st aktier, ägarandel 100%

NOT 14 Redovisade värden för finansiella tillgångar och skulder per värderingskategori

Koncernen och moderbolaget

2019-12-31

Onoterade fondandelar och aktier

	Antal	Anskaffnings värde	Verkligt värde
Länsförsäkringar AB	381 256	298 210	1 008 803
Länsförsäkringar Fastighetsförmedling AB	372	1 000	1 242
Länsförsäkringar Mäklarservice AB	200	140	938
Granular AB	170 545	2 810	0
Sörmlandsfonden AB	2 000	3 800	2 791

305 960 1 013 775

Noterade andelar i aktiefonder

Handelsbanken Sverige OMXSB Index	271 316	30 944	75 404
Handelsbanken Sverige Index Criteria	963 684	114 143	309 033
Handelsbanken Europa Index	1 014 725	68 461	138 713
Handelsbanken Latinamerikafond	70 492	17 337	25 476
Handelsbanken USA Index	306 752	70 533	135 921
LF Fastighetsfond A	7 277	11 010	47 972
LF USA Indexnära	507 835	69 717	227 222
LF Europa Indexnära	192 733	30 106	44 760
LF Tillväxtmarknad Indexnära A	234 970	30 122	38 397

442 373 1 042 897

Summa aktier och andelar i moderbolag**748 333 2 056 672****Tillkommer koncernen:****Onoterade aktier**

Humlegården Fastigheter AB	38 906	63 882	935 923
LF Secondary PE Investments S.A.	21 930	22	8 469
Lansa Fastigheter AB	23 718	250 004	285 773
Bergvik Skog AB	20	74 940	1 915
Hällefors Tierp Skogar AB (publ)	5 411	174 286	236 428

563 135 1 468 508

Summa aktier och andelar i koncernen**1 311 468 3 525 180****Obligationer och andra räntebärande värdepapper, utgivna av**

	Nominellt belopp	Anskaffningsvärde	Marknadsvärde
Svenska staten och kommuner	75 000	84 053	80 616
Svenska bostadsinstitut	490 500	518 308	512 585
Svenska banker	42 000	42 514	42 415
Övriga svenska emittenter	198 634	200 082	201 087
Utländska banker	45 000	45 224	44 641
Övriga utländska emittenter	35 000	35 266	35 170

Summa obligationer och andra räntebärande värdepapper**886 134 925 448 916 514****Förfallotidpunkt obligationer och räntebärande värdepapper**

	Nominellt belopp	Anskaffningsvärde	Marknadsvärde
Mindre än 1 år	298 000	305 888	301 518
1-5 år	560 500	590 742	584 921
5-10 år	27 634	28 818	30 075
Mer än 10 år	0	0	0

Summa**886 134 925 448 916 514**

Ränterisk: Vid 1% högre marknadsräntor påverkas obligationsportföljens värde, och därmed resultatet före skatt, negativt med ca 20,7 (-19,3) Mkr.

Vid förändringar i realräntan påverkas obligationsportföljens värde endast marginellt. Bokfört värde, per balansdagen, för räntebärande värdepapper med kontraktsenligt förfall överstiger det belopp som skall infrias med ca 30,4 (33,2) Mkr

Övriga finansiella placeringstillgångar

	Ägd andel	Anskaffningsvärde	Bokfört värde
Bostadsrätt i Brf Lilla Bantorget Lgh 312	100%	3 600	4 658
Bostadsrätt i Brf Lilla Bantorget Lgh 322	100%	3 670	4 658
Summa	100%	7 270	9 315

NOT 14 Redovisade värden för finansiella tillgångar och skulder per värderingskategori, forts**Moderbolaget****2019-12-31**

	Identifierade som poster värderade till verkligt värde över resultatet	Innehav för handelsändamål	Lånefordringar	Finansiella instrument som kan säljas	Summa
Finansiella tillgångar					
Aktier och andelar	2 056 672	0	0	0	2 056 672
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	916 514	0	0	0	916 514
Derivat	0	0	0	0	0
Övriga finansiella placeringstillgångar	9 315	0	0	0	9 315
Summa	2 982 501	0	0	0	2 982 501

Finansiella skulder

Inga finansiella skulder

Moderbolaget**2018-12-31**

	Identifierade som poster värderade till verkligt värde över resultatet	Innehav för handelsändamål	Lånefordringar	Finansiella instrument som kan säljas	Summa
Finansiella tillgångar					
Aktier och andelar	1 767 063	0	0	0	1 767 063
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	918 372	0	0	0	918 372
Derivat	0	0	0	0	0
Övriga finansiella placeringstillgångar	8 400	0	0	0	8 400
Summa	2 693 835	0	0	0	2 693 835

Finansiella skulder

Inga finansiella skulder

Koncernen**2019-12-31**

	Identifierade som poster värderade till verkligt värde över resultatet	Innehav för handelsändamål	Lånefordringar	Finansiella instrument som kan säljas	Summa
Finansiella tillgångar					
Aktier och andelar	3 525 180	0	0	0	3 525 180
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	916 514	0	0	0	916 514
Derivat	0	0	0	0	0
Övriga finansiella placeringstillgångar	9 315	0	0	0	9 315
Summa	4 451 009	0	0	0	4 451 009

Finansiella skulder

Inga finansiella skulder

Koncernen**2018-12-31**

	Identifierade som poster värderade till verkligt värde över resultatet	Innehav för handelsändamål	Lånefordringar	Finansiella instrument som kan säljas	Summa
Finansiella tillgångar					
Aktier och andelar	2 784 492	0	0	0	2 784 492
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	918 372	0	0	0	918 372
Derivat	0	0	0	0	0
Övriga finansiella placeringstillgångar	8 400	0	0	0	8 400
Summa	3 711 263	0	0	0	3 711 263

Finansiella skulder

Inga finansiella skulder

NOT 14 Redovisade värden för finansiella tillgångar och skulder per värderingskategori, forts

I nedanstående tabeller lämnas upplysningar om hur verkligt värde bestämts för de finansiella instrument som värderas till verkligt värde i balansräkningen. Uppdelning av hur verkligt värde bestämts görs utifrån följande tre nivåer:

Nivå 1: enligt priser noterade på en aktiv marknad för samma instrument

Nivå 2: utifrån direkt eller indirekt observerbar marknadsdata som inte inkluderas i nivå 1

Nivå 3: utifrån indata som inte är observerbara på marknaden

Moderbolaget

2019-12-31	(Nivå 1)	(Nivå 2)	(Nivå 3)	Summa
Aktier och andelar	1 042 897	0	1 473 492	2 516 389
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	903 893	0	12 621	916 514
Övriga tillgångar	0	0	9 315	9 315
Summa	1 946 790	0	1 495 428	3 442 218

Moderbolaget

2018-12-31	(Nivå 1)	(Nivå 2)	(Nivå 3)	Summa
Aktier och andelar	836 890	0	1 304 891	2 141 781
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	905 827	0	12 545	918 372
Övriga tillgångar	0	0	8 400	8 400
Summa	1 742 717	0	1 325 836	3 068 553

Koncernen

2019-12-31	(Nivå 1)	(Nivå 2)	(Nivå 3)	Summa
Aktier och andelar	1 042 897	0	2 482 283	3 525 180
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	903 893	0	12 621	916 514
Övriga tillgångar	0	0	9 315	9 315
Summa	1 946 790	0	2 504 218	4 451 009

Koncernen

2018-12-31	(Nivå 1)	(Nivå 2)	(Nivå 3)	Summa
Aktier och andelar	836 890	0	1 947 602	2 784 492
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	905 827	0	12 545	918 372
Övriga tillgångar	0	0	8 400	8 400
Summa	1 742 717	0	1 968 546	3 711 263

Verkliga värden på finansiella instrument - moderbolaget och koncernen

I Länsförsäkringar Södermanlands balansräkning uppgår verkligt värde och redovisat värde till samma belopp för samtliga finansiella tillgångar och skulder. När det gäller balansposterna aktier och andelar och obligationer och andra räntebärande värdepapper, har verkligt värde kategoriserat som nivå 1 fastställts som aktuell köpkurs på aktiva marknader.

NOT 15 Redovisade värden för finansiella tillgångar - specifikation nivå 3**Moderbolaget****2019-12-31**

	Aktier och andelar	Obligationer och andra räntebärande värdepapper	Övriga värdepapper	Totalt
Ingående balans	1 304 891	12 545	8 400	1 325 836
Vinster och förluster som redovisats i resultatet	83 401	76	915	84 392
Lämnade aktieägartillskott	85 200	0	0	85 200
Inköp	0	0	0	0
Försäljningar	0	0	0	0
Utgående balans	1 473 492	12 621	9 315	1 495 428

Känslighetsanalys för finansiella tillgångar nivå 3**Vid värdenedgång om 10 %:**

Påverkan på resultatet före skatt	-147 349	-1 262	-932	-149 543
Påverkan på eget kapital efter skatt	-115 816	-992	-732	-117 541

Koncernen**2019-12-31**

	Aktier och andelar	Obligationer och andra räntebärande värdepapper	Övriga värdepapper	Totalt
Ingående balans	1 947 602	12 545	8 400	1 968 546
Vinster och förluster som redovisats i resultatet	360 251	76	915	361 243
Lämnade aktieägartillskott	200	0	0	200
Inköp	174 286	0	0	174 230
Försäljningar	-57	0	0	0
Utgående balans	2 482 283	12 621	9 315	2 504 218

Känslighetsanalys för finansiella tillgångar nivå 3**Vid värdenedgång om 10 %:**

Påverkan på resultatet före skatt	-248 228	-1 262	-932	-250 422
Påverkan på eget kapital efter skatt	-195 107	-992	-732	-196 832

NOT 15 Redovisade värden för finansiella tillgångar - specifikation nivå 3, forts

Värdering av tillgångar på nivå 3:

Aktierna i Länsförsäkringar AB värderas till substansvärde och uppgår till 1008,8 (928,0) Mkr. Substansvärdet för Länsförsäkringar AB-aktien är det samma som Länsförsäkringar AB-koncernens redovisade beskattade egna kapital. Det som påverkar förändringar i substansvärdet på LFAB-aktien är således årets totalresultat i LFAB-koncernen.

Andelarna i **Länsförsäkringar Mäklarservice AB** värderas till substansvärde och uppgår till 0,9 (0,8) Mkr. Substansvärdet hos Länsförsäkringar Mäklarservice AB är det samma som bolagets redovisade beskattade egna kapital. Det som påverkar förändringar i substansvärdet är således årets totalresultat i Länsförsäkringar Mäklarservice AB.

Andelarna i **Länsförsäkringar Fastighetsförmedling AB** värderas till substansvärde och uppgår till 1,2 (1,4) Mkr. Substansvärdet hos Länsförsäkringar Fastighetsförmedling AB är det samma som bolagets redovisade beskattade egna kapital. Det som påverkar förändringar i substansvärdet är således årets totalresultat i Länsförsäkringar Fastighetsförmedling AB.

Andelarna i **Hällefors Tierp Skogar AB** värderas till substansvärde och uppgår till 236,4 Mkr. Värderingen av de underliggande tillgångarna (skog och skogsmark) bygger på en sammanvägning av ortsprisberäkning och avkastningsberäkning. Underlaget för ortsprisberäkningen är hämtat från LRF Konsults prisstatistik för skogsmark och har anpassats för de olika delområden som täcks av innehavet. Ortsprisberäkningen baseras på nyckeltalet kr/kbm skog. Avkastningsberäkningen baseras på en beräkning från Treesys med en reell diskonteringsränta om 2,6 procent. I sammanvägningen av värdet vid ortspris- och avkastningsberäkningen har utfallet av respektive metod givits en vikt om 50 procent. Därefter har hänsyn tagits till uppskjuten skatt på tillgångarna.

För **Sörmlandsfonden AB** uppgår värdet till 2,8 (0,0) Mkr, enligt värdering till substansvärde. Substansvärdet för aktierna i Sörmlandsfonden AB är detsamma som dess redovisade beskattade egna kapital. Det som påverkar förändringar i substansvärdet på aktierna i Sörmlandsfonden AB är således årets totalresultat.

För **Granular** uppgår värdet till 0,0 (0,0) Mkr, enligt senast utförda transaktion och tillgänglig information från bolaget.

I balansposten övriga finansiella placeringstillgångar ingår ett belopp om 9,3 (8,4) Mkr som avser värdet på bolagets två bostadsrättslägenheter i **Brf Lilla Bantorget** i Stockholm. Bostadsrätterna har klassificerats som "Finansiella instrument som kan säljas". Någon avsikt att sälja bostadsrätterna föreligger inte. För bostadsrätterna har värdering skett till uppskattat marknadsvärde, baserat på jämförelse med försäljningar som skett i området.

Länsförsäkringar Södermanland äger andelar i fastighetsbolaget **Humlegården Fastigheter AB** genom dotterbolaget Strimlusen Förvaltnings AB. I koncernen redovisas andelarna på nivå 3 till verkligt värde som uppgår till 935,9 (761,8) Mkr. Värdet på andelarna beräknas som ett substansvärde vilket består av respektive concerns egna kapital plus orealiserade värdeförändringar ("övervärden") i fastigheter. Övervärdet är lika med fastigheternas marknadsvärde minus koncernmässigt bokfört värde korrigerat för uppskjuten skatt. Fastigheterna värderas av externa värderingsföretag och dessa görs med användning av ortspriser och fastigheternas kassaflöden. Då marknaden för fastighetstransaktioner fungerat normalt har det medfört att ortspriser varit tillgängliga och kunnat användas. Den största negativa påverkan på värderingen av fastigheterna är en ökning av avkastningskravet.

Strimlusen Förvaltnings AB äger även andelar i fastighetsbolaget **Lansa Fastigheter AB**. I koncernen redovisas andelarna på nivå 3 till verkligt värde som uppgår till 285,8 (165,1) Mkr. Värdet på andelarna beräknas som ett substansvärde vilket består av respektive concerns egna kapital plus orealiserade värdeförändringar ("övervärden") i fastigheter. Övervärdet är lika med fastigheternas marknadsvärde minus koncernmässigt bokfört värde korrigerat för uppskjuten skatt. Fastigheterna värderas av externa värderingsföretag och dessa görs med användning av ortspriser och fastigheternas kassaflöden. Då marknaden för fastighetstransaktioner fungerat normalt har det medfört att ortspriser varit tillgängliga och kunnat användas. Den största negativa påverkan på värderingen av fastigheterna är en ökning av avkastningskravet.

Vidare äger Strimlusen Förvaltnings AB andelar i **LF Secondary PE Investments S.A.** som värderas till substansvärdet. Värdet uppgår till 8,5 (9,5) Mkr. Innehav i Private Equityfonder vilka klassificeras som aktier i nivå 3, värderas externt av respektive fonds förvaltare. Värdering av respektive fond baseras på värdering av fondens innehav i portföljbolag. Värderingen av de underliggande portföljbolagen baseras på systematisk jämförelse med marknadsnoterade jämförbara bolag eller till ett värde baserat på en aktuell tredjeparts transaktion. I vissa fall är värderingen baserad på diskonterade kassaflöden eller metoder baserade på andra icke observerbara data. Värderingen görs i enlighet med branschpraxis som till exempel International Private Equity and Venture Capital Valuation Guidelines som stöds av många branschorganisationer såsom till exempel EVCA (European Venture Capital Association).

Andelarna i **Bergvik Skog AB** värderas till substansvärde och uppgår till 1,9 Mkr.

NOT 16 Fordringar avseende direkt försäkring

	2019-12-31	2018-12-31
Fordringar hos försäkringstagare	179 029	172 898
Fordringar hos försäkringsbolag	18 911	17 015
Summa fordringar avseende direkt försäkring	197 940	189 913

NOT 17 Materiella anläggningstillgångar

	Koncernen		Moderbolaget	
	2019-12-31	2018-12-31	2019-12-31	2018-12-31
Anskaffningsvärde				
Ingående balans	29 318	26 100	29 318	26 100
Årets inköp	2 034	4 188	2 034	4 188
Avyttringar	-980	-971	-980	-971
Utgående anskaffningsvärde	30 372	29 318	30 372	29 318
Av- och nedskrivningar				
Ingående balans	-21 067	-19 903	-21 067	-19 903
Årets avskrivningar	-2 078	-1 930	-2 078	-1 930
Avyttringar	418	766	418	766
Utgående avskrivningar	-22 727	-21 067	-22 727	-21 067
Redovisat värde	7 645	8 251	7 645	8 251

Datautrustning skrivs planenligt av på tre år, kontorsmöbler på tio år. Övriga maskiner och inventarier skrivs planenligt av på fem år. Konst och liknande tillgångar uppgår till 0,0 (0,3) Mkr, ingen avskrivning sker.

**NOT 18 Leasingavtal
Nyttjanderättstillgångar**

	Koncernen	
	2019-12-31	2018-12-31
Anskaffningsvärde		
Ingående balans vid årets början 2019-01-01	35 659	-
Förändrade och nya avtal	0	-
Omräkningsdifferens	0	-
Utgående anskaffningsvärde	35 659	-
Av- och nedskrivningar		
Ingående balans vid årets början 2019-01-01	-	-
Årets avskrivningar	-7 237	-
Årets avskrivningar	-7 237	-
Redovisat värde	28 423	-

Nyttjanderättstillgångarna avser kontorslokaler.

Leasingskulder

	Koncernen	
	2019-12-31	2018-12-31
Långfristiga leasingskulder	22 981	-
Kortfristiga leasingskulder	6 088	-
Summa leasingskulder	29 068	-

Löptidsanalys:

Inom 1 år	6 088
Mellan 1 och 2 år	3 658
Mellan 2 och 3 år	3 772
Mellan 3 och 4 år	2 773
Mellan 4 och 5 år	2 325
Mer än 5 år	10 455

Redovisade belopp i resultaträkningen relaterade till leasingavtal	Koncernen	
	2019-12-31	2018-12-31
Avskrivningar på nyttjanderätter (kontorslokaler)	-7 237	-
Räntekostnader (ingår i finansiella kostnader)	-827	-
Utgifter hänförliga till korttidsleasingavtal (ingår i driftskostnader)	-	-
Utgifter hänförliga leasingavtal för vilka den underliggande tillgången är av lågt värde som inte är korttidsleasingavtal (ingår i driftskostnader)	-998	-
Utgifter hänförliga till variabla leasingbetalningar som inte ingår i leasingkulder (ingår i driftskostnader)	-783	-
Intäkter från vidareuthyrning av nyttjanderättstillgångar (operationella leasingavtal)	400	-

Det totala kassaflödet gällande leasingavtal under 2019 var 8 830 tkr.

NOT 19 Upplupna ränte- och hyresintäkter	Koncernen		Moderbolaget	
	2019-12-31	2018-12-31	2019-12-31	2018-12-31
Upplupna ränteintäkter	5 067	4 740	5 067	4 740
Summa upplupna ränte- och hyresintäkter	5 067	4 740	5 067	4 740

Av upplupna ränteintäkter förväntas 0 SEK (f g år 0) bli återvunna senare än tolv månader efter balansdagen

NOT 20 Förutbetalda anskaffningskostnader				
	Koncernen		Moderbolaget	
	2019-12-31	2018-12-31	2019-12-31	2018-12-31
Föregående års avsättning av förutbetalda anskaffningskostnader			8 963	16 921
Årets avsättning			18 532	8 963
Årets avskrivning			-8 963	-16 921
Förutbetalda anskaffningskostnader vid årets utgång			18 532	8 963
Anskaffningskostnad med avskrivningstid inom ett år			18 532	8 963

NOT 21 Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter				
	Koncernen		Moderbolaget	
	2019-12-31	2018-12-31	2019-12-31	2018-12-31
Förutbetalda kostnader	8 922	6 979	8 922	6 979
Upplupna intäkter	0	0	0	0
Summa övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	8 922	6 979	8 922	6 979

NOT 22 Avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risk

	2019-12-31			2018-12-31		
	Brutto	Avgiven ÅF	Netto	Brutto	Avgiven ÅF	Netto
Avsättning för ej intjänade premier						
Ingående balans 1 januari	276 284	0	276 284	270 210	0	270 210
Premieinkomst	693 559	-50 953	642 606	673 544	-55 292	618 252
Intjänade premier under perioden	-681 067	50 953	-630 114	-667 469	55 292	-612 178
Utgående balans 31 december	288 776	0	288 776	276 284	0	276 284
Avsättning för kvardröjande risk						
Ingående balans 1 januari	0	0	0	0	0	0
Tidigare års avsättning som tagits till resultatet	0	0	0	0	0	0
Nya avsättningar under perioden	0	0	0	0	0	0
Utgående balans 31 december	0	0	0	0	0	0
Summa avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risk	288 776	0	288 776	276 284	0	276 284

NOT 23 Avsättning för oregerade skador

	2019-12-31			2018-12-31		
	Brutto	ÅF-andel	Netto	Brutto	ÅF-andel	Netto
IB Inträffade och rapporterade skador	510 996	-58 173	452 823	530 380	-63 873	466 506
IB Inträffade men ej rapporterade skador (IBNR)	665 555	-164 070	501 485	644 011	-166 557	477 454
IB Avsättning för skaderegleringskostnad	38 283	0	38 283	35 475	0	35 475
Ingående balans	1 214 834	-222 243	992 591	1 209 866	-230 431	979 436
Kostnad för skador som inträffat under innevarande år	506 192	-8 589	497 603	559 135	-27 476	531 659
Utbetalt/överfört till försäkringsskulder eller andra kortfristiga skulder innevarande år	-534 509	16 399	-518 110	-544 223	34 575	-509 648
Förändring av förväntad kostnad för skador som inträffat under tidigare år (avvecklingsresultat)	-8 769	1 480	-7 289	-12 752	1 088	-11 664
Förändring i avsättning för skaderegleringskostnad	-650	0	-650	2 808	0	2 808
Effekt av beståndsoverlåtelse						
Verkligt värde av beståndsoverlåtelse sjuk- och olycksfall						
Vuxen	0	0	0	0	0	0
Anpassning till bolagets redovisningsprinciper	0	0	0	0	0	0
Utgående balans	1 177 099	-212 953	964 146	1 214 834	-222 243	992 591
UB Inträffade och rapporterade skador	483 915	-55 406	428 509	510 996	-58 173	452 823
UB Inträffade ännu ej rapporterade skador (IBNR)	655 550	-157 547	498 003	665 555	-164 070	501 485
UB Avsättning skaderegleringskostnader	37 633	0	37 633	38 283	0	38 283

NOT 24 Räntesats för diskontering av försäkringstekniska avsättningar

För skadelivräntor, inklusive mottagen återförsäkring avseende skadelivräntor, används den av EIOPA definierade diskonteringsräntekurvan. Den är framtagna för att motsvara riskfria räntesatser för relevanta durationer och baseras på marknadsnoteringar för svenska swapräntor. Därtill finns ett makroekonomiskt antagande om en långsiktig ränta på 3,90 (4,05) %. Ingen diskontering sker för övrig försäkring.

NOT 25 Avsättning för återbäring

	2019-12-31	2018-12-31
Återbäring från tidigare år	2 635	103 000
Under året utbetald återbäring	-498	-100 155
Återföring ej utnyttjad återbäring tidigare år	0	-210
Årets avsättning för återbäring	75 000	0
Summa avsättning för återbäring	77 137	2 635

NOT 26 Avsättning för pensioner

	2019-12-31	2018-12-31
Ingående balans	590	2 800
Betalningar till pensionsinstitut	-488	-1 832
Årets avsättning/upplösning	-102	-378
Summa avsättning för pensioner	0	590

Bolaget har enligt kollektivavtal ett pensionslöfte till delar av personalen (födda 1955 och tidigare) om möjlighet till förtida pension mellan 62 och 65 år. Villkoren för denna plan är utformade så att som pension erhålls cirka 65 procent av den pensionsmedförande lönen vid 62 års ålder. Per 2019-12-31 kvarstår inget åtagande för bolaget eftersom de anställda som kan utnyttja möjligheten fyller 65 år under 2020. Skulden har därför beräknats till 0,0 (0,6) Mkr inkl. löneskatt.

NOT 27 Övriga avsättningar

	2019-12-31	2018-12-31
Förändring övriga avsättningar		
Ingående balans	1 837	1 291
Årets upplösning	-143	-143
Årets avsättning	49	690
Summa övriga avsättningar	1 743	1 837
Fördelning övriga avsättningar		
Övriga avsättningar	1 743	1 837
Summa övriga avsättningar	1 743	1 837

NOT 28 Kortfristiga skulder

	Koncernen		Moderbolaget	
	2019	2018	2019	2018
Leverantörsskulder	7 292	8 129	7 292	8 129
Trafikskatteskuld	16 176	16 947	16 176	16 947
Lagstadgade sociala avgifter	1 959	1 890	1 959	1 890
Personalens källskatt	1 855	1 809	1 855	1 809
Skuld till dotterbolag	0	0	0	49 632
Aktieägartillskott	99 145	28 675	0	0
Övrigt	23	67	23	67
Summa kortfristiga skulder	126 450	57 518	27 305	78 474

NOT 29 Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter

	Koncernen		Moderbolaget	
	2019-12-31	2018-12-31	2019-12-31	2018-12-31
Semesterlöneskuld	4 653	4 324	4 653	4 324
Upplupna löner	2 458	142	2 458	142
Sociala kostnader (inklusive pensionskostnader)	9 109	5 347	9 109	5 347
Provisioner	41	343	41	343
Övrigt	2 057	2 591	2 057	2 591
Summa upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	18 318	12 746	18 318	12 746

Till och med år 2014 har bolaget uppburet ersättning från Länsförsäkringar Liv som till viss del varit förenat med ett annullationsansvar, vilket innebär att bolaget kan bli återbetalningsskyldigt om en kund slutar att betala in sina premier. Denna risk är relativt begränsad, då annullationsansvaret upphörde 1 januari 2015 och endast ansvar för ersättning 2014 kvarstår. Bolagets annullationsreserv uppgick tidigare till cirka 30 procent av de tre senaste årens annullationsansvarskyldiga ersättning. Årets resultat har inte belastats med någon kostnad, den totala reserven uppgår till 0,0 (0,0) Mkr.

NOT 30 Ställda säkerheter

	Koncernen		Moderbolaget	
	2019-12-31	2018-12-31	2019-12-31	2018-12-31
Belopp för vilka säkerhet ställts i form av placeringstillgångar införda i särskilt förmånsrättsregister	1 463 064	1 828 134	1 463 064	1 828 134

I enlighet med 6 kap. 11 § Försäkringsrörelselagen (FRL) har bolaget registerfört de placeringstillgångar som använts för att täcka de försäkringstekniska avsättningarna för egen räkning. Registerföringen innebär att försäkringstagarna har en förmånsrätt i tillgångarna enligt förmånsrättslagen. Tillgångarna kan tas i anspråk vid bolagets insolvens. Under rörelsens gång har bolaget rätt att föra tillgångar in och ut ur registret så länge som samtliga försäkringsåtaganden är täckta enligt försäkringsrörelselagen.

NOT 31 Eventualförpliktelser

	Koncernen		Moderbolaget	
	2019-12-31	2018-12-31	2019-12-31	2018-12-31
Övriga eventualförpliktelser	82 500	0	82 500	0

Övriga eventualförpliktelser avser teckningsåtagande av certifikat i Humlegården fastigheter AB.

Av trafikskadelagen och trafikförsäkringsförordningen följer att försäkringsbolag som meddelar trafikförsäkring i Sverige är skyldiga att vara medlemmar i Trafikförsäkringsföreningen. Av reglerna följer att medlemsbolagen har ett solidariskt ansvar att finansiera verksamheten i Trafikförsäkringsföreningen. Detta hanteras genom att det årliga nettounderskottet för Trafikförsäkringsföreningen fördelas mellan medlemsbolagen på basis av bolagens premievolymer för trafikförsäkring genom en årlig avräkning som fastställs av Trafikförsäkringens stämma. Av det solidariska ansvaret följer att det enskilda medlemsbolaget kan ha en eventuell tillkommande förpliktelse gentemot Trafikförsäkringsföreningen i det fall något annat medlemsbolag inte kan fullgöra sina förpliktelser eller i det fall de reserver för oreglerade skador som hålls av Trafikförsäkringsföreningen visar sig otillräckliga. Av not 7 framgår att Länsförsäkringar Södermanlands andel av nettounderskottet för Trafikförsäkringsföreningen uppgick till cirka 2,1 (2,5) Mkr. Detta motsvarar cirka 1,1 (1,1) procent av det totala nettounderskottet av Trafikförsäkringsföreningen.

I bolagets avtal med Länsförsäkringar Bank ingår att bolaget ska stå för minst 80 procent av de kreditförluster som eventuellt uppkommer på de lån som Länsförsäkringar Södermanland förmedlat. Detta sker genom avräkning från de provisionersättningar bolaget erhåller enligt den ersättningsmodell som avtalats med Länsförsäkringar Bank. För ett enskilt år är ansvaret begränsat till årets provisioner för förmedlad bankaffär. Om kreditförlusterna totalt är större än årets provisioner överförs förlusten till kommande år.

NOT 32 Anställda och personalkostnader

Totalt	2019	2018
Löner och ersättningar med mera	-78 890	-70 619
<i>varav rörlig ersättning</i>	-1 320	199
Sociala kostnader	-40 305	-37 948
<i>varav pensionskostnader, avgiftsbaserade planer</i>	-1 696	-1 473
<i>varav pensionskostnader, förmånsbaserade planer</i>	-10 722	-11 386
<i>varav förändring av avsättningar till pensioner</i>	-13	-66
Summa	-119 195	-108 567

Tjänstemän	2019	2018
Löner och ersättningar med mera	-77 084	-68 852
<i>varav rörlig ersättning</i>	-1 320	199
Sociala kostnader	-38 491	-36 351
<i>varav pensionskostnader</i>	-11 442	-11 829
Summa	-115 575	-105 203

Styrelse och VD	2019	2018
Löner och ersättningar med mera	-2 997	-2 912
<i>varav lön till VD</i>	-1 806	-1 767
<i>varav rörlig ersättning</i>	0	0
Sociala kostnader	-2 151	-1 937
<i>varav pensionskostnader</i>	-988	-1 030
Summa	-5 149	-4 849

Medeltalet anställda	2019	2018
Totalt antal	138	137
<i>Varav kvinnor</i>	61%	59%

Könsfördelning ledande befattningshavare	2019	2018
Styrelsen inklusive VD	10	10
<i>Varav kvinnor</i>	40%	40%
Övriga ledande befattningshavare	6	6
<i>Varav kvinnor</i>	50%	33%

Rörlig ersättning

Rörlig ersättning avser målrelaterad ersättning till anställda, med en total kostnad om 1,9 (0,0) Mkr inklusive sociala kostnader. Företagsledningen och VD samt kontrollfunktionerna omfattas inte av målrelaterad ersättning.

Ersättningar till ledande befattningshavare

Till styrelsens ordförande och de av bolagsstämman valda ledamöter utgår arvode enligt bolagsstämmans beslut. De två personalrepresentanterna erhåller inget arvode. Ersättning till verkställande direktören utgörs av fast månadslön samt pension. Till andra ledande befattningshavare utgörs ersättningen av fast månadslön. Med andra ledande befattningshavare avses de personer som tillsammans med verkställande direktören utgör företagsledning. Principer för ersättning till VD och ledande befattningshavare fastställs av bolagsstämman.

Länsförsäkringar Södermanlands ersättningspolicy finns publicerat på Länsförsäkringar Södermanlands hemsida under:
<https://www.lansforsakringar.se/sodermanland/privat/om-oss/ersattningspolicy/>

Avgångsvederlag

I händelse av uppsägning från bolagets sida utgår avgångsvederlag till VD med två årslöner. För andra ledande befattningshavare utgår inget avgångsvederlag utan anställningsavtalet följer lag och kollektivavtal.

NOT 33 Arvode och kostnadsersättningar till ombud

	Fakturerade belopp		Löner och ersättningar		Sociala kostnader	
	2019	2018	2019	2018	2019	2018
Fritidsombud	-6 446	-5 886	-196	-195	-43	-39
Specialombud	-456	-426	0	0	0	0
Summa	-6 902	-6 312	-196	-195	-43	-39

NOT 34 Arvode och kostnadsersättningar till revisorer

	2019	2018
PwC		
Revisionsuppdrag	-500	-462
Revisionsverksamhet utöver revisionsuppdrag	0	-19
Skatterådgivning	-12	0
Summa	-512	-481

NOT 35 Ersättningar till ledande befattningshavare

Ersättningar och övriga förmåner 2019	Grundlön, styrelsearvode	Rörlig ersättning	Övriga förmåner	Pensionskostnad	Övrig ersättning	Summa
Caesar Åfors, styrelsens ordförande	-348	0	0	0	-4	-352
Peter Reuterström, styrelsens vice ordförande	-183	0	0	0	0	-183
Birgitta Bohm, styrelseledamot	-126	0	0	0	0	-126
Mikael Gerhardsson, styrelseledamot	-132	0	0	0	-3	-134
Ceilia Ingre, styrelseledamot	-139	0	0	0	-2	-141
Dan Nilsson, styrelseledamot	-139	0	0	0	0	-139
Magnus Olsson, styrelseledamot	-126	0	0	0	-2	-127
Anna-Greta Lundh, verkställande direktör	-1 806	0	-56	-988	0	-2 850
Övriga ledande befattningshavare (6 personer)	-6 348	0	-306	-1 943	-3	-8 600
Summa	-9 346	0	-362	-2 931	-13	-12 652

Ersättningar och övriga förmåner 2018	Grundlön, styrelsearvode	Rörlig ersättning	Övriga förmåner	Pensionskostnad	Övrig ersättning	Summa
Caesar Åfors, styrelsens ordförande	-325	0	0	0	-6	-331
Peter Reuterström, styrelsens vice ordförande	-173	0	0	0	0	-173
Birgitta Bohm, styrelseledamot	-115	0	0	0	0	-115
Mikael Gerhardsson, styrelseledamot	-129	0	0	0	-6	-134
Ceilia Ingre, styrelseledamot	-132	0	0	0	-4	-136
Dan Nilsson, styrelseledamot	-133	0	0	0	0	-133
Magnus Olsson, styrelseledamot	-123	0	0	0	0	-123
Anna-Greta Lundh, verkställande direktör	-1 767	0	-51	-1 030	0	-2 847
Övriga ledande befattningshavare (6 personer)	-5 195	0	-324	-2 316	-32	-7 866
Summa	-8 090	0	-374	-3 346	-48	-11 859

NOT 36 Tilläggsupplysningar försäkringsrörelsen

	Försäkringsklasser								
	Totalt 2019	Olycks- fall och sjukdom	Motor ansvar mot tredje man	Motor övriga klasser	Brand o annan egend. skada	Allmän ansvarig- het	Rätts- skydd	Summa direkt försäkring	Mottagen återför- säkring
Premieinkomst, brutto	693 559	38 883	89 530	186 273	301 579	20 416	14 506	651 187	42 372
Premieintäkt, brutto	681 067	38 030	91 623	183 097	297 098	20 104	14 290	644 242	36 825
Försäkringsersättningar, brutto	-493 372	-28 669	-79 737	-155 164	-193 383	-6 502	-8 522	-471 978	-21 394
Driftskostnader, brutto	-95 720	-7 027	-9 165	-14 048	-58 440	-3 850	-2 810	-95 340	-380
Resultat av avgiven återförsäkring	-44 647	-2 544	1 971	-5 248	-37 434	-556	-836	-44 647	0
Skadeprocent brutto	72,4%	75,4%	87,0%	84,7%	65,1%	32,3%	59,6%	73,3%	58,1%

	Försäkringsklasser								
	Totalt 2018	Olycks- fall och sjukdom	Motor ansvar mot tredje man	Motor övriga klasser	Brand o annan egend. skada	Allmän ansvarig- het	Rätts- skydd	Summa direkt försäkring	Mottagen återför- säkring
Premieinkomst, brutto	673 544	37 844	97 636	178 062	285 751	22 184	13 453	634 929	38 614
Premieintäkt, brutto	667 469	37 252	98 332	176 479	282 258	21 963	13 287	629 570	37 899
Försäkringsersättningar, brutto	-537 873	-34 588	-84 277	-160 657	-223 902	-5 579	-6 841	-515 845	-22 028
Driftskostnader, brutto	-104 176	-5 977	-16 322	-23 741	-51 354	-3 943	-2 420	-103 756	-420
Resultat av avgiven återförsäkring	-29 800	-889	-11 225	-2 831	-14 275	-232	-348	-29 800	0
Skadeprocent brutto	80,6%	92,8%	85,7%	91,0%	79,3%	25,4%	51,5%	81,9%	58,1%

NOT 37 Förväntade återvinningstidpunkter för tillgångar och skulder

	Koncernen			Moderbolaget		
	Högst 1 år	Längre än 1 år	Totalt	Högst 1 år	Längre än 1 år	Totalt
2019-12-31						
Tillgångar						
Immateriella tillgångar	1 401	1 401	2 803	1 401	1 401	2 803
Aktier och andelar	52 145	3 473 035	3 525 180	52 145	2 464 245	2 516 389
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	123 822	792 692	916 514	123 822	792 692	916 514
Övriga finansiella placeringstillgångar	0	9 315	9 315	0	9 315	9 315
Depåer hos företag som avgivit återförsäkring	61	0	61	61	0	61
Avsättning för oreglerade skador	51 657	161 297	212 953	51 657	161 297	212 953
Fordringar avseende direkt försäkring	197 940	0	197 940	197 940	0	197 940
Övriga fordringar	53 248	0	53 248	53 248	0	53 248
Materiella tillgångar	0	7 645	7 645	0	7 645	7 645
Nyttjanderättstillgångar	7 237	21 186	28 423	0	0	0
Likvida medel	71 691	0	71 691	55 775	0	55 775
Upplupna ränteintäkter	5 067	0	5 067	5 067	0	5 067
Förutbetalda anskaffningskostnader	18 532	0	18 532	18 532	0	18 532
Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	8 922	0	8 922	8 922	0	8 922
Summa tillgångar	591 721	4 466 570	5 058 291	568 569	3 436 594	4 005 163
Skulder						
Återbäring och rabatter	2 137	75 000	77 137	2 137	75 000	77 137
Ej intjänade premier och kvardröjande risker	207 543	81 233	288 776	207 543	81 233	288 776
Oreglerade skador	268 204	908 894	1 177 099	268 204	908 894	1 177 099
Uppskjutna skatteskulder	0	415 817	415 817	0	268 359	268 359
Övriga avsättningar	882	861	1 743	882	861	1 743
Skulder avseende direkt försäkring	88 362	0	88 362	88 362	0	88 362
Skulder avseende återförsäkring	3 960	0	3 960	3 960	0	3 960
Leasingskulder	6 088	22 981	29 068	0	0	0
Aktuella skatteskulder	8 629	0	8 629	8 629	0	8 629
Övriga skulder	126 450	0	126 450	27 305	0	27 305
Övriga upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	18 318	0	18 318	18 318	0	18 318
Summa skulder	730 574	1 504 785	2 235 359	625 341	1 334 347	1 959 688

NOT 38 Disposition av företagets vinst eller förlust

Moderbolaget

Till stämmans förfogande står följande vinstmedel

- balanserat resultat	975 929
- årets resultat	287 517
Summa	1 263 446

Styrelsen föreslår att vinstmedlen balanseras i ny räkning.

NOT 39 Väsentliga händelser efter räkenskapsårets slut

Inga väsentliga händelser har inträffat efter verksamhetsårets slut

NOT 40 Transaktioner med närstående

Närståendetransaktioner med dotterbolag Strimlusen Förvaltnings AB

	2019	2018
Erhållna utdelningar	20 956	0
Lämnade aktieägartillskott	-85 000	-74 940
Lämnade lån	0	0
Amortering av lån	28 675	0

Mellanhavanden med dotterbolag Strimlusen Förvaltnings AB

Skulder till närstående per 31 december	0	49 632
---	---	--------

Länsförsäkringsgruppen

De 23 länsförsäkringsbolagen har valt att organisera den gemensamma verksamheten i Länsförsäkringar AB-koncernen. Koncernen har fått i uppdrag av länsförsäkringsbolagen att bedriva verksamhet inom områden där storskalighet är en avgörande konkurrensfördel och att tillhandahålla sådan service till länsförsäkringsbolagen som av effektivitetsskäl ska produceras och tillhandahållas gemensamt inom Länsförsäkringar.

Som närstående räknar Länsförsäkringar Södermanland, förutom det egna dotterbolaget, även övriga bolag inom länsförsäkringsgruppen.

Inom länsförsäkringsgruppen förekommer transaktioner mellan närstående av såväl engångskaraktär som av löpande karaktär. Till transaktion av engångskaraktär hör köp och försäljning av tillgångar och liknande transaktioner, dessa är normalt av begränsad omfattning. Till transaktioner av löpande karaktär hör tjänster som tillhandahålls av Länsförsäkringar AB gentemot länsförsäkringsbolag avseende utförandet av utvecklingsprojekt och service.

Prissättningen för affärsverksamheten är gjord på marknadsmässiga villkor. Prissättningen av serviceverksamhet inom länsförsäkringsgruppen baseras på direkta och indirekta kostnader. Totalt sett syftar prissättningen till att fördela kostnaderna rättvist inom länsförsäkringsgruppen utifrån förbrukning. Gemensamma utvecklingsprojekt och gemensam service är kollektivt finansierade och faktureras utifrån beslutad fördelningsnyckel.

Under 2019 har bolaget haft transaktioner med Länsförsäkringar AB och dess koncernbolag. Dels utgörs dessa transaktioner av kostnader för gemensam service och gemensam utveckling, dels av provisionsersättningar avseende försäljning och kundvård för den av Länsförsäkringar Södermanland förmedlade affären, vilket framgår av not 9. Utöver detta har även transaktioner skett vilka syftar till att reglera den interna och externa återförsäkringsaffären.

Länsförsäkringar Södermanland har även under året betalt provision till Länsförsäkringar Mäklarservice avseende den mäklade försäljningen.

Närstående nyckelpersoner

Till närstående nyckelpersoner räknas styrelseledamöter och ledande befattningshavare i Länsförsäkringar Södermanland och dess dotterbolag och nära familjemedlemmar till dessa. Ersättning till närstående nyckelpersoner framgår av not 35.

Nyköping den 10 mars 2020

Caesar Åfors
Ordförande

Peter Reuterström
Vice ordförande

Karin Bogen
Styrelseledamot

Mikael Gerhardsson
Styrelseledamot

Cecilia Ingre
Styrelseledamot

Dan Nilsson
Styrelseledamot

Magnus Olsson
Styrelseledamot

Eva Pettersson
Personalrepresentant

Anna-Greta Lundh
Vd

Thomas Mattsson
Personalrepresentant

Vår revisionsberättelse har avlämnats den
PricewaterhouseCoopers AB

Eva Fällén
Auktoriserad revisor

Revisionsberättelse

Till bolagsstämman i Länsförsäkringar Södermanland, org.nr 519000-6519

Rapport om årsredovisningen och koncernredovisningen

Uttalanden

Vi har utfört en revision av årsredovisningen och koncernredovisningen för Länsförsäkringar Södermanland för år 2019. Bolagets årsredovisning och koncernredovisning ingår på sidorna 30-79 i detta dokument.

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med lagen om årsredovisning i försäkringsföretag och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av moderbolagets finansiella ställning per den 31 december 2019 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året enligt lagen om årsredovisning i försäkringsföretag. Koncernredovisningen har upprättats i enlighet med lagen om årsredovisning i försäkringsföretag och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av koncernens finansiella ställning per den 31 december 2019 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året enligt International Financial Reporting Standards (IFRS), såsom de antagits av EU, och lagen om årsredovisning i försäkringsföretag. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens och koncernredovisningens övriga delar.

Vi tillstyrker därför att bolagsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen för moderbolaget samt rapport över koncernens resultat och övrigt totalresultat och rapport över finansiell ställning för koncernen.

Våra uttalanden i denna rapport om årsredovisningen och koncernredovisningen är förenliga med innehållet i den kompletterande rapport som har överlämnats till moderbolagets och koncernens revisionsutskott i enlighet med revisorsförordningens (537/2014) artikel 11.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing (ISA) och god revisionsred i Sverige. Vårt ansvar enligt dessa standarder beskrivs närmare i avsnittet Revisorns ansvar. Vi är oberoende i förhållande till moderbolaget och koncernen enligt god revisorsred i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav. Detta innefattar att, baserat på vår bästa kunskap och övertygelse, inga förbjudna tjänster som avses i revisorsförordningens (537/2014) artikel 5.1 har tillhandahållits det granskade bolaget eller, i förekommande fall, dess moderföretag eller dess kontrollerade företag inom EU.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Vår revisionsansats

Revisionens inriktning och omfattning

Vi utformade vår revision genom att fastställa väsentlighetsnivå och bedöma risken för väsentliga felaktigheter i de finansiella rapporterna. Vi beaktade särskilt de områden där verkställande direktören och styrelsen gjort subjektiva bedömningar, till exempel viktiga redovisningsmässiga uppskattningar som har gjorts med utgångspunkt från antaganden och prognoser om framtida händelser, vilka till sin natur är osäkra. Liksom vid alla revisioner har vi också beaktat risken för att styrelsen och verkställande direktören åsidosätter den interna kontrollen, och bland annat övervägt om det finns belägg för systematiska avvikelser som givit upphov till risk för väsentliga felaktigheter till följd av oegentligheter.

Vi anpassade vår revision för att utföra en ändamålsenlig granskning i syfte att kunna uttala oss om de finansiella rapporterna som helhet, med hänsyn tagen till koncernens struktur, redovisningsprocesser och kontroller samt den bransch i vilken koncernen verkar.

Väsentlighet

Revisionens omfattning och inriktning påverkades av vår bedömning av väsentlighet. En revision utformas för att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida de finansiella rapporterna innehåller några väsentliga felaktigheter. Felaktigheter kan uppstå till följd av oegentligheter eller misstag. De betraktas som väsentliga om enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användarna fattar med grund i de finansiella rapporterna.

Baserat på professionellt omdöme fastställde vi vissa kvantitativa väsentlighetstal, däribland för den finansiella rapportering som helhet. Med hjälp av dessa och kvalitativa överväganden fastställde vi revisionens inriktning och omfattning och våra granskningsåtgärders karaktär, tidpunkt och omfattning, samt att bedöma effekten av enskilda och sammantagna felaktigheter på de finansiella rapporterna som helhet.

Särskilt betydelsefulla områden

Särskilt betydelsefulla områden för revisionen är de områden som enligt vår professionella bedömning var de mest betydelsefulla för revisionen av årsredovisningen och koncernredovisningen för den aktuella perioden. Dessa områden

behandlades inom ramen för revisionen av, och i vårt ställningstagande till, årsredovisningen och koncernredovisningen som helhet, men vi gör inga separata uttalanden om dessa områden.

Särskilt betydelsefullt område

Hur vår revision beaktade det särskilt betydelsefulla området

---

Värdering av avsättningar för oreglerade skador

Avsättning för oreglerade skador utgör en väsentlig balanspost som baseras på beräkningar och bedömningar om framtida utfall av kostnaden för inträffade skador. Faktorer som beaktas vid bedömningen är bl a avvecklingstid och skademönster.

Bolaget använder vedertagna aktuariella metoder för beräkningarna av avsättningar för oreglerade skador. Bolagets avsättningar avser ett flertal olika produkter där egenskaper hos produkterna påverkar beräkningsmodellerna.

Se not 1 till årsredovisningen – Redovisningsprinciper (Bedömningar och uppskattningar i de finansiella rapporterna samt Försäkringstekniska avsättningar), not 2 – Risker och riskhantering samt not 23 – Avsättning för oreglerade skador.

Våra revisionsåtgärder har omfattat, men inte uteslutande utgjorts av: Bedömning av utformning och testning av effektiviteten hos kontrollerna inom processerna för att beräkna oreglerade skador. Dessa kontroller avser bl a kontroller av indata, kontroller av aktuariella beräkningar, kontroller inom rutinen för skadereglering och bokföring.

Vår granskning har också omfattat bedömningar av använda aktuariella metoder och modeller. Vi har även utmanat och bedömt företagsledningens antaganden.

Vidare har vi utfört egna beräkningar för att säkerställa att avsättningarna är rimliga. PwC:s egna aktuarier biträdde vid revisionen.

Värdering av finansiella instrument som värderas till verkligt värde i nivå 3

I värderingen av finansiella instrument i nivå 3 används icke observerbara indata för beräkningar av verkligt värde. Bolagets aktier i nivå 3 utgör en väsentlig del av balansposten aktier och andelar.

Se not 1 till årsredovisningen – Redovisningsprinciper (Finansiella instrument) samt not 14 – Redovisade värden för finansiella tillgångar och skulder per värderingskategori.

Vi har granskat bolagets processer för värdering av nivå 3-innehav. Vi har även bedömt de modeller och metoder som bolaget använder vid värderingen.

För värderingar som är beroende av icke observerbar indata eller som kräver en högre grad av bedömningar har vi utmanat de antaganden och metoder som bolaget använt. Vi har även, baserat på bolagets värderingar, utfört kontrollberäkningar.

Annan information än årsredovisningen och koncernredovisningen

Detta dokument innehåller även annan information än årsredovisningen och koncernredovisningen och återfinns på sidorna 1-29 samt 84-88. Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för denna andra information.

Vårt uttalande avseende årsredovisningen och koncernredovisningen omfattar inte denna information och vi gör inget uttalande med bestyrkande avseende denna andra information.

I samband med vår revision av årsredovisningen och koncernredovisningen är det vårt ansvar att läsa den information som identifieras ovan och överväga om informationen i väsentlig utsträckning är oförenlig med årsredovisningen

och koncernredovisningen. Vid denna genomgång beaktar vi även den kunskap vi i övrigt inhämtat under revisionen samt bedömer om informationen i övrigt verkar innehålla väsentliga felaktigheter.

Om vi, baserat på det arbete som har utförts avseende denna information, drar slutsatsen att den andra informationen innehåller en väsentlig felaktighet, är vi skyldiga att rapportera detta. Vi har inget att rapportera i det avseendet.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för att årsredovisningen och koncernredovisningen upprättas och att de ger en rättvisande bild enligt lagen om årsredovisning i försäkringsföretag och, vad gäller koncernredovisningen, enligt IFRS, såsom de antagits av EU,

och lagen om årsredovisning i försäkringsföretag. Styrelsen och verkställande direktören ansvarar även för den interna kontroll som de bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning och koncernredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag.

Vid upprättandet av årsredovisningen och koncernredovisningen ansvarar styrelsen och verkställande direktören för bedömningen av bolagets och koncernens förmåga att fortsätta verksamheten. De upplyser, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om styrelsen och verkställande direktören avser att likvidera bolaget, upphöra med verksamheten eller inte har något realistiskt alternativ till att göra något av detta.

Styrelsens revisionsutskott ska, utan att det påverkar styrelsens ansvar och uppgifter i övrigt, bland annat övervaka bolagets finansiella rapportering.

Revisorns ansvar

Våra mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningen och koncernredovisningen som helhet inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, och att lämna en revisionsberättelse som innehåller våra uttalanden. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt ISA och god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller misstag och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i årsredovisningen och koncernredovisningen.

Som del av en revision enligt ISA använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

- identifierar och bedömer vi riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen och koncernredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för våra uttalanden. Risker för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på misstag, eftersom oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi, förfalskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.
- skaffar vi oss en förståelse av den del av bolagets interna kontroll som har betydelse för vår revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala oss om effektiviteten i den interna kontrollen.
- utvärderar vi lämpligheten i de redovisningsprinciper

som används och rimligheten i styrelsens och verkställande direktörens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.

- drar vi en slutsats om lämpligheten i att styrelsen och verkställande direktören använder antagandet om fortsatt drift vid upprättandet av årsredovisningen och koncernredovisningen. Vi drar också en slutsats, med grund i de inhämtade revisionsbevisen, om huruvida det finns någon väsentlig osäkerhetsfaktor som avser sådana händelser eller förhållanden som kan leda till betydande tvivel om bolagets förmåga att fortsätta verksamheten. Om vi drar slutsatsen att det finns en väsentlig osäkerhetsfaktor, måste vi i revisionsberättelsen fästa uppmärksamheten på upplysningarna i årsredovisningen och koncernredovisningen om den väsentliga osäkerhetsfaktorn eller, om sådana upplysningar är otillräckliga, modifiera uttalandet om årsredovisningen och koncernredovisningen. Våra slutsatser baseras på de revisionsbevis som inhämtas fram till datumet för revisionsberättelsen. Dock kan framtida händelser eller förhållanden göra att ett bolag inte längre kan fortsätta verksamheten.
- utvärderar vi den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsredovisningen och koncernredovisningen, däribland upplysningarna, och om årsredovisningen och koncernredovisningen återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.
- inhämtar vi tillräckliga och ändamålsenliga revisionsbevis avseende den finansiella informationen för enheterna eller affärsaktiviteterna inom koncernen för att göra ett uttalande avseende koncernredovisningen. Vi ansvarar för styrning, övervakning och utförande av koncernrevisionen. Vi är ensamt ansvariga för våra uttalanden.

Vi måste informera styrelsen om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Vi måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland de eventuella betydande brister i den interna kontrollen som vi identifierat.

Vi måste också förse styrelsen med ett uttalande om att vi har följt relevanta yrkesetiska krav avseende oberoende, och ta upp alla relationer och andra förhållanden som rimligen kan påverka vårt oberoende, samt i tillämpliga fall tillhörande motåtgärder.

Av de områden som kommuniceras med styrelsen fastställer vi vilka av dessa områden som varit de mest betydelsefulla för revisionen av årsredovisningen och koncernredovisningen, inklusive de viktigaste bedömda riskerna för väsentliga felaktigheter, och som därför utgör de för revisionen särskilt betydelsefulla områdena. Vi beskriver dessa områden i revisionsberättelsen såvida inte lagar eller andra författningar förhindrar upplysning om frågan.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar

Uttalanden

Utöver vår revision av årsredovisningen och koncernredovisningen har vi även utfört en revision av styrelsens och verkställande direktörens förvaltning för Länsförsäkringar Södermanland för år 2019 samt av förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust.

Vi tillstyrker att bolagsstämman disponerar vinsten enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och beviljar styrelsens ledamöter och verkställande direktören ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt denna beskrivs närmare i avsnittet Revisorns ansvar. Vi är oberoende i förhållande till moderbolaget och koncernen enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust. Vid förslag till utdelning innefattar detta bland annat en bedömning av om utdelningen är försvarlig med hänsyn till de krav som bolagets och koncernens verksamhetsart, omfattning och risker ställer på storleken av moderbolagets och koncernens egna kapital, konsolideringsbehov, likviditet och ställning i övrigt.

Styrelsen ansvarar för bolagets organisation och förvaltningen av bolagets angelägenheter. Detta innefattar bland annat att fortlöpande bedöma bolagets och koncernens ekonomiska situation, och att tillse att bolagets organisation är utformad så att bokföringen, medelsförvaltningen och bolagets ekonomiska angelägenheter i övrigt kontrolleras på ett betryggande sätt. Den verkställande direktören ska sköta den löpande förvaltningen enligt styrelsens riktlinjer och anvisningar och bland annat vidta de åtgärder som är nödvändiga för att bolagets bokföring ska fullgöras i överensstämmelse med lag och för att medelsförvaltningen ska skötas på ett betryggande sätt.

Revisorns ansvar

Vårt mål beträffande revisionen av förvaltningen, och därmed vårt uttalande om ansvarsfrihet, är att inhämta revisionsbevis för att med en rimlig grad av säkerhet kunna bedöma om någon styrelseledamot eller verkställande direktören i något väsentligt avseende:

- företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till någon försummelse som kan föranleda ersättningskyldighet mot bolaget
- på något annat sätt handlat i strid med försäkringsrörelselagen, lagen om årsredovisning i försäkringsföretag eller bolagsordningen.

Vårt mål beträffande revisionen av förslaget till dispositioner av bolagets vinst eller förlust, och därmed vårt uttalande om detta, är att med rimlig grad av säkerhet bedöma om förslaget är förenligt med försäkringsrörelselagen.

Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka åtgärder eller försummelser som kan föranleda ersättningskyldighet mot bolaget, eller att ett förslag till dispositioner av bolagets vinst eller förlust inte är förenligt med försäkringsrörelselagen.

Som en del av en revision enligt god revisionssed i Sverige använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Granskningen av förvaltningen och förslaget till dispositioner av bolagets vinst eller förlust grundar sig främst på revisionen av räkenskaperna. Vilka tillkommande granskningsåtgärder som utförs baseras på vår professionella bedömning med utgångspunkt i risk och väsentlighet. Det innebär att vi fokuserar granskningen på sådana åtgärder, områden och förhållanden som är väsentliga för verksamheten och där avsteg och överträdelser skulle ha särskild betydelse för bolagets situation. Vi går igenom och prövar fattade beslut, beslutsunderlag, vidtagna åtgärder och andra förhållanden som är relevanta för vårt uttalande om ansvarsfrihet. Som underlag för vårt uttalande om styrelsens förslag till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust har vi granskat om förslaget är förenligt med försäkringsrörelselagen.

PricewaterhouseCoopers AB, 113 97 Stockholm, utsågs till Länsförsäkringar Södermanlands revisor av bolagsstämman den 15 april 2019 och har varit bolagets revisor sedan 4 april 2017.

Stockholm den 13 mars 2020
PricewaterhouseCoopers AB

Eva Fällén

Ord och uttryck

Allmänt

Affär för egen räkning, f e r

Den del av försäkringsaffären som ett försäkringsbolag själv står risken för och som inte återförsäkras hos andra bolag, det vill säga bruttoaffär minskad med avgiven återförsäkring. Förkortningen f e r betyder "för egen räkning".

Bruttoaffär

Försäkringsaffär utan avdrag för den del av affären som återförsäkras hos andra bolag.

Direkt försäkring

Försäkringsaffär som avser avtal direkt mellan försäkringsgivare (försäkringsbolag) och försäkringstagare. Försäkringsbolaget är – till skillnad från vid indirekt återförsäkring – direkt ansvarig gentemot försäkringstagarna.

Återförsäkring

Om ett försäkringsbolag inte kan, eller vill, bära hela ansvaret mot försäkringstagarna, återförsäkrar bolaget delvis de tecknade försäkringarna hos andra bolag. Härvid talas om avgiven återförsäkring hos det förstnämnda bolaget och mottagen återförsäkring (indirekt försäkring) hos de sistnämnda bolagen.

Termer i resultat- och balansräkning, kassaflödes- och resultatanalys

Avsättning för ej intjänade premier

I bokslutet gjorda avsättningar för inbetalda premier som avser kommande verksamhetsår.

Avsättning för kvardröjande risker

Tillägg till avsättning för ej intjänade premier som görs om denna avsättning bedöms otillräcklig för att täcka förväntade skade- och driftskostnader för gällande försäkringar fram till nästa förfalldag.

Avsättning för oreglerade skador

I bokslutet gjorda avsättningar för beräknade ännu ej betalda försäkringsersättningar. På skuldsidan av balansräkningen återfinns posten under rubriken "Försäkringstekniska avsättningar (före avgiven återförsäkring)" och består av

avsättning för skadekostnader inklusive avsättning för skadebehandlingsreserv. Posten återfinns även på tillgångssidan under rubriken "Återförsäkrarens andel av försäkringstekniska avsättningar" och består av den del av avsättningen för oreglerade skador som förväntas ersättas av återförsäkrare.

Avsättning för återbäring

Avsättning för återbetalning (återbäring) som tilldelats kunderna men vid bokslutstillfället ännu inte betalats ut.

Avvecklingsresultat

För skador som inte är slutreglerade vid räkenskapsårets utgång reserveras medel "avsättning för oreglerade skador". Att bedöma kommande utbetalningar kan av många olika skäl vara svårt. Inflation-utvecklingen kan bli en annan än den som förutsattes när skadan värderades. Lagstiftning och/eller praxis beträffande personskador kan förändras. Vidare är det rent allmänt svårt att bedöma utbetalningarna för en komplicerad skada, vars slutreglering kan ligga flera år framåt i tiden. Om det beräknade ersättningsbeloppet visar sig vara övervärderat uppstår en avvecklingsvinst och om beloppet undervärderats uppstår på motsvarande sätt en avvecklingsförlust.

Balansomslutning

Summan av samtliga tillgångar i balansräkningen.

Diskonterad reserv

Diskontering innebär att reserven beräknas som framtida utbetalningar med avdrag för förväntad framtida avkastning på reserven.

Driftskostnader i försäkringsrörelsen

Driftskostnader är en sammanfattande benämning på kostnader för anskaffning, försäljning och administration av försäkringsavtal. Kostnaderna för skadereglering redovisas under försäkringsersättningar.

Försäkringsersättningar

Utbetalda försäkringsersättningar plus avsättning för oreglerade skador vid årets slut minus avsättning för oreglerade skador vid årets början.

En del av försäkringsersättningarna utgörs av reservavvecklingsresultat. I försäkringsersättningar ingår även administrativa kostnader för skadereglering.

Försäkringstekniska avsättningar

Försäkringstekniska avsättningar före avgiven återförsäkring (brutto) utgör summan av avsättningarna för ej intjänade premier, kvardröjande risker, oreglerade skador och återbäring.

Försäkringstekniska avsättningar för egen räkning (f e r) utgörs av försäkringstekniska avsättningar före avgiven återförsäkring minskat med återförsäkrarens andel av försäkringstekniska avsättningar.

Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen

Eftersom premierna betalas i förskott och viss tid förflyter från det en skada inträffar till dess ersättning utbetalas, ackumuleras hos bolaget kapital som ger avkastning. Den beräknade räntan på detta kapital överförs i resultatredovisningen från finansrörelsen till försäkringsverksamheten.

Kapitalavkastning överförd till skadeförsäkringsrörelsen

Se "Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen" ovan.

Premieinkomst

Motsvarar i princip årets influtna premiebelopp utan korrigering för in- och utgående avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker.

Premieintäkt

Baseras på den premieinkomst som hänförs till räkenskapsåret. Premieintäkten för året består av följande poster: avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker vid årets början plus premieinkomst under året minus avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker vid årets slut.

Skadebehandlingsreserv

De skador som ingår i avsättning för oreglerade skador kommer att medföra vissa driftskostnader. För dessa förväntade kostnader avsätts i bokslutet en skadebehandlingsreserv.

Säkerhetsreserv

Säkerhetsreserven är en obeskattad reserv med syfte att utjämna svängningar i riskförloppet och osäkerheten i beräkningsunderlaget för försäkringstekniska avsättningar. Maximibeloppet på avsättningen beräknas som andelar av premieinkomst och avsättning för oreglerade skador, i båda fallen för egen räkning och för enskild försäkringsgren. Säkerhetsreserven får användas för att täcka förluster i försäkringsverksamheten.

Uppskjuten skatt

Framtida skattekonsekvenser av händelser som har beaktats i företagets redovisning eller deklaration. Beräknad skatt på realiserade vinster på placeringstillgångar samt på andra temporära skillnader.

Utjämningsfond

Belopp motsvarande redovisad vinst i försäkringsrörelsen kunde till och med 1990, utan att beskattas, överföras till en särskild utjämningsfond. Fonden får tas i anspråk endast för att täcka förlust i försäkringsrörelsen.

Övriga termer och nyckeltal

Direktavkastningsprocent

Nettopp av ränteintäkter, räntekostnader, utdelning på aktier och andelar och överskott på egna fastigheter i procent av tillgångarnas marknadsvärde.

Driftskostnadsprocent (brutto)

Driftskostnader dividerat med premieintäkten brutto, uttryckt i procent.

Driftskostnadsprocent f e r

Driftskostnader dividerat med premieintäkten för egen räkning (f e r), uttryckt i procent.

Kapitalbas

Ett försäkringsbolags kapitalbas är enkelt uttryckt det tillgängliga kapitalet. Tillgängligt kapital är principiellt skillnaden mellan tillgångar och skulder inklusive försäkringstekniska avsättningar. Samtliga poster värderas i enlighet med Solvens II regelverket.

Konsolideringsgrad

Förhållandet mellan konsolideringskapital och premieinkomst för egen räkning, uttryckt i procent.

Konsolideringskapital

En sammanfattande benämning på eget kapital, obeskattade reserver samt uppskjuten skatteskuld.

Minimikapitalkrav (MCR)

Minimikapitalkravet utgör den minsta storlek på kapitalbas som krävs för att bolaget med 85 procent sannolikhet ska täcka det värsta tänkbara scenariot, till exempel en börskrasch.

Skadekostnadsprocent (brutto)

Försäkringsersättningar brutto dividerat med premieintäkten brutto, uttryckt i procent.

Skadekostnadsprocent f e r

Försäkringsersättningar för egen räkning (f e r) dividerat med premieintäkten för egen räkning (f e r), uttryckt i procent.

Soliditet

Definieras i femårsöversikten som konsolideringskapitalet dividerat med försäkringstekniska avsättningar för egen räkning (f e r), uttryckt i procent.

Solvenskapitalkrav (SCR)

Solvenskapitalkravet är ett mått på det kapitalbehov (kapitalbas) som ett försäkringsbolag har för att klara av sin verksamhet samt täcka oförväntade förluster. Kravet ska omfatta alla kvantifierbara risker (skadeförsäkringsrisker, livförsäkringsrisker, marknadsrisker, motpartsrisker och operativa risker) och ska med minst 99,5 procent sannolikhet garantera att bolaget ska kunna uppfylla sina förpliktelser gentemot försäkringstagare under de kommande 12 månaderna.

Solvenskapitalkvot

Kapitalbasen dividerad med solvenskapitalkravet, uttryckt i procent.

Totalkostnadsprocent f e r

Summan av skadeprocent för egen räkning (f e r) och driftskostnadsprocent för egen räkning (f e r), uttryckt i procent.

Totalavkastningsprocent

Summan av direktavkastning, realiserade vinster och förluster samt realiserade värdeförändringar under året i procent av tillgångarnas genomsnittsvärde värderade till marknadsvärden.

Styrelse och revisorer

1 Caesar Åfors

Ordförande, född 1959, Nyköping.

Nuvarande sysselsättning: Egen verksamhet på Virå Bruk.

Övriga uppdrag: Ordförande i Länsförsäkringar AB, styrelseledamot i Intea Fastigheter AB, Lansa AB och CRK Forest Management AB.

2 Peter Reuterström

Vice ordförande, född 1966, Eskilstuna.

Nuvarande sysselsättning: Lantbrukare.

Övriga uppdrag: Styrelseordförande i Öster-Rekarne Häradsallmänning och styrelseledamot i HäradSkog AB.

3 Karin Bogen

Född 1959, Eskilstuna.

Nuvarande sysselsättning: VD/koncernchef för Smedhälsan Holding med dotterbolagen Vårdcentralen Smeden AB och Smedhälsan Företagshälsovård AB.

Övriga uppdrag: Styrelseledamot i Nyföretagarcentrum i Eskilstuna och Smedhälsan Intressenter AB samt medlem i Advisory Board för Mälarplast AB och August Lundh AB.

4 Mikael Gerhardsson

Född 1953, Strängnäs.

Nuvarande sysselsättning: Konsult affärsutveckling och VD för Bro Markutveckling.

Övriga uppdrag: Styrelseordförande i Bygg & Interiör. Styrelseledamot i Carplex och Flens Bil & Järn.

5 Cecilia Ingre

Född 1969, Nyköping.

Nuvarande sysselsättning: VD Invita Omvårdnad AB, Invita Restaurang AB och Invita Hemservice AB tillika delägare i moderbolaget Positor AB.

Övriga uppdrag: Styrelseledamot i Vårdföretagarna Almega samt SME-representant i Svenskt Näringsliv.

6 Dan Nilsson

Född 1963, Nyköping.

Nuvarande sysselsättning: Koncernchef och ägare för KWD Group AB.

Övriga uppdrag: Ordförande i Nyföretagarcentrum Östra Sörmland.

7 Magnus Olsson

Född 1964, Linköping.

Nuvarande sysselsättning: Regionchef Öst LRF Konsult.

8 Anna-Greta Lundh

VD, född 1955, Oxelösund.

Nuvarande sysselsättning: VD i Länsförsäkringar Södermanland.

Övriga uppdrag: Styrelseledamot i Länsförsäkringar Bank, Almi Invest Östra Mellansverige, Centrum för AMP och Eskilstuna-kuriren/FAR.

Arbetstagarrepresentanter

9 Eva Pettersson

Personalrepresentant Forena, född 1961, Stausjö.

Nuvarande sysselsättning: Försäkringsadministratör.

10 Thomas Mattsson

Personalrepresentant SACO, född 1959, Katrineholm.

Nuvarande sysselsättning: Rådgivare Bank Företag och lantbruk.

Ordinarie revisor: Eva Fällén, auktoriserad revisor, PwC, Stockholm.
Suppleant: Sofia Nordenborg, auktoriserad revisor, PwC, Stockholm.

Företagsledning

Övre raden från vänster:

Erik Blomberg, chef affärsområde Bank och Liv. **Charlotte Elisson**, chef Kommunikation. **Christina Ek**, chef HR.
Kurt Högström, chef affärsområde Försäkring.

Sittande från vänster:

Christina Israelsson, chef Ekonomi och Administration. **Anna-Greta Lundh**, VD. **Magnus Ahlin**, chef Skador.

